

Gorenjski Glas

PETEK, 4. SEPTEMBRA 2020

LETO LXXIII, ŠT. 71, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Vetrolom povečal nevarnost lubadarja

Na območju Bohinja so bili v nedeljskem neurju najbolj prizadeti gozdovi, zato sta si ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Aleksandra Pivec in državni sekretar Damjan Stanonik skupaj z gozdarji ogledala stanje na Pokljuki.

MARJANA AHAČIČ

Bohinj – Občino Bohinj sta v sredo obiskala ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano dr. Aleksandra Pivec in državni sekretar Damjan Stanonik. Kot je povedala ministrica, je bil osnovni namen obiska pregledati območja, ki jih je prizadelo zadnje neurje, z zbranimi celovitimi informacijami pa bodo lahko presodili, kako bi država prizadetim območjem priskočila na pomoč – bodisi z evropskimi sredstvi ali pa s kakšno

obliko državne pomoči, morda tudi preko interventnega zakona.

V Bohinju jih je sprejela podžupanja Monika Ravnik, ki je ministrico in njeno ekipo najprej seznanila s škodo po nedeljskem neurju, pa tudi s splošnim stanjem na področju kmetijstva v občini. Zadnje hujše neurje sicer na območju bohinske občine razen v gozdovih večje škode ni povzročilo. Kot je povedala bohinska podžupanja, se s tako močnim vetrom v Bohinju srečajo najmanj na vsaki dve leti, zato so ga

vajeni. Tokrat so bohinski gasilci zabeležili šest primerov podrtih dreves na dvorišče in en primer podrtega drevesa na objekt. Na petih stanovanjskih objektih je veter odkril del strehe, uničen pa je bil tudi kozolec.

Kot je pojasnil vodja blejske območne enote Zavoda za gozdove Slovenije Andrej Avsenek, je veter v nedeljo na njihovem območju podrl za osem tisoč kubičnih metrov dreves, od tega pet tisoč kubičnih metrov na Pokljuki.

► 5. stran

Ministrica Alenka Pivec in državni sekretar Damjan Stanonik sta si v sredo skupaj z vodjem blejske enote Zavoda za gozdove Slovenije Andrejem Avsenekom in gozdarjem Petrom Čadežem ogledala posledice vetroloma na območju Rudne doline v okolici Biatlonskega centra na Pokljuki. Tam je bila tokrat tudi največja koncentracija vetroloma na območju blejske enote, padlo je okoli tisoč kubičnih metrov dreva.

Naročila se že povečujejo

V gorenjskih podjetjih ugotavljajo, da se naročila po drastičnem padcu v aprilu in maju v zadnjih mesecih spet povečujejo, kljub temu pa bo letna realizacija za petino nižja od načrtovane.

SIMON ŠUBIČ

Kranj – Negotovost zaradi epidemije covid-19 je v gospodarstvu še vedno velika, čeprav indeks gospodarske klime zadnje štiri mesece raste. Po besedah generalne direktorice Gospodarske zbornice Slovenije Sonje Šmuc so pred slovenskim gospodarstvom meseci, ko bodo podjetja skušala nadomestiti izgubljeno v prvi polovici leta. Na GZS sicer ocenjujejo, da je epidemija doslej odnesla trinajst tisoč delovnih mest, število pa bi bilo še bistveno višje brez ukrepov vlade, med katerimi sta tudi subvencioniranje skrajšanega

delovnega časa in čakanja na delo. Ukrep čakanje na delo je vlada podaljšala do konca septembra, v gospodarstvu pa pozivajo, naj ga za najbolj ranljive panoge podaljša do konca leta, dokler za zdaj velja pomoč v obliki skrajšanega delovnega časa. Kako pa kaže gorenjskim podjetjem?

V kranjski družbi Goodyear Dunlop Sava Tires, kjer so od marca do junija na čakanje na delo za različna obdobja napotili okoli 1480 zaposlenih, trenutno državne pomoči ne koristijo. Število zaposlenih se v tem obdobju ni bistveno spremenilo, so pojasnili. »Pozitivne spodbude, ki jih je za gospodarstvo

in prebivalstvo pripravila vlada, so in bodo pripomogle k uspešnejšemu premagovanju nastale situacije. Sicer pa menimo, da bi bilo z vidika organizacije dela optimalno, če bi bila možnost krajšega delovnega časa na voljo že ob samem začetku epidemije. Tako bi zaradi nadaljevanja preostalega dela poslovanja in nemotene dobave kupcem lahko delovni proces lažje in hitreje organizirali,« ocenjujejo. V Goodyearu sicer v zadnjem obdobju opažajo rast povpraševanja na večini glavnih trgov, a do konca leta še vedno pričakujejo nepredvidljivosti.

► 13. stran

Priloge: Zgornjesavc Kamničanka jeseniške novice Karavanke

NOVO!
Prvi in največji
Miele
razstavni
prostor na
Gorenjskem.

www.etis.si

Vabljeni v prenovljeni salon ETIS!

Ljubljanska c. 30
Kranj

ETIS 50 LET

AKTUALNO

Prostorska stiska še večja

Na Osnovni šoli Železniki se že vrsto let soočajo s prostorsko stisko, kot opozarjajo, pa je ta zaradi prilagoditev pouka v času koronavirusa še bolj izrazita, zato bi bilo treba to problematiko začeti reševati in pristopiti k obnovi.

3

KRONIKA

Zelo spretna z obljubami

Na kranjskem sodišču poteka sojenje Martini Zaletel iz Tupalič, ki je obtožena devetnajstih kaznivih dejanj goljufije, s katerimi naj bi v letih 2014–2018 od približno tridesetih posameznikov izvabila za okoli 430 tisoč evrov.

14

ZDRAVJE

Necepljen otrok ne bo smel v vrtec

Ker z veljavnim zakonom o nalezljivih boleznih kljub obveznosti cepljenja ni bilo mogoče zagotoviti ustrezne precepljenosti, nov predlog zakona, ki je še v javni razpravi, vključuje dodatne omejitve.

17

CG+

Rozalija Škantar, prva ženska na vrhu Triglava

Rozalija Škantar iz Srednje vasi v Bohinju se je pred sto petdesetimi leti kot prva ženska povzpela na vrh Triglava. Ob letošnjem občinskem prazniku so ji na mestu, kjer je nekoč stala njena rojstna hiša, postavili spominsko ploščo.

24

VREME

Ob koncu tedna bo pretežno jasno in postopno nekoliko topleje. V nedeljo proti večeru lahko nastane kakšna ploha.

11/27 °C

jutri: pretežno jasno

Prostorska stiska še večja

Na Osnovni šoli Železniki se že vrsto let soočajo s prostorsko stisko, kot opozarjajo, pa je ta zaradi prilagoditev pouka v času koronavirusa še bolj izrazita, zato bi bilo treba to problematiko začeti reševati in pristopiti k obnovi.

ANA ŠUBIC

Železniki – S težavami pri uresničevanju priporočil za izvedbo pouka v času koronavirusa se srečujejo na marsikateri šoli, a kot pravi predsednica sveta Osnovne šole (OŠ) Železniki Jana Kusterle, je ta izziv pri njih še toliko večji, saj se že v običajnih okoliščinah srečujejo z veliko prostorsko stisko. Ravnatelj Franc Rant pojasnjuje: »V sedanjih razmerah, ko se od nas zahteva, da se učenci čim manj mešajo med seboj, da so skupine sestavljene bolj kot ne iz posameznih razredov in čim manjše, se je ta problem še bolj pokazal, ker tem pogojem v celoti sploh ne moremo zadostiti, čeprav uporabljamo tudi prostore, kot so predavalnica in kabineti.« Na šoli pričakujejo, da bodo skupaj z Občino Železniki pristopili k obnovi šole. Župan Anton Luznar napoveduje, da bodo prihodnje leto v občinski proračun uvrstili izdelavo projektov za ureditev mansarde.

Prostorska stiska je najbolj očitna v šolski knjižnici, ki deluje v prostoru, manjšem od večine učilnic, meri 112 kvadratnih metrov. Knjižnica ima bogato zbirko knjig, a so zaradi pomanjkanja prostora nekatere naložene previsoko in mnogim učencem nedosegljive. V tem času potrebujejo še prostor za karanteno knjig, ki jih nameravajo postavljati kar med police, kar pomeni, da učenci tja ne bodo mogli. Tudi sicer jih je v tem času v knjižnici lahko največ pet naenkrat, je pojasnila knjižničarka Katarina Primožič. Bralnih kotičkov nimajo, čitalnica že več kot deset let

Prostorska stiska je še posebej pereča v šolski knjižnici. V času koronavirusa je v njej lahko največ pet učencev naenkrat. / Foto: Tina Dokl

služi kot učilnica, prav tako v knjižnici ni računalnikov za učence, je naštevala Primožičeva, ki je zadovoljna, da učenci kljub vsemu radi prihajajo v knjižnico.

Ravnatelj pravi, da imajo vse prostore šole vedno povsem zasedene in da morajo zaradi pomanjkanja učilnic uporabljati tudi prostore, ki niso primerni za pouk. Na predmetni stopnji v učilnicah ni tople vode, pretesna je tudi zbornica.

Prostorsko stisko je Primožičeva predstavila tudi na februarjski seji sveta staršev, ki je njeno pobudo glade obnove in posodobitve šole podprl. Na zadnji svet šole konec maja so tako povabili tudi predstavnike občinskega odbora za družbene dejavnosti in župana, da so jim predstavili problematiko. »Pričakujemo, da se ne bo ustavilo pri tem obisku, pač pa, da se bomo lotili dvostranskega iskanja

rešitev,« je razložila Jana Kusterle.

Ravnatelj je spomnil, da so bili že pred dobrim desetletjem izdelani projekti za celovito prenovo in nadgradnjo šole, do katere pa nato ni prišlo. »Prva faza, se pravi dograditev učilnic na podstrešju najnovejšega dela šole, bi bila izvedljiva dokaj enostavno,« je prepričan.

Celovita prenova, ki je bila ocenjena na šest milijonov evrov, bi bila po besedah župana Luznarja za občinski proračun prevelik za logaj. Poudaril je, da se zavedajo prostorske stiske na šoli. »Za zdaj vidimo možnost, da bi dodatne prostore pridobili v mansardi, zato nameravamo prihodnje leto naročiti projektno dokumentacijo za njihovo izdelavo,« je napovedal župan. Dodal je, da se skladno s proračunskimi zmožnostmi trudijo vlagati v vzgojno-izobraževalne ustanove.

Letos so denimo končali zadnjo fazo obnove dodatnega vrtčevskega objekta v Železnikih, zamenjali so streho na podružnični šoli v Sorici, na podružnici v Dražgošah pa poteka investicija v prestavitve kuhinje in jedilnice. »Za sprotne obveznosti ter investicije v vzgojo in izobraževanje vsako leto namenimo približno dva milijona evrov, kar je najvišja postavka v našem proračunu,« je razložil Luznar.

Predsednica sveta šole pravi, da se zavedajo, da so takšne investicije povezane z velikimi stroški, a da bi po korakih morali začeti reševati prostorsko stisko šole. Po mnenju ravnatelja bi bilo sicer najbolj smiselno pregledati že izdelan projekt celovite prenove in morda predlagati določene spremembe. »Vlaganja v šolo niso zapravljen denar, to je vlaganje v prihodnost,« je poudaril.

Letos več prvošolcev

V novem šolskem letu je v klopih radovljiških osnovnih šol dvajset prvošolcev več kot lani. Učenci iz Lipniške doline so se vrnili v popolnoma prenovljeno šolo.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – Otroci so se vrnili tudi v radovljiške vrtece in šole. Štiri osnovne šole v radovljiški občini bo v novem šolskem letu obiskovalo skupaj 1867 učencev, kar je kar 43 več kot leto poprej. Med njimi je 195 prvošolcev, 20 več kot preteklo šolsko leto. Radovljiške vrtece bo

od 1. septembra lahko obiskovalo največ 767 otrok, od tega jih 207 otrok prvič vstopa v vrtec. Tudi v tem šolskem letu bo v osmih enotah vrtca odprtih skupaj 44 oddelkov, so sporočili z radovljiške občinske uprave.

Tako v šolah kot vrtcih so med počitnicami opravili nekaj vzdrževalnih del, saj sta bili poletni odprti le enoti

v Radovljici in Lescah, ki ju je skupaj v povprečju obiskovalo 220 otrok. Poleg nujnega vzdrževanja so med drugim v vrtcu Posavec obnovili vodovodne inštalacije; občina za nakup opreme in investicijsko vzdrževalna dela v radovljiških vrtcih sicer letos v proračunu namenja nekaj več kot sto tisoč evrov.

Tudi v osnovnih šolah

so med počitnicami izvajali vzdrževalna dela. Za investicijsko vzdrževanje šol in nakup opreme občina letos namenja 195 tisoč evrov, med drugim tudi za prenovo dveh toplotnih podpostaj na OŠ A. T. Linhartaradovljica, za kar je v proračunu predvidenih 60 tisoč evrov, ter nakup športne opreme za sanirano telovadnico OŠ Staneta Žagarja Lipnica v vrednosti 50 tisoč evrov.

Šolarji iz Lipniške doline so sicer v torek prišli v popolnoma obnovljeno šolo. Za projekt celovite sanacije je občina ob pomoči države namenila nekaj manj kot dva milijona evrov.

k

KOMENTAR
IGOR KAVČIČ

Iz šeste vrste, a v živo

Gledališče je živ organizem. Ne je in ne pije, a vendar bije in čuti kot srce. Če ne prej, smo tako gledalci kot igralci to spoznavali v času karantene, ko so se dvorane zaprle in se je gledališki oder v različnih oblikah preselil na splet. Tudi v Prešernovem gledališču. Veseli smo bili Monologov s kavča, ki so jih igralci posneli v svojih domačih okoljih, a smo kljub temu čakali na sprostitev ukrepov in prve ponovitve predstav na začetku poletja. Gledališka predstava ni film, ampak je vsakokratna interakcija igralcev s publiko, kar jo – ob vsem, kar nam prinaša moč besedila in umetnost igre – dela še posebej čarobno.

Repertoar nove sezone obeta. Je slovenski, mlad in aktualen, s priredbami starih in z novimi besedili ter avtorskimi projekti mladih piscev in režiserjev. Izbor predstav je natančno tak, kakršnega ob skoraj tisoč prodanih abonmajskih sedežih v lanski sezoni kranjska publika od svojega gledališča pričakuje tudi letos. Kakšno bo gledališče v novih razmerah? Z vpisi v abonmaje so začeli v ponedeljek in pred blagajno je vrsta. Razlogov za to je najbrž več, ob že omenjenem vabljenem repertoarju tudi velika želja ljudi ponovno obiskati gledališče in biti del dogodka. Ob aktualnih priporočilih NIJZ pa velja spomniti tudi na novo razporeditev abonmajskih sedežev. Zaradi zahtevane raz-

dalje osmih metrov od odra se prva vrsta začne v siceršnji šesti vrsti, ob dejstvu, da mora biti vsaka druga vrsta prazna, pa je v gledališču skupaj z balkonom mogoče zasesti le šest vrst. Med gledalci velja še medsebojna razdalja meter in pol, kar je dva sedeža. Dvorana Prešernovega gledališča, ki ima sicer 240 sedežev, je torej polna, ko je v njej 47 gledalcev. To pomeni, da bodo predstave morali igrati večkrat za manj ljudi, najbrž bo manj povpraševanja po gostovanjih, težave bodo s predstavami za šole, saj bosta v dvorani naenkrat lahko le dva razreda ... Bo ob pomladanskem izpadu dohodka tudi vsaka nova predstava namesto zaslužka prinesla nekaj minusa?

Treba bo preživeti, zato bi bilo prav, da bi viri financiranja gledališča ostali enaki, ne glede na morebitne skromnejše rezultate, ki jih gledališče vsako leto doseže v običajnih razmerah. Ko nekaj porušimo, je treba veliko več časa, da bi se vrnili nazaj – če sploh. Odnos vsakokratne oblasti do kulture je druga zgodba. Tu bi veljalo spomniti na besede, ki jih je na pot v novo sezono zapisala direktorica Prešernovega gledališča Mirjam Drnovšček, ko je povzela misli Winstona Churchilla, ko so ga med vojno vprašali, ali bo zmanjšal proračun za kulturo, in je ta odvrnil: »Zakaj se potem sploh borimo?«

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Petermel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir;

stalni sodelavci:

Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, IlovarStritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek od 8. do 15. ure, sreda od 8. do 16. ure, petek od 8. do 15. ure sobote, nedelje in prazniki zaprto. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvoda: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

PREJELI SMO

ZZB in Šenčurski dogodki

ZZB za vrednote NOB oz. včasih bolj zvezi veteranov, ki varuje propadla revolucionarna izročila, sem iskreno hvaležen za veliko pozornost, ki mi jo posveča že dolga leta. Vaš predsednik, general Dolničar, se je zelo zavzel, da jaz ne bi bil urednik revije Borec. Ni mu uspelo. Poskušali ste prepovedati projekt Med kljukastim križem in rdečo zvezdo, ki sem ga sovodil. Ni vam uspelo. Poskušali ste prepričati predvajanje najbolj gledanega slovenskega dokumentarca Jožeta Možine Zamolčani – moč preživetja, kjer sem bil strokovni sodelavec. Ni vam uspelo. Skušali ste mi prepovedati vstop v Bohinj oz. razstavo o drugi svetovni vojni v Muzeju Tomaža Godca, ki sem jo pripravil. Ni vam uspelo. Po Možinovem intervjuju z mano ste mi grozili s tožbo. Ni vam uspelo. Letos ste se zelo zavzeli, da bi prepovedali razstavo Šenčurski dogodki. Spet vam ni uspelo. Ste pa poskrbeli za nov šenčurski dogodek!

Od vsebinskih očitkov, ki jih naslavljate name, sem g. Igorju Pipanu že v medsebojnem dopisovanju pojasnil, da tragične žrtve njegove družine šteje pod Srednjo vas Inštitut za novejšo zgodovino. Prav bi bilo, da ta napačni podatek tam tudi popravijo.

Glede Janka Beleharja ne zanikate dejstva, da je umoril dva človeka. Če primerjamo sodne postopke, v katerih so bili ljudje, ki so bili tako umorjeni, oproščeni krivde, potem bi to rehabilitacijo lahko dosegla tudi umorjena Janeza Ferjana in Antona Umnika. To, da imajo vse šenčurske ulice, ki so

poimenovane po osebah, imena po članih oz. simpatizerjih Komunistične partije, uvršča Šenčur med posebne mavzoleje rajnkega režima. Za družbo, ki se hoče zgledovati po kulturnih in civilizacijskih dosežkih človeštva, pa morilci in nižje-razredni komunistični funkcionarji res ne morejo biti vzor. Pojavi, ki bi jih očitno radi še naprej zamolčevali, so množični povojni umori, stalni sodni procesi, uničevanje kmetstva. Ali to po vaše ni zgodovina?

Lažnivo obsojate Marjana Brodarja, da naj bi sodeloval pri umoru Franca Mojškerca v Bizoviku. Če bi vaš propagandni referent dr. Martin Premk bral tedanje časopisje, bi lahko 4. julija 1948 bral o sodbi, ko je bilo na smrt obsodjenih kar pet oseb zaradi povezave s tem umorom. In prebral bi tudi, da so umor pripisali »morilcema Jagodicu in Pičmanu«. Tudi v besedilu sodbe jasno piše, da »so izvedli umor poslanca Ljudske skupščine LRS in tajnika OLO Ljubljana - okolica Franc Mojškerca, ki sta ga ubila člana te skupine Jagodic Franc in Pičman Tomaž«.

O vsem bi se lahko pogovorili z mano, saj sem dvakrat vodil po razstavi Šenčurski dogodki v Muzeju v Šenčurju. Med skoraj sto obiskovalci vas žal ni bilo. Tam bi se lahko z udeleženci dogodkov sami pogovorili tako o šenčurskih dogodkih 1975 kot 2016, ki jih tako brezsravno sramotite.

Obiskovalci so razstavo v knjigi vtisov ocenili pozitivno, prav vsi zapisi v knjigi vtisov so taki: »Končno! Hvala!«, »Zadnji čas, da se o tem govori!«, »Odlično, kar tako naprej!«, »Po razstavi še knjiga.«

DR. JOŽE DEŽMAN

Prepoznavni po belih bluzah

Turizem Bled je skupaj z Občino Bled minuli petek pripravil posebno modno revijo Blejske čipke in vezenine, na kateri so predstavili dediščino Vezenin Bled.

MATEJA RANT

Bled – Dogodek so pripravili v sklopu evropskega projekta Naša industrijska dediščina, naš ponos. Na modni reviji so predstavili kose oblačil, izdelanih v omenjeni tovarni, ki jih občani še hranijo po domovih. Podjetje je na Bledu delovalo od leta 1924 do 2004, ko so se vezilni stroji na Bledu dokončno ustavili. V sredo pa so prav tako v sklopu zgoraj omenjenega projekta v domu krajanov na Bohinjski Beli odprli še posebno razstavo o podjetju Vezenine Bled z naslovom Osem desetletij industrije čipk in vezenin, ki bo svoje stalno mesto našla v novem Medgeneracijskem centru na Bledu.

»Vezenine Bled so bile ena najuglednejših tovarnih tekstilne industrije v nekdanji skupni državi,« je pred začetkom modne revije poudaril župan Janez Fajfar. Po zaprtju tovarne je območje nekdanjih Vezenin dolga leta propadalo, zdaj pa tam nastaja novo središče, kjer bo svoje mesto dobil tudi medgeneracijski center, ki ga bodo v spomin na del blejske industrijske zgodovine poimenovali Vezenine. »To nas bo spominjalo, da na Bledu nismo živeli le od turizma,« je poudaril župan in dodal, da bo medgeneracijski center, s katerim bodo omogočili kakovostno staranje v domačem kraju, svoja vrata odprl konec prihodnjega leta.

V nadaljevanju so na modni reviji predstavili izdelke, ki so v osemdesetih letih delovanja nastali v tovarni Vezenine Bled, dopolnili

Foto: Primož Pičulin

Na modni reviji Blejske čipke in vezenine so predstavili bogato dediščino Vezenin Bled.

pa so jih še z novejšimi tekstilnimi izdelki, ki so nastali v okviru projekta Blejski lokalni izbor. Obleke so predstavili prostovoljci, zaposleni na Turizmu Bled, ter študenti in dijaki, vsi pa so se v tej vlogi preizkusili prvič. Kot je pojasnila Romana Purkart iz Turizma Bled, ki je povezovala modno revijo, je program proizvodnje vezenin obsegal izdelavo trakov, zračnih čipk, našitkov, vezenega blaga za oblačila, zaves, posteljnine, pregrinjal, okrasnih blazin, prtov in robcev. Izdelovali so trakove klekljanih čipk za posteljno perilo in prte. Pri konfekciji so bili glavni izdelki ženske obleke, bluze, spalne srajce in razne vrste rokavic. Izdelovali so tudi bučno konfekcijo in unikatne izdelke. »O kakovosti izdelkov so pričale tudi številne nagrade na sejnih mode v Ljubljani in Beogradu,« je razložila Romana Purkart in dodala, da pa so bile najbolj

prepoznavni kos oblačila Vezenin prav gotovo bele bluze. Vezenine so izdelovale tudi uniforme za gostinstvo in turizem, poleg lastnega pevskega zbora pa so oblekli še številne druge zборе.

Razstava na Bohinjski Beli pa je nastala v sodelovanju z Gorenjskim muzejem, kjer hranijo bogato zbirko industrijske dediščine. Kot so zapisali ob razstavi, so leta 1924 na Bledu ustanovili podjetje Izdelovalnica slovenskih in švicarskih vezenin. »Strojno so izdelovali trakove čipk in vezenine za konfekcijo in opremo doma. Prodajali so jih trgovcem na drobno in izdelovalcem ženske konfekcije po vsej Kraljevini Jugoslaviji.« Od leta 1929 se je na Bledu z industrijsko izdelavo čipk začelo ukvarjati podjetje Jugo-Rhomberg & Co, ki se je leta 1939 preimenovalo v Mayer & Co, Industrija čipk. Po drugi svetovni vojni so leta 1947 oba obrata

združili in ustanovili Tovarno čipk in vezenin Bled, ki se je kmalu preimenovala v Vezenine Bled. »Desetletja so bile edini slovenski izdelovalec strojnih vezenin in vodilne na jugoslovanskem trgu.« V letu 1964 so odprli lastno prodajalno na Bledu in ustanovili uvozno-izvozni oddelek, ki je iskal tuje trge, v teh letih se je začela tudi prodaja konfekcije. Na tuje trge so prvič prodali leta 1965. Leta 1992 so Vezenine dobile novega lastnika, v letih, ki so sledila, pa so se stalno soočili s finančnimi težavami. »Večino poslov so opravili za partnerje v zahodnoevropskih državah. Kljub temu podjetje dolgoročno ni našlo izhoda iz krize in leta 2004 je bila uvedena njegova likvidacija,« so razložili v Gorenjskem muzeju in dodali, da se je s tem na Bledu končala osem desetletij dolga, bogata tradicija strojne izdelave vezenin in čipk.

www.gorenjskiglas.si

Nadzorni svet podjetja **Komunala Tržič d.o.o.** obvešča, da je v Uradnem listu RS, št. 117/2020 z dne 4. 9. 2020 in na spletni strani podjetja Komunala Tržič d.o.o. objavljen razpis za delovno mesto **DIREKTOR podjetja Komunala Tržič d.o.o.** (m/ž).

**Ste organizacija, aktivna v lokalnem okolju?
So vam blizu teme EU?
Ste dobri v komuniciranju in informiranju?**

Potem vas vabimo, da se prijavite na razpis za zbiranje predlogov ED-SI-2020 za izbor partnerjev za izvedbo dejavnosti EUROPE DIRECT (2021–2025) in postanete naši lokalni EU specialisti. Informacije in razpisna dokumentacija na: <https://europa.eu/hr49fv>

Rok za oddajo predlogov je: 15. oktober 2020

MAJA BERTONCELJ

Zbilje – Torek, 25. avgusta, je bil za Manco Korelc, ki jo poznamo tudi kot dekle z jezera, poseben dan. Izšla je njena knjiga, ki nosi naslov The Slovenia Lakes (Slovenska jezera). Predstavitve je potekala v Gostišču Jezero ob Zbiljskem jezeru. Vse torej v znamenju jezera.

V projektu Moja jezera, ki ga je začela spomladi leta 2017, se je odločila s kolesom, kjer to ni možno, pa peš, obiskati vsa slovenska jezera, vse stoječe vode. Začela je s Kočevskim jezerom, od koder prihaja, v sklopu projekta

Manca Korelc je obiskovalce popeljala v čudoviti svet odkrivanja mirujočih voda. / Foto: Tina Dokl

Manca o jezerih ob Zbiljskem jezeru

pa jo je pot večkrat vodila tudi na Gorenjsko, kjer je kar veliko stoječih voda. In na Gorenjskem je predstavila tudi svojo knjigo. Obiskovalce je popeljala v čudovit svet odkrivanja mirujočih voda. »To ni običajna knjiga o vodi, je 'oda vodi'. Jezera predstavi v vsej njihovi veličini in globini. Spoznali boste ozadje nastajanja knjige in dobili ideje za izlet,« pravi Manca Korelc.

Obiskala je jezera po vsej državi, za knjigo pa skrbno izbrala 101 jezero, ki jih bi moral obiskati vsak Slovenec. Knjiga je na 312 straneh napisana v slovenskem in angleškem jeziku.

Vetrolom povečal nevarnost lubadarja

◀ 1. stran

Na Pokljuki je veter podrl starejše smrekove sestoje, ki jih je že pred neurjem prizadel lubadar in so bili zaradi tega nestabilni. Preostanek podrtih dreves je razpršen po širšem območju Bohinja, Jelovice in Karavank, je pojasnil Avsenek.

Nujna je hitra sanacija

»Naši gozdovi so še vedno ogroženi, saj je lubadar na zelo visokem nivoju, vsa dodatna podrta drevesa pa predstavljajo novo hrano, na kateri se bo lahko razmnožil za naslednje leto,« je pojasnil Avsenek in opozoril, da je zato ključno podrtje drevje čim prej sanirati, ga še pred zimo pospraviti in s tem preprečiti nadaljnje širjenje lubadarja.

Problem je slaba dostopnost

Ob tej priložnosti je ministrica predstavil tudi celotno problematiko lubadarja, s katero se na blejski območni enoti Zavoda za gozdove soočajo zadnjih pet let. »Ogromne probleme imamo predvsem z majhnimi lastniki, ki niso sposobni

sami izvajati del v gozdovih,« je opozoril Avsenek in dodal, da so dodatna težava tudi slaba dostopnost prizadetih gozdov, zato poškodovanega drevja ne uspejo pravočasno odstraniti. Avsenek je prepričan, da bi bil na tem področju nujen sistemski premik oziroma sprememba zakonodaje.

Sanacija namesto gojitve

Hkrati je ministrica predstavil tudi problematiko same Pokljuke, kjer vsakoletni vetrolomi predstavljajo strokoven problem, saj praktično celoten možni posek podre že veter, namesto da bi izvajali strokovno sečnjo, ki bi predstavljala tudi gojitveni ukrep. »Takšne ujme, kot je bila v nedeljo, imamo mi praktično vsako leto. Vetrolomi in pozimi snegolomi so postali taka stalnica, da delamo samo še to in da nekega načrtnega gospodarjenja žal ni več,« je opozoril.

Pojasnil je še, da je značilnost zdaj že vsakoletnih vetrolomov na Pokljuki, kakršnen je bil tudi nedeljski, da na vrzelih golih površin, nastalih zaradi preteklih sanitarnih sečenj, robno padajo odrasli smrekovi sestoji.

Ministrica se je na pogovoru s predstavniki občine in gozdarji seznanila tudi s splošnim stanjem na področju kmetijstva in gozdarstva v Bohinju.

»Količina je običajno odvisna od moči in smeri vetra. Zanimivo je, da so nam pred desetletji drevje podirali severni vetrovi, sedaj pa zahodni do jugozahodni.«

Premalo denarja za gozdne prometnice

Ob tem je Avsenek izpostavil še problem vzdrževanja in gradnje gozdnih prometnic, za katere bo prihodnje leto zaradi predvidenega zmanjšanja davčne osnove iz katastrskega dohodka v luči protikoronskih ukrepov pol manj sredstev. Katastrski dohodek je namreč

osnova za odmero pristojbine za gozdne ceste, ki naj bi se tako v prihodnjem letu prepolovila. Na tem območju bi tako namesto dosedanjih 300 tisoč prejeli 150 tisoč evrov, ob tem, da je samo nedeljsko neurje na gozdnih

prometnicah povzročilo za okoli 140 tisoč evrov škode. »Na to smo opozorili ministrstvo in rečeno nam je bilo, da bo sprejet dodatni ukrep, da do zmanjšanja teh sredstev ne bo prišlo,« je bil zadovoljen Avsenek.

Pogovorni večer s Karlom Gržanom

Preddvor – V sredo, 9. septembra, ob 18. uri bo v Preddvoru pogovorni večer z dr. Karlom Gržanom, patrom, srčnim duhovnikom, doktorjem literarnih ved, pisateljem, publicistom in mladinskim pisateljem. Širši javnosti je znan predvsem kot predavatelj in sogovornik o medčloveških odnosih. Karl Gržan je napisal enajst knjig za otroke in mladostnike in več kot dvajset za odrasle. Med slednjimi so najbolj znane Le kaj počne Bog v nebesih, ko je na zemlji toliko trpečih, Vstanimo v suženjstvo zakleti in zadnja z naslovom 95 tez za izhod iz slepe ulice vzgoje in izobraževanja. O zadnji bo tekla beseda na pogovornem večeru v preddvorskem kulturnem domu, tudi tokrat ga bo vodila Ivka Sodnik.

Drevi koncert vrhunskih glasbenikov

Škofja Loka – Za včeraj predvideni koncert na dvorišču Puštalskega gradu je prestavljen na danes, 4. septembra, ob 18. uri. Glasbena šola Škofja Loka je komorni koncert pripravila v sodelovanju s Sokolskim domom Škofja Loka in na nastop povabila tri vrhunske glasbenike: Ireno Grafenauer, Mateja Bekavca in Aca Bišćevića.

Po zgodovinskih mestih s kolesi

URŠA PETERNEL

Jesenice – Tjaša Žnidar in Draga Žbontar, ki sta poleti v petih dneh pretekli novo pohodniško pot Juliana Trail, se kar ne ustavita. Konec avgusta sta se lotili novega podviga: njun cilj je bil prekolesariti vsa zgodovinska mesta v Sloveniji. Tjašina statistika: sedemnajst mest, štiri dni, 848 kilometrov, 8186 višinskih metrov. Draga pa je kolesarjenje zaključila po treh dneh, njen števec se je ustavil na 609 kilometrih. Pot sta začeli na Jesenicah, vsak dan sta prekolesarili okrog dvesto kilometrov,

kolesarili pa sta skozi mesta Tržič, Kamnik, Celje, Sentjur pri Celju, Slovenske Konjice, Ptuj, Kostanjevica na Krki, Novo mesto, Metlika, Žužemberk, Piran, Koper, Idrija, Škofja Loka, Kranj in Radovljica. Tjaša je prišla do cilja, Draga pa je pot zaključila dan prej, v Kopru. Kot sta povedali dekleti, so ju zgodovinska mesta navdušila. "Kako drugače je, ko se tam znajdeš z edinim namenom videti jih. Z lahkoto bi v vsakem od njih pokoristila svoj bon, še najraje pa v Celju," je povedala Tjaša, Draga pa: "Spoznala sem nekaj mest, kjer še nisem bila.«

Draga in Tjaša na Ptuju / Foto: osebnih arhiv

ŽITOV ZNAK ZANESLJIVEGA DOBAVITELJA ODRAŽA KAKOVOSTNO OSKRBO Z ŽIVILI

Trajnostna naravnost, preverjeni dobavitelji, lokalne sestavine, ki se povežejo v kakovostne in varne izdelke, ter zanesljiva dostava. To so lastnosti, ki opisujejo poslovanje Žita. V podjetju so jih izpostavili z novim znakom zanesljivega dobavitelja.

»V Žitu smo zavezani proizvodnji in dobavi varnih izdelkov, ki so v največji možni meri proizvedeni iz lokalnih surovin ter dobavljeni s strani preverjenih dolgoletnih dobaviteljev. Da izpostavimo svojo zavezo trajnosti in zanesljivosti v odnosu tako do kupcev kot poslovnih partnerjev, smo kot dodaten pečat in simbol kredibilnosti podjetja Žito na slovenskem trgu zasnovali znak zanesljivega dobavitelja,« je nov Žitov znak opisal **Janez Bojč, generalni direktor Žita.**

Tako preko enotnega simbola in dveh različnih sloganov, enega za potrošnike in drugega za poslovne partnerje, v Žitu izkazujejo

svojo skrb za nemotene procese dobave kakovostnih izdelkov.

S sloganom »Vaš obrok, naša skrb iz Slovenije« v Žitu tako potrošnikom sporočajo, da sta trajnost in zaveza neprestani najvišji kakovosti dve izmed najpomembnejših vrednot. Zato sodelujejo z lokalnimi, preverjenimi dobavitelji, proizvajajo kakovostne in varne izdelke, ki imajo prepoznaven in domač okus. Hkrati pa omogočajo redno dostavo na trgovske police.

S sloganom »Trajno in varno skrbimo za najljubše okuse iz Slovenije« nagovarjajo svoje poslovne partnerje in dobavitelje. V Žitu

namreč zaradi svoje lokalizirane in razvejane infrastrukture zagotavljajo visoko fleksibilnost, hitre in kratke dobavne poti pri dnevni dostavi. Zanesljivost in izjemna odzivnost na povpraševanje pa sta stalnici, zaradi katerih je partnerstvo z Žitom več kot dobrodošlo.

»V Žitu smo želeli ob pripravi znaka zanesljivega dobavitelja hkrati izraziti posebno zahvalo vsem našim poslovnim partnerjem za dosedanje dobro sodelovanje. Znak je tako hkrati način, s katerim želimo kot ključno podjetje v slovenski prehranski verigi negovati dolgoročne in stabilne partnerske odnose,« je še dodal Janez Bojč.

V znamenju Solidarnosti

Ob zaključku Strateškega foruma Bled je v ponedeljek, 31. avgusta, zvečer grajsko skalo obarval znak legendarnega poljskega sindikata Solidarnost, ki letos praznuje 40-letnico ustanovitve. Sindikat so leta 1980 ustanovili v Gdansku in je kmalu prerasel v množično protisistemsko civilnodružbeno gibanje po vsej Poljski. Zaradi tega je bil z razglasitvijo izrednih razmer oz. vojnega stanja s strani oblasti pod vodstvom generala Jaruzelskega decembra 1981 prepovedan. Vodil ga je Lech Wałęsa, ki je leta 1990 postal predsednik Poljske.

Foto: Miro Zalikar

Blejski strateški forum je za Bled izjemnega pomena. Strateški forum je eden izmed dogodkov, s katerim Bled ohranja svojo pozicijo v svetu kot eno izmed najbolj prepoznavnih protokolarnih središč v tem delu Evrope. Ta tradicija sega daleč nazaj v čase Habsburške monarhije, saj so bili že takrat obiski kronanih glav in državnikov na Bledu praktično stalnica. Letos je bila rdeča nit foruma srečanje z epidemijo, predvsem pa njeni izzivi in priložnosti. Epidemija je brutalno v ospredje postavila vse slabosti in pomanjkljivosti sveta v 21. stoletju, njene posledice občutimo prav na vsakem koraku.

Tudi letošnji forum je bil zaradi epidemije drugačen, saj je potekal le en dan z zelo omejeno udeležbo. Dopoldanski del se je odvijal v Festivalni dvorani Bled, kjer je sicer na voljo več kot petsto sedežev, vendar jih je bilo zaradi ukrepov zasedenih le nekaj čez devetdeset, zato je bilo razpravo možno v živo spremljati na spletu. Popoldanski del se je odvijal v obnovljenem hotelu Rikli Balance, enem izmed ponosov Bleda.

Podoba Bleda gre v svet

Turizem Bled je skupaj s partnerji z blejskega turističnega gospodarstva in kulture gostil več študijskih ekip iz tujine. V zadnjem mesecu sta Bled obiskali močni novinarski ekipe iz sosednje Italije (med njimi Corriere della Sera) in Madžarske. Francoska TV2 je snemala prispevek o vodah v Sloveniji (jezero s pletnami, soteska Vintgar), ob obisku Slovenije pa so se na Bledu ustavili tudi perspektivni influencerji iz Italije, Avstrije, Velike Britanije. Navdušeni so in ugotavljajo, da podoba Bleda, ki jo najdejo na spletu, ni le mit, temveč resničnost.

Najboljše za slovenske goste

V letošnjem poletju, ki se bo v turističnem gospodarstvu po svetu, v Sloveniji in na Bledu vsekakor zapisalo v zgodovino, je Bled slovenskim gostom ponudil najboljše, kar ima, se pravi vse, kar sicer ponuja najbolj petičnim tujim gostom.

Na začetku poletne sezone je vrata odprl popolnoma prenovljen Hotel Park, sredi avgusta se mu je pridružil ravno tako pred kratkim obnovljen Rikli Balance Hotel, obnovljen je hotel Bled Rose, gostje lahko nočijo v dveh vrhunskih glampingih in v Kampu Bled v Zaki, tik ob jezeru, v enem najlepše urejenih kampov v Sloveniji. Odprta je restavracija Julijana v Grand Hotelu Toplice, ki se ponaša z Michelinovim krožnikom, poleg tega pa so gostje, ki so nočili vsaj dvakrat, dobili še s popusti in posebnimi ponudbami bogato kartico Julijske Alpe: Bled. Zaposleni v gostinstvu in turizmu se trudijo, da so storitve na najvišjem možnem nivoju.

Bled v teh dneh zares žari v vsej svoji lepoti in je kot tak na voljo Slovincem, da ga podrobneje spoznajo. »Na Turizmu Bled opažamo, da Slovenci Bleda ne poznajo tako dobro, kot smo mislili, da ga. Vsi niti ne vedo, kako poteka vožnja s pletno, da imamo fujakerje, dobro označene in vzdrževane pohodne in kolesarske poti ter seveda izjemno kulturno dediščino, ki je lahko v ponos prav vsem Slovincem,« pravi direktor Turizma Bled Tomaž Rogelj. Straža, osamelec, ki se vzpenja nad jezerom, ponuja pestre adrenalinske in športne dejavnosti, s katerimi si obiskovalci lahko zapolnijo ves dan.

Obisk Blejskega gradu se je letos spremenil v posebno doživetje, saj ni velikih organiziranih skupin obiskovalcev, tako da si individualni gostje grad in »ta grajske« lahko v miru ogledajo in na vsaki postaji prislusneje razlagam kletarja, kovača, tiskarja ..., najmlajši pa grad odkrivajo s pobarvanko.

Ena najdaljših jeklenic v Evropi, Zipline Dolinka, obiskovalca popelje čez zavarovano območje Brja, Bled je del daljinske pohodne poti Juliana Trail. Kopanje na Grajskem kopalnišču, miren večerni sprehod okoli jezera, obisk Marijinega svetišča in Potičnice na Blejskem otoku in še marsikaj. Bled je vse našteteto letos ponudil slovenskemu gostu, saj se v preteklih letih Slovenci za počitnice ob zares pisani množici tujih gostov z vsega sveta niso množično odločali. Letos je drugače.

Bled v teh dneh zares žari v vsej svoji lepoti in je kot tak na voljo Slovincem, da ga podrobneje spoznajo.

Obisk Blejskega gradu se je letos spremenil v posebno doživetje.

Po zadnjih podatkih Občine Bled je bilo v letošnjem juliju na Bledu nekaj več kot 103.000 nočitev, od tega so bili na prvem mestu prav slovenski gostje z nekaj več kot 30.000 nočitvami, sledijo Nemci s 25.000 nočitvami, na tretjem mestu pa so Nizozemci z nekaj več kot 8000 nočitvami. Lanska slika je ob tem, da so

bili v letošnjem juliju hoteli Kompas, Rikli Balance in Toplice še zaprti, popolnoma drugačna. Slovenci so v lanskem juliju realizirali le nekaj manj kot 5000 nočitev. Na prvem mestu so bili lani tako Britanci, na drugem Nemci in na tretjem Nizozemci. Lani julija je bilo na Bledu 207.000 nočitev.

Začaran gozd na Homu

Na Homu nad Zasipom je nastala nova družinska pot, Začaran gozd. Pot je delo članov Kulturno umetniškega društva Kamot Zasip. Avtorici projekta sta Meta Vodnjov in Lucija Vidic. Gre za družinsko pustolovščino za vso družino. Pot Začaranega gozda vijuga po gozdu hriba Hom nad Zasipom in je dolga 2,2 kilometra. S knjigo in pripomočki so obiskovalci na sledi za glavnim ravbarjem, ki ga išče cela vas. Preko zgodb, namigov in nalog odkrivajo njegovo ime in skrivnostni priimek ter s tem pomagajo vaščanom in gozdnim živalim.

Prvič v šolo s Krančkom

Prvi šolski dan je bil na podružnični šoli v Besnici pri Kranju za prvošolce in njihove starše še posebno slovesen, saj jih je v novo šolsko leto pospremil tudi kranjski župan Matjaž Rakovec.

MATEJA RANT

Kranj – V šolski telovadnici je 22 prvošolcev in njihove starše najprej nagovoril ravnatelj Pavel Srečnik, ki si predvsem želi, da bi otroci vse dni v tem šolskem letu hodili v šolo. Zato je pozval k doslednemu upoštevanju preventivnih ukrepov za preprečevanje okužb z novim koronavirusom. Župan Matjaž Rakovec pa jim je zaupal, da se sam še vedno spomni svojega prvega dne v šoli in ima še vedno veliko prijateljev iz osnovne šole. »Svoje glave boste zdaj vsak dan polnili z znanjem. To je tako, kot bi ga spravljali v veliko škatlo – vsakič, ko ga boste potrebovali, pa ga boste potegnili iz nje.« Županu so se v Besnici pridružili kranjski policisti, medobčinski redarji in predstavnik Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu Kranj, ki so otroke poučili o varnosti

na šolskih poteh, s svojimi vragolijami pa jih je razveselil še skrat Kranček.

Ob tej priložnosti je župan Rakovec v Besnici predstavil tudi podatke o številu vpisanih otrok v kranjske šole in vrtce. Devet osnovnih šol, od tega je ena s prilagojenim programom, bo v letošnjem šolskem letu obiskovalo skoraj 5700 otrok, od tega 627 prvošolcev. V vrtcih je več kot 2250 otrok, od tega kar 544 novincev, in sicer 370 iz prvega starostnega obdobja, 164 iz drugega starostnega obdobja in deset iz razvojnih oddelkov. Največja naložba na področju osnovnega šolstva je bila celovita prenova podružnične šole Center, vredna šest milijonov evrov. Z omenjeno naložbo so pridobili osem novih oddelkov šole in štiri vrtčevske oddelke ter otroško in športno igrišče. Uredili so požarno varnost na Osnovni šoli Staneta Žagarja, dokončujejo še

Slovesen sprejem prvošolcev na podružnični šoli v Besnici / Foto: Primož Pičulin

ureditev zelene strehe, ki bo služila tudi kot učilnica na prostem, je pojasnil župan. Predvidoma v prvi polovici prihodnjega leta leta naj bi začeli še gradnjo nove telovadnice, šestih dodatnih učilnic in večnamenskega prostora. Predvidoma ta

mesec bodo začeli obnavljati notranji bazen na Osnovni šoli Jakoba Aljaža, v zaključni fazi pa je tudi brezplačen prenos nekdanje trgovske šole na Mestno občino Kranj, kjer bodo po obnovi pridobili še dodatne prostore za Osnovno šolo Jakoba

Aljaža. V obnovljeni stavbi na Cankarjevi ulici v središču mesta pa bodo zagotovili dodatne prostore za glasbeno šolo, je napovedal župan. Predstavil je še projekte, s katerimi so že oziroma v prihodnje še bodo zagotovili večjo prometno varnost.

Zbirajo predloge za občinska priznanja

Žirovnica – Občina Žirovnica je objavila razpis zbiranja predlogov za podelitev priznanj občine za leto 2020. Ta vsako leto podeljujejo zaslužnim občanom, drugim posameznikom, podjetjem, zavodom, društvom in skupinam, združenjem ... Občina ima tri vrste priznanj, in sicer naziv častni občan, plaketo in nagrado občine. Predlagatelji so lahko fizične osebe, podjetja, zavodi, skupnosti, društva, liste ali politične stranke v občini Žirovnica. Rok za oddajo predlogov je 16. september.

Popolna zapora križišča

Stahovica – Delavci Komunalnega podjetja Kamnik obveščajo, da bo zaradi asfaltiranja križišča regionalnih cest v Stahovici (pri Calcitu) ta konec tedna popolna zapora cest v območju križišča, in sicer od sobote od 19. ure do nedelje do 5. ure. Promet za tovorna vozila bo na križišču prepovedan vse do ponedeljka, 7. septembra, do 5. ure. Obvoz bo mogoč le skozi Gornji Grad in Tuhinjsko dolino. V primeru slabega vremena bodo asfaltiranje izvedli prihodnji konec tedna.

Spomini na šolske dni

Če se je šolski sistem in razumevanje šole iz generacije v generacijo spreminjalo, pa je pri vseh ostalo nespremenjeno eno – lepi in nepozabni spomini na šolske dni. Predstavniki treh generacij so nam pripovedovali anekdote iz časov, ko so obiskovali osnovno in srednjo šolo.

MAŠA LIKOSAR

Šenčur – Ko smo prvič presstopili šolski prag, nam je bilo težko, a tudi ko smo zadnjič sedli v šolske klopi, smo čutili grenkobo in potočili solzo. Šola je v vsakem posamezniku pustila neizbrisen pečat in v zakladnico spominov shranila nemalo anekdot, tako zabavnih, nagajivih kot žalostnih. Takrat devetdesetletni Ivan Csipő iz Kranja je izkusil jugoslovansko in nemško šolo. Nobena mu ni dišala, je dejal. »V prvem razredu sem organiziral, da smo vsi sošolci namesto v šolo zavili v gozd. Ravnatelj je nad nas poslal učence tretjega razreda, da so nas lovili. Kot pobudnik sem si za kazen prislužil klofuto,« je zaupal sogovornik in nadaljeval: »V nemški šoli smo poznali položaj petnajst. To je pomenilo, da lahko v petnajstih minutah pričakujemo letalski napad in zato so nam dovolili, da odidemo, kar nam je bilo zelo všeč, saj je bil za tisti dan pouk zaključen.« Csipő je še podaril, da so nekoč v nasprotju z današnjim časom do učiteljev gojili strahospoštovanje, za

neubogljivost pa so prejeli udarce z ravnilom po rokah.

Slavka Weisseisen z Visokega, ki že sedemintrideset let poučuje na Osnovni šoli Šenčur, pravi, da je bilo nekoč v šoli mnogo bolj sproščeno, kot je danes. »Samo umevno je bilo, da si šolo naredil, a pri učenju si bil prepuščen sam sebi,« je dejala. V šolo na Olševku je hodila peš in spominja se, da so se na poti ustavili v trgovini in za učiteljico oziroma

tovarišico, kot so jo klicali, nakupili živila. Pojasnila je, da so tedaj prostore ogrevali s pečjo in v času kurjave so morali učenci zlagati drva. »Tovarišice so nosile dolge obleke, in če se je katera izmed njih po nesreči naslonila na peč, si je ožgala cel hrbtini del in s tem sprožila val smeha v razredu,« je povedala in še pojasnila: »Za malico smo dobili kruh in namaz ali pa solatino. Športnih izletov ni bilo

niti ekskurzij. Šli smo le na izlet v Kranj in v Planico, kar pa je bil za nas že velik dogodek. Pri slovenščini smo pisali spise, sicer pa so večinoma ustno preverjali znanje. Predmetov je bilo manj, podatek pa je bil predvsem na spoznavanju okolja, v katerem smo živeli.«

Dobrih deset let nazaj pa je poslednjič sedla v šolske klopi Amanda Čebašek s Podrečja, a kot pravi, bi se z veseljem še enkrat vrnila. »Veliko smo 'špricali', šola je bila za nas bolj družinje in zabava. Med poukom smo imeli proste ure in ta čas smo preživeli v bližnjih lokalih. Zbirali smo račune in napisali pismo ravnateljici, da zahtevamo povračilo stroškov. Vsi smo dobili ukore, a na srečo nas niso vrgli iz šole,« je povedala in zaupala še anekdoto iz osnovne šole: »Do četrtega razreda smo hodili v Mavčiče, od petega dalje pa na Orehek. Prvi dan petega razreda sva s sošolko zamudili vse avtobuse, zato sva morali prehoditi deset kilometrov dolgo pot do doma, kjer so naju pričakali razburjeni in prestrašeni starši.«

Šola je v vsakem posamezniku pustila neizbrisen pečat in v zakladnico spominov shranila nemalo anekdot. / Foto: Tina Dokl

Popravek

V torkovi številki Gorenjskega glasa je bilo v prispevku z naslovom Uredili postajališče za šolarje napačno zapisano, da je sredstva za postajališče na Otočah zagotovila Krajevna skupnost Lesce. Projekt je seveda financirala KS Ljubno. Za napako se opravičujemo.

INTIMNI KONCERTI Z RAZGLEDOM

PETEK, 4. 9. 2020
MARKO VOZELJ & MOJSTRI

SOBOTA, 5. 9. 2020
35 LET POP DESIGNA
prvi akustični koncert v razširjeni izvedbi

NEDELJA, 6. 9. 2020
PRIFARSKI MUZIKANTI

vsak dan, ob 19. uri
Predoslje 2020

prodaja vstopnic:
prodajna mesta Eventim,
Kava bar Tišler in
T: 031 332 800

Novi koronavirus znižal prihodke

Na konstitutivni seji pretekli teden so svetniki javnega zavoda Triglavski narodni park (TNP) sprejeli tudi rebalans programa dela in finančnega načrta zavoda za letos.

MATEJA RANT

Bled – Zaradi prilagoditev poslovanja v obdobju uvedbe ukrepov za preprečevanje širjenja okužbe z novim koronavirusom ter posledic omejitvenih ukrepov, ki jih je v ta namen sprejela vlada, so v javnem zavodu TNP že aprila pripravili oceno znižanja prihodkov. Skupna vrednost načrtovanih prihodkov se je z rebalansom z dobrih 2,9 milijona znižala na slabih 2,8 milijona evrov, temu primerno

pa bodo nižji tudi odhodki. Z rebalansom so črtali sredstva za naložbe v višini 215 tisoč evrov, pri čemer je bila glavna teža sredstev, in sicer 200 tisoč evrov, namenjena izvajanju naravovarstvenih in razvojnih nalog, so pojasnili v javnem zavodu TNP. Ker so bili ob 39 tisoč evrov za podnebni sklad iz državnega proračuna, pa so prilagodili tudi izvajanje upravljaljskih nalog v povezavi z blaženjem in prilagajanjem na podnebne spremembe.

Zapora ceste

Cerklje – Od včeraj pa do 14. septembra v času med 6.30 in 15. uro poteka zapora lokalne ceste Možjanca–Štefanja Goraspodnja postaja žičnice v občasnih, 15-minutnih intervalih. Zapora, ki je potrebna zaradi sečne dreves, poteka na odseku med hišno številko Grad 28 in Gostilna Pod Krvavcem ter hišno številko Grad 75 in EMS sejmi.

Svet javnega zavoda Mestna knjižnica Kranj razpisuje prosto delovno mesto:

DIREKTOR (M/Ž) Mestne knjižnice Kranj
(Šifra in ime delovnega mesta: B017840 DIREKTOR REG KNJ)

Celotna vsebina razpisa je objavljena na spletnih straneh www.mkk.si in www.kranj.si.

Rok za prijavo kandidatov je 21. 9. 2020.

Hiša na hribu šestič

Osrednja razstava pri cerkvi sv. Marjete v Žlebeh bo na ogled do 20. septembra.

MAJA BERTONCELJ

Žlebe – Sodobna umetniška dela v miru razkošne narave in objemu kulturne dediščine so tudi letos na ogled pri cerkvi na Sv. Marjeti v Žlebeh. Pretekli petek je bilo odprtje osrednje razstave projekta V naročju kulturne in naravne dediščine Hiše na hribu 2020.

»Hišo na Hribu šesto leto pripravljamo na Sv. Marjeti in jo razširjamo še na dve lokaciji: na dvorišče župnije na Sv. Katarini in na domačijo Pr' Lenart na Belem. Letošnja osrednja tema je Sočutje v skupnosti. Postavitev smo prvič zasnovali dvoletno. Zastavili smo procese, ki jih bomo izpeljali do naslednjega leta. Na razstavi je umetniški objekt, ki smo ga poimenovali Miza. Na njej so sedaj večinoma neoblikovani koščki deščic, ki jih bomo skozi proces oblikovali skupaj z različnimi soustvarjalci vseh generacij. Prihodnje leto ga bomo z avtorji, umetniki, razstavili, letošnje umetnike pa bomo povabili, da bodo te ploščice poslali svojim prijateljem,

V kulturnem programu Hiše na hribu je nastopila tudi skupina Za srce mo. / Foto: Maja Bertonec

znanecem, umetnikom po cellem svetu. V eno delo bomo tako na temo sočutja povezali lokalno skupnost, Slovenijo in mednarodni prostor. Dela umetnikov se tako med seboj prepletajo in dopolnjujejo ali pa so postavljena povsem samostojno,« je pojasnil Franc Cegnar iz Zavoda CCC, ki je skupaj s partnerji (Javni zavod Sotočje Medvode, BB BIO.Si in domačijo

Pr' Lenart) s projektom V naročju kulturne in naravne dediščine uspešno kandidiral na razpisu LAS za mesto in vas, ki ga s sredstvi Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja sofinancira Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano.

Hiša na hribu je tako le majhen del projekta V naročju kulturne in naravne dediščine, ki bo na ogled vse

do 20. septembra od 15. do 20. ure. Vsak večer od 19. do 20. ure bo Zvonka T Simčič izvajala performans Kraljica miru = Corona Queen. Poleg Simčičeve in Cegnara na razstavi sodelujejo še Mojca Sfiligoj, Aljaž Celarc, Eva Pavlič - Seifert, Andrea Coyotzi Borja, Lada Cerrar, Mojca Senegačnik, Metka Zupanič, Vesna Bukovec in Nevenka S Pečlin.

Letovanja uspešno izpeljali

Organizatorji zdravstvenih in socialnih letovanj so zadovoljni, da so ta uspešno izpeljali tudi v času koronavirusa in da so na počitnice odpeljali podobno število otrok kot lansko poletje.

ANA ŠUBIC

Kranj – Čeprav so bila priporočila glede letovanj za otroke pred poletjem zelo skopa in je bila izvedba nekaj časa celo vprašljiva, so jih humanitarne organizacije uspešno spravile pod streho. Na letovanja so odpeljale podobno število otrok kot lani in pri tem niso zabeležile nobene okužbe s koronavirusom. Organizatorji sicer kot največjo težavo navajajo višje stroške letovanj zaradi postopkov in prilagoditev, ki so jih morali izvajati za varnost udeležencev.

Zveza prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) je na letovanja peljala skoraj 8400 otrok. Z Gorenjskega jih bilo 788, od tega okoli 460 na

zdravstvenih letovanjih, 113 iz socialno ogroženih družin, ostali pa so bili samoplačniki. Gorenjska društva ZPMS so letovala v Pinei v Novigradu, Savudriji, Poreču, Umagu, Piranu in Zgornjih Gorjah. Pri ZPMS so z organizacijo letovanj zelo zadovoljni, pa čeprav je skupno letovala približno desetiina manj otrok kot lani. »Nekateri starši so se ustrašili okužb, tudi nekateri pediatri so odsvetovali letovanja. Naši organizatorji letovanj so se zelo dobro pripravili in organizirali nekoliko manjše skupine otrok,« so pojasnili na ZPMS.

Rdeči križ Slovenije (RKS) je večino zdravstvenih in socialnih letovanj izpeljal v njihovem Mladinskem zdravilišču

in letovišču Debeli rtič, kjer letovanja prirejajo tudi drugi organizatorji. Na Debelem rtiču je skupaj uživalo štiri tisoč otrok, kar je primerljivo s preteklimi leti. Kot je pojasnila predsednica RKS Vesna Mikuž, so počitnice ob morju omogočili tudi 119 otrokom iz Kranja, Jesenic, Radovljice, Škofje Loke in Trzinca, sicer pa je njihovo škofješko območje združenje 44 otrok razveselilo še s taborjenjem v Marindolu na Kolpi. Tudi Mikuževa je vesela uspešne izvedbe letovanj ob upoštevanju varnostnih priporočil. Hvaležni so staršem, ki so poskrbeli, da so na letovanja prihajali zdravi otroci in spremljevalci.

Slovenska karitas je na morje odpeljala 208

socialno ogroženih otrok, od tega 66 z Gorenjskega, poleg tega pa so letovanje omogočili še 45 socialno ogroženim družinam, med njimi petim gorenjskim. Število udeležencev je primerljivo kot v prejšnjih letih, so pa v letovanja vključili manj družin, ker so zaradi zagotavljanja varne razdalje morali zmanjšati kapacitete v hiši, kjer letujejo. Kapacitete letujočih otrok jim je uspelo ohraniti, saj so organizirali več počitniških tednov na dveh lokacijah. »Letovanja so potekala v skladu z načrti in zelo mirno. Največji izziv je bil upoštevati navodila NIJZ za varno izvedbo letovanj in hkrati omogočiti sproščeno letovanje,« so pojasnili na Karitasu.

Najem parkirišč pod nadstreški

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Občina Škofja Loka je objavila namer o oddaji parkirnih mest

v Frankovem naselju v najem. Gre za parkirna mesta pod nadstreški, za katera predvidevajo, da so nezasedena oziroma prosta. Ko bo preteklo dvajset dni od objave namere, bodo na občini glede na prejete vloge

predvidevajo, da so nezasedena oziroma prosta. Ko bo preteklo dvajset dni od objave namere, bodo na občini glede na prejete vloge

sklenili nove najemne pogodbe za parkirna mesta. Vloga je objavljena na občinski spletni strani pod e-obrazci za – NAJEM PARKIRNEGA MESTA oziroma na povezavi: <https://www.skofjaloka.si/podatkiobrazca/2176>.

ILUST. MAJJA SCHMIDT, JAVNA AGENCIJA ZA KNJIŽO RS, PROJEKT RAADI BEREMO

Beremo skupaj

Nacionalni mesec skupnega branja

8. 9. – 11. 10. 2020

NMSB.PISMEN.SI

DRUŠTVO BRALNA ZNAČKA SLOVENIJE - ZPMS, DIMČEVA ULICA 9, LUBLJANA

Mednarodno srečanje po rezervnem scenariju

Ta konec tedna v Škofji Loki poteka mednarodna konferenca Mladi in starejši – Aktivno staranje, ki bi morala biti že spomladi, a tudi zdaj je njen potek podrejen omejitvam zaradi koronavirusa.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Projekt so začeli pred dobrim letom in lani septembra v Škofji Loki izpeljali tudi prvo mednarodno konferenco, na kateri so o o participativnem proračunu razpravljali župani pobratenih in partnerskih mest. Zatem naj bi sledilo več srečanj v partnerskih mestih, maja letos je bilo predvideno tudi v Škofji Loki, a jih je vse odnesla korona. Projekt pa ni zamrl, le zastal, je pred drugo mednarodno konferenco, ki ta konec tedna poteka v Škofji Loki, povedal župan Tine Radinja.

»Škofja Loka je mednarodno zelo povezano mesto. Številne dobre in uporabne stike imamo v mednarodnem prostoru, s temi mesti smo tudi partnerji v različnih evropskih projektih. Eden od njih je Mladi in starejši – Aktivno staranje, v okviru katerega smo lani izpeljali prvo mednarodno konferenco v Škofji Loki, ko je bila tema

oblikovanje javnih politik in sodelovanje občanov pri odločitvah v občini. Potem ko je spomladi projekt zaradi korone zastal, zdaj srečanja po dogovoru s partnerji nadaljujemo in ohranjamo dogovorjene teme, potek konferenec pa je prilagojen aktualnim

Kljub oviram zaradi koronavirusa v Škofji Loki ne nameravajo opustiti mednarodnega projekta: če ne v živo, lahko poteka tudi virtualno. Ob tem vodja projekta Miha Ješe poudarja, kako pomembno je elektronsko opismenjevanje starejših, kar se je še posebej izkazalo ob koroni. Tako kot so spomladi v Škofji Loki zbirali rabljene računalnike za šolarje, jih bodo v prihodnje za starejše, napoveduje Ješe.

razmeram,« je pred včerajšnjim začetkom konference povedal župan Tine Radinja.

Ravno v dneh pred začetkom konference je več držav zaprlo svoje meje, tako da ni mogoča udeležba iz Češke, Nizozemske, Madžarske in Litve, iz tujine tako na mednarodnem srečanju sodelujejo le gostje iz Avstrije in Nemčije, je o ovirah pri

organizaciji spregovoril vodja projekta Miha Ješe. Toda s projektom nadaljujejo po rezervnem scenariju: del udeležencev v Škofji Loki razpravlja v živo, prek video konference pa se bodo povezali s predstavniki iz sedmih držav, ki zaradi trenutnih

razmer ne morejo biti fizično navzoči na srečanju. »Po leg tega smo se povezali tudi z ambasadami in se dogovorili o udeležbi z osmih ambasad. Trenutno pa je v Škofji Loki na mednarodni izmenjavi povsem po naključju pet mladih iz držav, ki naj bi sicer sodelovale na konferenci in k razpravi bomo pritegnili tudi njih,« je dejal Ješe.

Današnji plenarni del konference bo lahko prek občinske spletne strani spremljala tudi širša javnost. Sicer bodo poleg skupnih zasedanj tudi štirje sklopi delavnic, kjer bodo o temah projekta ločeno razpravljali uradniki, učitelji, dijaki in starejši. Beseda bo zlasti o programih za starejše v posameznih državah in o medgeneracijskih povezavah.

Po škofjeloškem srečanju, na katerem pričakujejo tudi Zorana Stančiča, vodjo Predstavništva Evropske komisije v Sloveniji, sledijo še štiri: marca prihodnje leto v avstrijskem Judenburgu, kjer bodo govorili o prevozih za starejše; maja ponovno v Škofji Loki, kjer se bodo posvetili stanovanjski problematiki starejših; avgusta 2021 v madžarskem mestu Kőszeg, kjer bo poudarek na elektronskem opismenjevanju starejših; oktobra pa bodo ugotovitve srečanj povzeli na sklepni konferenci v nemškem Bad Kötzingu.

Poklon ugledni znanstvenici

Sklad Pro Natura, ki deluje pod Slovensko znanstveno fundacijo in je namenjen spodbujanju znanstvenega razvoja, so poimenovali po njegovi pobudnici, ugledni znanstvenici, letos preminuli dr. Aleksandri Kornhauser Frazer. Po ustanoviteljici sta poimenovani tudi nagradi, ki jih dodeljujejo za vrhunske dosežke v znanosti – plaketa in medalja dr. Aleksandre Kornhauser Frazer.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Ljubljana – Sklad Pro Natura se odslej imenuje Pro Natura – Sklad prof. dr. Aleksandre Kornhauser Frazer. Ugledna znanstvenica, po rodu iz Škofje Loke, je bila namreč pobudnica in ustanoviteljica sklada, ki sicer deluje pod okriljem Slovenske znanstvene fundacije. Upravni odbor od junija naprej vodi dr. Aleš Musar, dosedanja namestnik prof. dr. Aleksandre Kornhauser Frazer, v upravni odbor pa je bil med drugimi imenovan tudi Matej Cerar, vnuk prof. dr. Aleksandre Kornhauser Frazer. Upravni odbor je odločil tudi o preimenovanju sklada in s tem izrazil poklon svoji ustanoviteljici, po njej pa poimenoval tudi nagrade sklada.

Plakete prof. dr. Aleksandre Kornhauser Frazer prejmejo posamezniki za odlične

dosežke v zgodnjem usmerjanju otrok v naravoslovje. Podeljena bo enkrat letno, prvič pa predvidoma 10. novembra letos na svetovni dan znanosti. Upravni odbor predloge zbira do 15. septembra 2020, predlagatelji naj jih oddajo na naslov Ustanova Slovenska znanstvena fundacija, Štefanova 2, Ljubljana ali pošljejo na e-naslov edvard.kobal@u-szf.si.

Medalja prof. dr. Aleksandre Kornhauser Frazer bo podeljena za vrhunske dosežke v raziskovanju na višji ravni, ki z multidisciplinarno sintezo vodijo k trajnostnemu gospodarskemu in družbenemu razvoju. Podeljena bo praviloma vsako tretje leto, prejmejo pa jo lahko raziskovalci in njihovi mentorji, ki so idejo pripeljali do izumov, inovacij, zaščite intelektualne lastnine ter proizvodov in storitev z višjo dodano vrednostjo.

Medalja bo prvič podeljena leta 2021, predloge pa zbirajo permanentno na prej omenjenih naslovih.

Sklad Pro Natura je bil ustanovljen 2. oktobra 1992 na pobudo prof. dr. Aleksandre Kornhauser Frazer z denarnim delom nagrade ambasador znanosti, ki jo je prejela tisto leto. Petindvajset let je deloval v Nemčiji in je mladim slovenskim znanstvenikom nudil finančno podporo pri njihovem mednarodnem uveljavljanju. S skupaj več kot dvesto tisoč evri je sklad podprl več kot petdeset mladih perspektivnih raziskovalcev, predvsem na področjih naravoslovja in tehnologij. Pred nekaj leti so bila sredstva sklada prenesena v Slovenijo pod okrilje Slovenske znanstvene fundacije. »Namen Pro Natura – Sklada prof. dr. Aleksandre Kornhauser Frazer je spodbujati in podpirati razvoj celovitega

raziskovalnega pristopa na višji ravni, ki povezuje temeljne raziskave z načrtnim preučevanjem možnosti in ustvarjanjem postopkov za uporabo raziskovalnih dosežkov v procesih za večanje učinkovitosti procesov, proizvodov in storitev z višjo dodano vrednostjo. Hkrati delovanje sklada zasleduje uveljavljanje ekonomskih in socialnih vrednot uravnoteženega razvoja ter v ta namen spodbujanje tesnega sodelovanja mladih raziskovalcev in njihovih akademskih mentorjev z mentorji s področja zainteresiranih uporabnikov. Prav tako pa spodbuja tudi zgodnje usmerjanje otrok v naravoslovje in tehnologije, ki lahko bistveno prispevajo k razvoju talentov ter ustvarjalnosti za vključevanje v zahtevne naravoslovno-tehnične študije, ki so temelj visokotehnoloških poklicev,« pojasnjujejo namen sklada.

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

VPIŠITE ABONMA

od 1. do 19. SEPTEMBRA 2020

REDNI ABONMA

Oče Romuald/
Lovrenc Marušič
ŠKOFJELOŠKI PASIJON

Tjaša Mislej
NAŠE SKLADIŠČE

Rok Vilčnik - rokgre
Simona Semenič
Kim Komljanec
Simona Hamer
Peter Rezman
Tjaša Mislej
Varja Hrvatina
Nejc Gazvoda
MONOLOGI S KAVČA

Katarina Morano,
Žiga Divjak
KOSOVEL

Simona Semenič
LEPE VIDE LEPO GORIJO

- ZA KULTURO SRCA!

www.pgk.si

Gorenjski Glas

Dediščina Vodice v zborniku

V Vodichah so izdali zbornik z naslovom Dediščina ljudi in krajev, s katerim se poklanjajo pestri zgodovini in najpomembnejšim občanom.

ALEŠ SENOŽETNIK

Vodice – Zbornik Občine Vodice, ki so ga naslovili z Dediščina ljudi in krajev, bralcem prinaša pester pregled zgodovine območja vodiške občine, tamkajšnje kulturne dediščine, pomembnih dogodkov, društvenih aktivnosti in seveda pomembnih osebnosti, ki so s svojim delovanjem pustili pečat v občini in širše. K izdaji prvega vodiškega zbornika so s svojim znanjem, voljo in delom pomembno prispevali avtorji prispevkov, zaposleni na občinski upravi,

društva in druge organizacije. Urednik Rado Čuk pa je v spremni besedi med drugim zapisal: »Raziskovanje lokalne kulturne zgodovine in kulturne dediščine pomeni pravzaprav odkrivanje in utrjevanje temeljev lastne identitete. Pričujoča knjiga je zaklad, iz katerega je mogoče črpati številne podatke, ki so bili doslej razsejani v mnogih virih ali pa pomenijo povsem nova odkritja.«

Zbornik bodo javnosti predstavili v petek, 11. septembra, na 19. Kopitarjevih dnevih.

Korak bližje občinskemu središču

Vodice – Po gradbenem dovoljenju za komunalno infrastrukturo z interno cesto je Občina Vodice avgusta pridobila še gradbeno dovoljenje za Kopitarjev center in parkirišče. Kopitarjev center bo zagotavljal 7500 kvadratnih metrov novih poslovnih, upravnih, kulturnih in zdravstvenih prostorov ter parkirnih površin. Objekt bo zgrajen v štirih etažah, v katerih bodo prostori občinske uprave, večnamenske dvorane, prostori društev, knjižnice, zdravstveni prostori, poslovni in storitveni lokali in supermarket. V neposredni okolici bo zgrajena nova interna cesta s komunalno infrastrukturo in parkirišča. Na občinski upravi v kratkem pričakujejo tudi gradbeno dovoljenje za Kopitarjev trg, ki bo zgrajen v zaključni fazi v sklopu zunanjih ureditev. Vse bolj postajajo oprijemljivi tudi finančni načrti za zagotovitev virov sofinanciranja, v pripravi so pravne podlage za izvedbo razpisa o javno-zasebnem partnerstvu in podpis pogodbe z izbranim partnerjem.

Milijonski kanalizacijski projekt skoraj že zaključen

Na območju občine Vodice so že v celoti zgradili glavni fekalni kanal Co, v Polju, Utiku in Bukovici pa poteka še sočasna gradnja druge komunalne infrastrukture.

ALEŠ SENOŽETNIK

Vodice – Medobčinski projekt Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja je največji slovenski kohezijski projekt s področja varovanja okolja v trenutni sedemletni finančni perspektivi. V okviru projekta, ki sicer poteka še v Ljubljani in Medvodah, tako komunalno infrastrukturo gradijo tudi v Vodichah.

Glavni fekalni kanal Co je že zgrajen, zaradi geoloških razmer na terenu in spremembe tehnologije odvajanja odpadne vode pa bo treba zgraditi še zadrževalnik in dve črpališči. Vrednost investicije v kohezijski projekt na območju Vodice znaša okoli 5,5 milijona evrov, od tega je občina dobri štiri milijone nepovratnih sredstev pridobila s kohezijskega sklada in državnega proračuna, poldrugi milijon pa bodo financirali z občinskega proračuna.

Hkrati z velikim kohezijskim projektom pa poteka

Na območju Občine Vodice poteka večmilijonski projekt gradnje kanalizacije. / Foto: Občina Vodice

tudi sočasna gradnja komunalne infrastrukture na območju Utika, Bukovice in Polja, ki bo zaključena še letos. Ob tem vseskozi s faznim zamikom sledi tudi urejanje meteorne kanalizacije, vodovodno-hidrantnega omrežja, javne razsvetljave, delov telekomunikacijske in elektro kanalizacije ter ponekod tudi plinovoda.

Sočasna gradnja na območju vseh treh vasi bo znašala dobrih 1,9 milijona evrov,

ki jih bo v celoti financirala občina sama. Celotna naložba v komunalno ureditev bo skupaj z nekaterimi manjšimi investicijami znašala okoli osem milijonov evrov. Po zaključku projekta bo na kanalizacijski sistem priključenih okoli 2600 prebivalcev iz občine Vodice, v prihodnosti bo nanj moč priključevati tudi preostale odseke iz naselij Vodice, Bukovica pri Vodichah, Utik, Skaručna in Vojsko.

Poleg tega v občini nadaljujejo menjavo azbest-cementnih cevi. Ravno v teh dneh začenejo z menjavo 450 metrov salonitnih cevi na trasi Polje-Skaručna, ki predstavlja eno najpomembnejših vodnih vej, preko katere se napaja celotno jugozahodno območje občine. Investicijo v vrednosti 38 tisoč evrov bodo skoraj v celoti financirali z nepovratnimi sredstvi ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo.

Urejajo tudi cestno infrastrukturo

V Vodichah z urejanjem cestne infrastrukture, pločnikov in prehodov za pešce skrbijo tudi za varnost v prometu. Po dolgih letih čakanja je na vidiku tudi gradnja obvoznice Vodice.

ALEŠ SENOŽETNIK

Vodice – Oteženi situaciji zaradi epidemije covida-19 navkljub je v minulih mesecih Občina Vodice skrbel tudi za urejanje cestne infrastrukture. Tako so v sodelovanju z investitorjem Venralis, d. o. o., na območju Sela pri Vodichah uredili 250 metrov dolg odsek lokalne ceste Vojsko-Koseze. Gradbena dela so vključevala razširitev ceste, ureditev odvodnjavanja, postavitve cestne razsvetljave in izgradnjo pločnika, s čimer so zagotovili boljšo varnost tudi za pešce. Do konca leta bo občina z lastnimi sredstvi dogradila še manjkajoči hodnik za pešce v dolžini 150 metrov.

Uredili so tudi avtobusno postajališče Selo-Mali Dunaj. Z novo nadstrešnico so vsem čakajočim na postaji zagotovili ustrezno zaščito pred dežjem

Foto: Občina Vodice

V Vodichah skrbijo tudi za urejanje cestne infrastrukture.

in vetrom, poleg tega pa so z vozniškim redom opremili tudi steklene vitrine in namestili koš za odpadke. Že lani so na novo asfaltirali razširjen 150 metrov dolg odsek javne poti v naselju Vesca, hkrati pa na tem območju zgradili tudi ostalo pripadajočo komunalno infrastrukturo. Še letos pa nameravajo dela nadaljevati

na naslednjem odseku ceste v dolžini 140 metrov.

»Ob zavedanju o pomembnosti varnih površin za naše prebivalce je cilj Občine Vodice zgraditi še manjkajoči del pločnika v Selu pri Vodichah, ki bo predstavljal zvezno povezavo v naselju. Sočasno z izgradnjo pločnika sta na tem območju predvideni tudi

zacevitev jarka za odvodnjavanje in izgradnja cestne razsvetljave,« pa o nadaljnjih načrtih pravijo na občinski upravi.

Začetek gradnje obvoznice prihodnje leto?

Po več letih čakanja se počasi vendarle razrešuje tudi prometna problematika v središču Vodice. Družba za avtoceste je namreč konec junija na ministrstvu za okolje in prostor oddala vlogo za izdajo gradbenega dovoljenja po integralnem postopku za projekt izgradnje vodiške obvoznice, ki bi tranzitni promet preusmerila izven naselja ter povečala varnost udeležencev v prometu in kvaliteto življenja tamkajšnjih prebivalcev.

V Vodichah se nadejajo, da bi bilo gradbeno dovoljenje lahko izdano še do konca letošnjega leta in bi v prihodnjem letu država že lahko začela gradnjo.

Spoštovane občanke, cenjeni občani, dragi prijatelji in partnerji Občine Vodice,

letošnje leto je bilo zaradi epidemije koronavirusa polno izzivov in preizkušenj, ki so zaznamovali javno življenje v Sloveniji in svetu. Želimo si, da bi bili prihajajoči tedni za vse naše občane praznični in veseli, ne glede na trenutne razmere in dejstvo, da se na naših že tradicionalnih prireditvah morda ne bomo mogli zbrati v tako velikem številu, kot smo vajeni. Prosimo vas, da glede izvedbe prireditev spremljate občinsko spletno stran oziroma se o ukrepih pozanimajte pri organizatorjih prireditev ali na Občini Vodice.

Občinski nagrajenci tudi v tem letu ne bodo ostali prezrti. Podelitev občinskih priznanj bomo izvedli 9. septembra 2020, na dan občinskega praznika Občine Vodice. Veselimo se, da bomo skupaj proslavili naš praznik ter se posameznikom in društvom zahvalili za njihove dosežke in požrtvovalno delo.

Vsem občanom želimo obilo veselja in užitek ter iskrene čestitke ob 25. občinskem prazniku Občine Vodice. Bodite in ostanite zdravi!

Župan Aco Franc Šuštar,
Občinski svet in Občinska uprava Občine Vodice

Vse bližje domu starostnikov

Ta ali najkasneje prihodnji mesec podjetje Senecura pričakuje izdajo gradbenega dovoljenja, ki bo omogočila začetek gradnje doma za starejše v Komendi.

ALEŠ SENOŽETNIK

Komenda – Po večletnih prizadevanjih lokalne skupnosti in občinske uprave so v Komendi vse bližje začetku gradnje manjšega doma starostnikov. Avstrijsko podjetje Senecura oz. njena hčerinska družba v Sloveniji namreč v okviru petih podeljenih koncesij dom namerava zgraditi na parceli na sotočju Knežjega potoka in Pšate. Kot nam je potrdila regijska direktorica podjetja Senecura Slovenija Sanda Gavranovič, izdajo gradbenega dovoljenja pričakujejo že ta ali najkasneje prihodnji mesec, po njegovi pravomočnosti pa lahko začnejo priprave na začetek gradnje.

Komendski dom starostnikov bo imel po besedah Gavranovičeve predvidoma 75 postelj s povprečno velikostjo sobe 4,38 kvadratnega metra. Enainšestdeset sob bo z enojno posteljo, deset pa z dvojno.

Dom starostnikov v Komendi bo imel predvidoma 75 postelj. / Vir: Senecura

Na vprašanje, kako bodo investicijo financirali oz. ali bodo za izgradnjo doma poskusili pridobiti tudi druga, nepovratna sredstva, direktorica še ni želela podrobneje odgovoriti. »Glede načina financiranja same gradnje so pogovori še v teku, zato v tem trenutku podrobnosti

še ne moremo razkrivati,« je bila redkobesedna direktorica podjetja. V preteklosti se je sicer investicija v dom starostnikov v Komendi ocenjevala na okoli pet milijonov evrov.

Senecura s sedežem na Dunaju sicer velja za vodilnega upravljalca ustanov za zdravstvene storitve, oskrbo

in zdravstveno nego v Avstriji in na Češkem, v Sloveniji pa za zdaj upravljajo domove za ostarele v Vojniku, Radencih in Mariboru. Tem se bodo v naslednjih letih pridružili še novozgrajeni domovi v Komendi, Železnikih, Žireh, Loškem Potoku in Pivki.

Gradijo kanalizacijo in vodovod

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Sveti Duh – V delu naselja Sv. Duh so se začela gradbena dela: dopolnjujejo in posodablja javno komunalno infrastrukturo. Doslej namreč objekti v delu vasi še niso bili priključeni na javno kanalizacijo, zato bodo na tem območju zgradili novo javno kanalizacijo z navezavo na obstoječe kanalizacijsko omrežje. Hkrati bodo obnovili tudi obstoječe vodovodno omrežje.

Predvidena je obnova vodovoda vzdolž poteka gradnje kanalizacije z navezavo na obstoječi primarni vodovod.

Fekalno kanalizacijo gradijo v dolžini 790 metrov, novi meteorni kanal v dolžini 118 metrov, vodovod pa bodo obnovili v dolžini 301 meter. Investicijo v celoti financira Občina Škofja Loka, vrednost skupaj z DDV znaša nekaj več kot 313 tisoč evrov, izvajalec gradnje pa je družba Euro Grad.

V delu naselja Sveti Duh gradijo kanalizacijo in obnavljajo vodovod. / Foto: arhiv občine Škofja Loka

Tržnica znanj bo v sredo v Medvodah

Medvode – V sklopu Tednov vseživljenjskega učenja – TVU 2020 bo v sredo, 9. septembra, na lokaciji tržnice potekal osrednji dogodek na območju krajev ob Sori in Savi: Parada učenja – 9. Tržnica znanj v Medvodah. Za obiskovalce se bo začela ob 13. uri v sejni sobi Občine Medvode z brezplačno delavnico z naslovom Skrbim zase in obvladujem stres – Niti izredne razmere me ne vržejo iz tira. Izvedla jo bo psihologinja mag. Tadeja Trojar Jan. Prijave (do zasedbe mest): agata.trojar@gmail.com, 041 511 147. Dogajanje se bo ob 15. uri preselilo na tržnico, kjer bo pestro tako na odru kot na stojnicah. Zaključilo se bo s koncertoma: ob 18. uri skupine Tantandruj, ob 19. uri pa še Moon Time Quarteta z Ljudmilo Frelih.

Čipkarski dnevi bodo okrnjeni

Evropski projekt, ki naj bi ga izvedli v času etnografskega festivala, so prestavili na prihodnje leto.

ANA ŠUBIC

Železniki – V Železnikih bodo sredi septembra v zelo okrnjeni obliki pripravili 58. Čipkarske dneve, ki bi sicer morali potekati že junija, glede izvedbe evropskega projekta, ki so ga nameravali izpeljati v času etnografskega festivala, pa so pred kratkim sprejeli odločitev, da ga prestavijo na prihodnje leto.

Čipkarske dneve prireja Turistično društvo Železniki. Po besedah predsednika Tomaža Weiffenbacha se

jim zdi pomembno ohraniti kontinuiteto prireditve. V soboto in nedeljo, 19. in 20. septembra, bo v kulturnem domu potekala razstava čipk domačih klekljaric in Čipkarske šole Železniki ter punčk iz cunj članic društva upokojenec. Nekaj dni pred tem bodo pripravili tudi 24 ur klekljanja, a za razliko od preteklih let ne v obliki prireditve v kulturnem domu, pač pa bo punkelj potoval od ene klekljarice do druge, rezultat njihovega dela pa si bo možno ogledati na Čipkarskih dnevih.

Mednarodni projekt Prostoletstvo ohranja evropsko dediščino živo: Mladi za evropska mesta – mesta za mlade, za katerega so Občini Železniki odobrili 25 tisoč evrov v okviru programa Evropa za državljane, pa bo potekal čez naslednjih Čipkarskih dnevov konec junija 2021. Zaradi številnih omejitev, povezanih s koronavirusom, so se skupaj z županom in podžupanom odločili, da projekt prestavijo, je pojasnila njegova vodja Andreja R. Megušar. »Odločitev je

bila tudi pozitivno potrjena s strani Bruslja,« je pristavila.

Kljub omejitvam bodo sicer mednarodno obarvani že letošnji Čipkarski dnevi, saj pričakujejo manjše delegacije iz Nemčije, Avstrije, Belgije in italijanskega Innichena. »Še posebej smo veseli, ker bodo vključeni tudi turistični dogodki iz Sorice, in sicer Pozdrav jeseni, ki bo 19. septembra. Pripravlja ga Turistično društvo Sorica in se vsebinsko povezuje z obiskom delegacije iz Innichena,« je dodala.

Pokal drugi ekipi Cerklje

JANEZ KUCHAR

Dvorje – Balinarska sekcija pri Društvu upokojujencev (DU) Cerklje je zadnji avgustovski petek na balinišču Pod Jenkovo lipo v Dvorjah organizirala tradicionalni balinarski turnir – Jožetov memorial v spomin na enajst že pokojnih balinarjev. Na turnirju so sodelovale štiri ekipe iz društev upokojujencev Komenda, Šenčur in Cerklje. Zmagala je druga ekipa Društva upokojujencev

Letošnjega tekmovanja v Dvorjah so se udeležile štiri ekipe, pokal pa je ostal v Cerkljah.

Cerklje v postavi Dragica Romšak, Marjan Bernard, Rado Ropret in Ciril Kern. Drugo mesto je osvojila ekipa Komende, tretja je bila prva ekipa Cerklje, četrta pa ekipa balinarjev DU Šenčur. V tekmovanju za najboljšega bližalca v krog je zmagal Milan Kolenko iz prve ekipe Cerklje.

Balinarska sekcija DU Cerklje, ki jo vodi Vinko Janežič, ima dvajset aktivnih članov, njihova ekipa pa nastopa v ligi, ki jo sestavlja ekipa iz devetih gorenjskih občin. Letos tekmovanje zaradi koronavirusa ne poteka.

BELJAK/VILLACH - širimo obseg svoje delovne ekipe in zaposlimo

**ZDRAVNIKA/ZDRAVNICO
SPLOŠNE MEDICINE
ZDRAVNIKA/ZDRAVNICO
V ZDRAVILIŠČU**

ALLGEMEINMEDIZINER/IN
KURARZT/-ÄRZTIN

Delo je po dogovoru - za polni oz. polovični delovni čas (najmanj 16 ur/teden).

Nudimo vam: • Fleksibilni delovni čas, **nočne in dežurne službe NIMATE** • Nadaljnje izobraževanje • Pestro delo v sklopu prijetne delovne ekipe • Posebne ugodnosti (različne brezplačne možnosti zabave in športa, poletni športni tedni za otroke, itn...)

Od vas pričakujemo, da imate uradno dovoljenje za opravljanje dejavnosti **ius Practicandi** in/ali izobrazbo koz zdravnica/zdravnik specialist. Prednost je tudi, če imate diplomu za opravljanje dela v zdravilišču (ta izpit lahko naredite tudi v času dela).

Bruto plača na osnovi polnega delovnega časa **najmanj 70.000,00 evrov na leto** (osnovna plača vključno z zagotovljeno bonifikacijo Thermen Resort-Bonus). V primeru ustreznih delovnih izkušenj plačamo tudi več.

www.warmbad.com/jobs

Mag. Rene Scharl, ThermenResort Warmbad-Villach/Beljak, Kadischenallee 22-24, A-9504 Warmbad-Villach/Beljak
oz. po e-pošti na:
rene.scharl@warmbad.at • 0043 4242 3001 1399

Gorenjski derbi v Šenčurju

Nogometna prva liga se bo zaradi tekem reprezentance nadaljevala prihodnji teden.

JOŽE MARINČEK

Kranj – Nogometaši v prvi slovenski nogometni ligi ta konec tedna nimajo tekem. Razloga sta tekmi reprezentance Slovenije v Pokalu narodov. Včeraj so igrali z Grčijo, a rezultata do zaključka redakcije nismo prejeli, v nedeljo pa reprezentanco čaka še tekma z Moldavijo, ki se bo v Stožicah začela ob 18. uri.

Aktivni pa bodo nogometaši v ostalih ligah. Drugoligaše čakajo tekme 5. kroga. Doma igrajo le nogometaši Roltek Doba. Jutri bodo gostili Rudar Velenje. Tekma se bo začela ob 16.30. Kranjski Triglav bo jutri gostoval v Brežicah pri ekipi Brežice 1919, Kalcer Radomlje pa v nedeljo

odhajajo na gostovanje k Jadran Dekanom. Nogometaši v tretji slovenski nogometni ligi zahod imajo konec tedna tekme 4. kroga. Jutri z začetkom ob 16. uri jih bodo odigrali vsi predstavniki Gorenjske. V Šenčurju bo gorenjski obračun med Tinex Šenčurjem in Savo Kranj, Arol Škofja Loka v Puštalu gosti Postojno, Žiri pa TKK Tolmin. Na gostovanje k Svobodi Ljubljana odhajajo nogometaši Šobec Lesce.

Šest tekem 2. kroga bo jutri v gorenjski nogometni ligi (vse z začetkom ob 17. uri). Pari: Bitnje dobrozasenci.si–Britof, Bohinj–Velesovo Cerklje, Naklo–Polet, Preddvor–Bled Hirter, Kranjska Gora–SIJ Acroni Jesenice in Visoko–Niko Železniki.

Letošnji Goni Pony v septembrskem terminu

Kranjska Gora – Red Bull Goni Pony tudi letos bo. Potekal bo jutri, 5. septembra. Šesta izvedba podviga s kolesi Pony na Vršič ni uspela ubraniti svojega tradicionalnega termina v začetku junija, zato pa se v Kranjsko Goro vrača v novem. Tokrat prvič število udeležencev ne bo poskočilo do novega rekorda (lani jih je bilo 1320), saj je v skladu z navodili Nacionalnega inštituta za javno zdravje za organizacijo javnih prireditev tekmovanje omejeno na petsto kolesark in kolesarjev. Toliko je tudi že kar nekaj časa prijavljenih na letošnje tekmovanje. Start bo ob 15. uri v centru Kranjske Gore.

V drugi krog pokala Triglav in Radomlje

Kranj – Nogometaši so v sredo odigrali deset tekem 1. kroga Pokala Pivovarne Union. Predstavniki Gorenjske so dosegli naslednje rezultate: Bohinj : Koper 0 : 10, Mons Claudius – Kalcer Radomlje 0 : 8, Tinex Šenčur : Nafta 1903 0 : 7 in Odranci : Triglav 0 : 1. Triglav je do zmage prišel šele po podaljškju. V 122. minuti igre je bil z bele točke uspešen Filip Jankovič in tako triglavane popeljal v drugi krog tekmovanja. Odigrane so bile tudi tri tekme 1. kroga Pokala Medobčinske nogometne zveze Gorenjske. Rezultati: Kranjska Gora : Preddvor 3 : 4, Britof : Bitnje dobrozasenci.si 5 : 6 in Polet : Bled Hirter 4 : 5.

Anže Gros zmagal na rolnarski tekmi v Avstriji

Kranj – Osemnajstletni Anže Gros, član NŠD Medvode in slovenske A-mladinske ekipe, je dosegel prvo zmago za Slovenijo na tekmah za Visma Ski classic Challeng. Poleg zimskih tekem zdaj šteje za to tekmovanje tudi nekaj tekem v rolnanju. Prizorišče je bil Salzburgring v Avstriji. V ženski konkurenci je drugo mesto osvojila 18-letna Hana Mazi Jamnik, prav tako iz NŠD Medvode in A-mladinske ekipe, ki je slavila zmago med mladinkami.

Ta konec tedna Maraton Franja

Ljubljana – Maraton Franja BTC City v 39. izvedbi bo 5. in 6. septembra. Jutri bodo Barjanka, Družinski maraton in Otroška preizkušnja, v nedeljo pa Mala in Velika Franja s startom in ciljem v BTC City Ljubljana. V zvezi z novim koronavirusom so sprejeli določene odločitve. Ena izmed teh je, da na vsaki posamezni trasi lahko starta največ 500 udeležencev. Kolesarji se bodo v nedeljo na 156 km dolgo traso Velike Franje podali ob 9. uri, začetek Male Franje na 97 km pa bo ob 10.40. Predviden cilj je od 13. ure dalje. Del te najbolj množične kolesarske dirke pri nas poteka tudi po Gorenjskem, in sicer po Poljanski dolini, skozi Škofjo Loko, Smlednik, Vodice do cilja.

Kakšna bo usoda Ljubljanskega maratona?

Ljubljana – Osrednji dogodki v sklopu letošnjega Ljubljanskega maratona so predvideni 25. oktobra. Kot pojasnjujejo organizatorji, bo njegova usoda znana najkasneje 10. septembra. Možni so štirje scenariji izvedbe, vse pa je v rokah Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ).

Slovinci v glavnih vlogah

Za kolesarji na dirki po Franciji je šest od skupno enaindvajsetih etap. Razplet po pričakovanih krojijo tudi slovenski kolesarji. Slovenski dan je bil že v četrti etapi, ki jo je dobil Primož Roglič pred Tadejem Pogačarjem. Pogačar je oblekel belo majico za najboljšega mladega kolesarja kot najmlajši, ki mu je to doslej uspelo na tej največji dirki na svetu.

MAJA BERTONCELJ

Kranj – Slovenija sodi med svetovne kolesarske velesile. To naši kolesarji dokazujejo tudi na dirki po Franciji. S prvo etapo se je začela minulo soboto, z 21. se bo končala v nedeljo, 20. septembra. V karavani je pet Slovencev: Zasavec Primož Roglič (Jumbo Visma) in Gorenci Tadej Pogačar, Jan Polanc (oba UAE Team Emirates), Luka Mezgec (Micheltont Scott) in Matej Mohorič (Bahrain McLaren).

Dirka po Franciji je pred televizijske zaslone v teh dneh prikovala številne slovenske ljubitelje kolesarstva in športa nasploh. Kako ne, ko pa so Slovenci zaznamovali že prvi teden te tritedenske preizkušnje. Torkova četrta etapa je bila pravi slovenski dan v Alpah. V zaključku je bil najmočnejši Roglič, eden najresnejših kandidatov za skupno zmago, izjemno pripravljeno pa je potrdil tudi Pogačar z drugim mestom. Poskrbela sta za dvojno slovensko zmago. Pogačar je oblekel tudi belo majico za najboljšega mladega kolesarja. Enaindvajsetletnik s Klanca v občini Komenda je sploh najmlajši, ki mu je to uspelo na dirki po Franciji. »Obleči bel dres na Touru je zame

Trije izmed petih Slovencev, ki tekmujejo na dirki po Franciji: Primož Roglič, Tadej Pogačar in Matej Mohorič / Foto: Tina Dokl

res lep trenutek. Po prihodu v cilj nisem bil prepričan, ali mi jeto uspelo ali ne. Bitivbelem je bilo nekaj posebnega že na dirki po Španiji, tukaj pa je še bolj. Današnja etapa ni bila tako težka, v zadnjem delu pa je šlo na polno. Primož je bil v zaključku nekoliko hitrejši od mene, vendar sem zadovoljen s svojim rezultatom. Imam dobro ekipo, motivacija je res velika,« je Tadej Pogačar po torkovi etapi povedal za klubsko spletno stran. V skupnem seštevku se je s tem dosežkom povzpел na četrto mesto, Roglič pa na tretjega. V

sredo je bil v boju za etapno zmago Kranjčan Luka Mezgec. To je bil dan, ko so bili v ospredju sprinterji. Na koncu je končal na šestem mestu, kar je seveda njegova najboljša uvrstitev na Touru, saj na njem nastopa prvič – po petih dirkah po Italiji in treh po Španiji. Peta etapa je končana. »Prve štiri ure je bil tempo lahkoten. Ni bilo niti ubežne skupine. Zato pa je bil finale toliko eksplozivnejši. Zadnjih pet kilometrov je potekal velik boj za položaje. Cesta je šla vedno rahlo navzgor, veliko je bilo krožišč, zato je bilo pomembno,

da si bil kilometer pred ciljem v ospredju. Ekipa me je super pripeljala. Morda sem od treh do enega kilometra pred ciljem nekajkrat preveč zavrl, kar me je na koncu stalo boljše uvrstitve. V samem sprintu sem ostal brez zadnjega metka za zadnji skok. Na žalost je, kar je. Zadovoljen sem z ekipo in tudi z lastnim počutjem,« je za TV Slovenija, kjer si dirko vsak dan lahko ogledate v prenosu, povedal Mezgec.

Včeraj je bila na vrsti šesta etapa, njen razplet pa do zaključka naše redakcije še ni bil znan.

Prvo pokrito igrišče za prstomet

V Športnem parku Naklo je minuli ponedeljek potekalo prvo občinsko prvenstvo v prstometu. Obenem so uradno odprli igrišče za prstomet pod šotorom v parku, ki velja za prvo pokrito igrišče za prstomet na Gorenjskem.

MAŠA LIKOSAR

Naklo – V Športnem društvu (ŠD) Naklo se je letos maja oblikovala sekcija za prstomet, ki jo vodi Stane Črnilec.

»Že lansko leto se je porodila ideja, da bi sestavili ekipo za prstomet, a so nam dane razmere to preprečile. Letos smo idejo realizirali ter osnovali sekcijo, ki za zdaj šteje osem članov, a glede na interes pričakujemo, da se bo naslednje leto oblikovala še ena ekipa,« je zaupal predsednik ŠD Naklo Primož Povše in dodal: »Trenutno si v sekciji želijo predvsem igre, zabave in druženja. V nadaljevanju pa bodo jasno ciljali tudi na dobre rezultate in morda uvrstitev v prvo ligo.«

Na prvem občinskem prvenstvu v prstometu v Naklem se je pomerilo osem ekip. Zmago si je prislužila ekipa Strahinj 1.

Hkrati z oblikovanjem sekcije za prstomet so pod šotorom v Športnem parku Naklo uredili igrišče za prstomet

z dvanajstimi progami. »Primerne igrišča nismo imeli, zato smo se v sodelovanju z Občino Naklo odločili, da

popostrimo dogajanje v parku. Igrišče velja za prvo in edino pokrito igrišče na Gorenjskem, kar pomeni, da nam omogoča igro tudi v slabem vremenu,« je pojasnil Povše.

Na omenjenem igrišču je ŠD Naklo skupaj s Turističnim društvom Naklo, ki je za udeležence pripravilo prazen krompir in kranjsko klobaso, organiziralo prvo občinsko prvenstvo v prstometu. Pomerilo se je osem ekip, ki so jih oblikovali občani in občanke iz Naklega, Podbrezj, Dupelj, Strahinja in Cegelnice. V finalu sta se pomerili ekipi Naklo in Strahinj 1. Strahinj 1 je z rezultatom pet proti ena premagal ekipo iz Nakla in si prislužil prehodni pokal.

Naročila se povečujejo

◀ 1. stran

Zaradi ukrepov ohranili delovna mesta

Od petih podjetij v kranjski skupini Iskra ISD (Galvanika, Livarna, Plast, Strugarstvo in Storitve) državno pomoč (skrajšan delovni čas) koristijo le še v Iskri ISD Storitve, v ostalih štirih podjetjih pa znova delajo v polnem obsegu, je razložil generalni direktor Igor Hafnar. »Obseg naročil je še vedno nižji kot v času pred epidemijo, zato smo se novim razmeram morali prilagoditi tudi z zmanjšanjem števila zaposlenih. Od junija naprej se obseg naročil znova povečuje. Trgi okrevajo, vendar je še vedno precej negotovosti,« je pojasnil. V Iskri ISD, kjer bo letošnja prodaja predvidoma za približno petino nižja od lanske, ocenjujejo, da so bili učinki protikoronskih ukrepov pozitivni, saj so lahko ohranili več delovnih mest, kot bi jih sicer. »Tudi naša podjetja so danes v dovolj dobri finančni kondiciji, da smo pri kupcih ohranili oceno zaupanja vrednega partnerja,« je poudaril Hafnar.

V škofjeloški družbi LTH Castings so zaradi okrevanja avtomobilskega trga že v julijem izstopili iz vseh shem državne pomoči in postopoma začeli ponovno zaposlovati. Pred tem so uveljavljali ukrepe subvencioniranega čakanja na delo in skrajšanja delovnega časa ter tako lažje zadržali jedro zaposlenih. »Prekinitev proizvodnje pri končnih proizvajalcih avtomobilov, ki so tovarne zaprli tudi od enega do dveh mesecev, je pomenila drastičen upad naročil za vso dobaviteljsko verigo. Pri tako zmanjšani proizvodnji je poslovanje kljub izrednim varčevalnim ukrepom in ukrepom v okviru zakonodajnih kriznih paketov zelo oteženo. Brez prilagajanja števila zaposlenih ne gre, pri čemer bo še naprej odvisno od dinamike okrevanja prodaje. Ker smo v LTH Castings v zadnjem obdobju pridobili

Tudi v kranjski družbi Goodyear Dunlop Sava Tires opažajo rast povpraševanja na večini glavnih trgov, a do konca leta še vedno pričakujejo nepredvidljivosti. / Foto: Simon Šubic

številne nove posle z zagonom serij v prihodnjih dveh do treh letih, smo z ohranjanjem svojih kadrov še posebej skrbni, saj jih bomo vsekakor potrebovali,« so razložili. Kljub velikemu padcu naročil v aprilu in maju poslujejo stabilno in ostajajo finančno močni, naročila pa se postopoma vračajo v načrtovane okvire. »Če ne bo novih pretresov, predvidevamo, da bi do konca leta dosegli od 75 do 80 odstotkov za letos prvotno načrtovane prodaje. Za nas je pomembno, da smo pri naših najpomembnejših kupcih razvojni partner na vseh področjih, tudi pri ključnih komponentah elektromobilnosti, ki je prihodnost avtomobilske industrije. Obenem smo se v tem težkem obdobju še dodatno potrdili kot zanesljiv dobavitelj in v zadnjem obdobju pridobili številne nove posle,« so poudarili.

Ponovno zaposlujejo

V Iskri Mehanizmi iz Lipnice prav tako nimajo več čakanja na delo in skrajšanja delovnega časa. Učinek obeh ukrepov je bil zanj zelo pozitiven, saj so lahko zadržali večji del zaposlenih tudi v mesecih, ko jim je promet upadel za polovico. Število zaposlenih se je

sicer znižalo malenkostno, saj po začetnem odpuščanju spet močno zaposlujejo, tako da imajo trenutno pet odstotkov manj zaposlenih kot v marcu. »Trenutno kaže na povrnitev na planski nivo poslovanja, vendar so razmere še zelo negotove in se spreminjajo. Vseeno pa je okrevanje zaznati na vseh področjih, tako da ne pričakujemo izrazitejšega drugega vala krize,« je dejal direktor Marjan Pogačnik.

V Domelu iz Železnikov so s 1. avgustom prešli na normalni delovni čas za vse zaposlene. Ukrep države čakanja na delo so koristili v maju, skrajšan delovni čas pa junija in v omejenem obsegu v juliju, s čimer so lahko obdržali nivo zaposlenosti kljub bistvenemu znižanju naročil v aprilu in maju, je pojasnil predsednik uprave Domel Holdinga Matjaž Čemažar. Približno dvajsetim zaposlenim maja niso podaljšali pogodb za določen čas, a so vsem že v avgustu ponudili ponovno zaposlitev, iščejo pa še dodatne delavce, saj so na enem od programov zaradi dodatnih naročil vzpostavili nočno izmeno. V Sloveniji imajo trenutno 1275 zaposlenih, pet več kot pred nastopom krize.

Napovedi za jesen so v Domelu dobre, saj so na večini

programov že dosegli planirane obsege. »Zaradi težav pri dobavah iz Azije v pomladanskih mesecih se določeni kupci odločajo za spremembe nabavnih politik, kar se odraža pri povečanih naročilih, imamo že v septembru in oktobru povečane potrebe in zato že razpisano delo ob sobotah. Del programa, predvsem vezan na avtomobilske komponente, pa še čuti posledice in so napovedi za jesen še za deset odstotkov nižje od lanskih,« je dejal Čemažar, ki ocenjuje, da bodo letos realizirali od 90 do 95 odstotkov plana.

Tudi v kranjskem Iskraemecu ne koristijo več državne pomoči gospodarstvu, pa tudi sicer so njen učinek na poslovanje podjetja ocenili kot minimalen. »Ob nižjem plačilu prispevkov v drugem četrtletju smo plačali zakonsko predpisanih 200 evrov, s čimer sta ukrepa v večji meri izničila učinek na podjetje,« so razložili. Gibanje števila zaposlenih je za zdaj v skladu z letnim planom in neodvisno od situacije glede covid-19, pojasnjujejo. Ocenjujejo, da bodo leto zaključili okoli dvajset odstotkov pod zastavljenim planom, odstopanje od letne realizacije pa skušajo ublažiti z optimizacijo stroškov in izboljševanjem proizvodnih ter ostalih procesov.

Združitev Nove KBM in Abanke

Nova KBM in Abanka sta se po pridobitvi dovoljenja bančnih regulatorjev s 1. septembrom tudi uradno združili.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Ko je Nova KBM 5. februarja letos postala 100-odstotna lastnica Abanke, sta banki začeli priprave na združitev, ki sta jih končali s 1. septembrom, ko sta se po pridobitvi dovoljenja bančnih regulatorjev tudi uradno združili. Z doslej največjo združitvijo bank v Sloveniji je nastala banka z več kot 8,5 milijarde evrov bilančne vsote, njena lastnika sta Apollo Global Management in Evropska banka za obnovo in razvoj.

Združena banka se imenuje Nova KBM, sedež ima v Mariboru. Abanka je prenehala obstajati kot samostojna pravna oseba, vse njene pravice in obveznosti so prešle na Novo KBM, ki pa je obdržala tudi blagovno znamko Abanke. V združeni banki se bo nadaljeval proces tehnološkega povezovanja bank, ki se bo predvidoma končal v začetku prihodnjega leta.

Stranke lahko po formalni združitvi opravljajo storitve enako kot doslej, to je v poslovalnicah oziroma v poslovnih enotah ter v spletni in mobilni banki, ki so jih uporabljale že doslej. To pomeni, da stranke Nove

KBM do tehnološke združitve bank ne bodo mogle opravljati poslov v dosedanjih poslovalnicah Abanke in obratno – stranka Abanke ne v poslovalnicah Nove KBM. Tako poslovanje bo do začetka prihodnjega leta, ko bodo v združeni banki poenotili informacijska siste-

John Denhof, predsednik uprave Nove KBM, je napovedal, da bodo poleg bančnih storitev ponujali tudi zavarovalniške, investicijske in lizinskih storitve.

ma dosedanjih dveh bank in bodo strankam že lahko zagotovili poenoteno ponudbo produktov in storitev ter jim ponudili največjo bančno mrežo z več kot 960 bančnimi točkami, vključno s poslovalnicami in bankomati, specializiranimi bančnimi okenci in poštam. Banki sta sicer že pred formalno združitvijo poskrbeli za nekatere izboljšave, tako sta izboljšali funkcionalnost nekaterih elektronskih poti in poenotili mrežo bankomatov, ki strankam že od aprila dalje omogoča brezplačno opravljanje najpogostejših storitev.

Poziv k odpravi omejitev pri kreditiranju

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Gospodarska zbornica Slovenije, Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije in Združenje bank Slovenije so v petek na predsednika državnega zbora, predsednika vlade in guvernerja Banke Slovenije naslovili pismo s pozivom k sprostitvi omejitev pri kreditiranju prebivalstva. Kot so navedli v pozivu, so predstavniki gospodarstva že ob uveljavitvi ukrepov opozarjali, da bodo omejitve vplivale na znižanje zasebne potrošnje, gospodarske rasti in davčnih prilivov ter negativno na poslovanje bank. »Od uvedbe ukrepa je minilo že deset mesecev, gibanja pa kažejo, da so bili učinki ukrepa še celo večji od predvidenih,« ugotavljajo podpisniki poziva in dodajajo, da so dodatno na posojilno aktivnost vplivale tudi razmere zaradi

epidemije novega koronavirusa. Slovenska gospodinjstva so tudi med najmanj zadolženimi v Evropski uniji, ob tem pa se varčevanje še krepi.

Kot je znano, je Banka Slovenije lani s 1. novembrom zaostriła pogoje za kreditiranje prebivalstva, pri tem pa je kreditotjemalce najbolj prizadela omejitev razmerja med letnim stroškom servisiranja dolga in njihovimi letnimi dohodki. Po tej zahtevi razmerje pri kreditotjemalcih z dohodkom, nižjim od dvakratnika bruto minimalne plače, ne sme preseči 50 odstotkov in pri tistih z višjimi dohodki ne 67 odstotkov, v vsakem primeru pa mora kreditotjemalcu po odplačevanju posojilnih obrokov ostati vsaj znesek v višini neto minimalne plače, v primeru, da ima vzdrževane družinske člane, pa temu primerno več.

Stečaj SHP-ja trajal osemnajst let

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Stečajni postopek Slovenske hranilnice in posojilnice (SHP) Kranj se je začel junija 2002, ob koncu letošnjega avgusta pa je Okrožno sodišče v Kranju zaključilo postopek, razrešilo stečajnega upravitelja Andreja Toša in sprejelo v sodni

depozit znesek 27.492 evrov v korist upnikov. Upnike je pozvalo, da v treh letih od pravnomočnosti sklepa o končanju stečajnega postopka vložijo na sodišče zahtevo za izplačilo zneska. Če tega ne bodo storili, jim bo pravica do deponiranega zneska zastarala in sodišče bo znesek preneslo na državo.

Kot je v končno poročilo o stečajnem postopku zapisal stečajni upravitelj Andrej Toš, je v postopku 758 upnikov prijavilo za nekaj več kot sedem milijonov evrov terjatev. V postopku sta bili dve delitvi stečajne mase, s katerima so upnikom izplačali nekaj manj kot tri milijone evrov in jim s tem

poplačali 49,4 odstotka priznanih terjatev.

Skupina upnikov je že med stečajnim postopkom prevzela izterjavo terjatev do ustanoviteljev SHP-ja, na njihov predlog je sodišče začelo stečajni postopek za Kmetijsko gozdarsko združenje Tržič, ki je bila ena od ustanoviteljic SHP-ja.

Jutri srečanje prvih posredovalcev

SIMON ŠUBIC

Preddvor – Ob jezeru Črnava v Preddvoru bo jutri potekalo tretje srečanje prvih posredovalcev. To so laiki, večina gasilci, ki predvsem v območjih krajih izvajajo ukrepe za ohranitev življenja do prihoda reševalnega vozila in so zato postali pomemben člen v verigi preživetja, po njihovi zaslugi pa je v Sloveniji že kar nekaj zgodb s srečnim koncem.

Organizator, Društvo prvih posredovalcev, si prizadeva, da bi srečanje postalo tradicionalno, z njim pa želijo predvsem dvigniti pre-

postopkov oživljanja z AED s strani SIM centra, ogledali si bodo lahko reševalno in gasilsko vozilo, prisotna bo tudi policija, ob 13. uri pa bo na vrsti prikazna vaja iz reševanja v nesreči traktorja s prikolico, polno hlodov. Za vse obiskovalce bo na voljo tudi brezplačno jahanje konj,« je napovedal Rogelj, ki ob tem prosi vse obiskovalce, naj na dogodek pridejo zdravi (ob vstopu jih bodo popisali in jim izmerili temperaturo) in upoštevajo priporočila NIJZ za preprečevanje okužb s covidom-19.

Na jutrišnjem srečanju bodo tako kot prvi dve leti iz-

Na tekmovanju se bo pomerilo sedemnajst ekip prvih posredovalcev. / Foto: DPP

poznavnost in pomen dela prvih posredovalcev v javnosti, zato bo tudi letos dogodek odprt za širšo javnost, je pojasnil predsednik društva Dejan Rogelj. »Za vse obiskovalce bo na voljo brezplačno učenje temeljnih

vedli tudi tekmovanje ekip prvih posredovalcev. Letos se je prijaviло sedemnajst ekip iz vse Slovenije, ki bodo morale svoje znanje pokazati v različnih realnih scenarijih. Tekmovanje bo potekalo od 9. do 16. ure.

Zelo spretna z obljubami

Na kranjskem sodišču so včeraj zasliševali oškodovance, ki naj bi jih Martina Zaletel iz Tupalič oškodovala za skupaj 430 tisoč evrov. Obtoženke spet ni bilo na sodišče.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Na kranjskem okrožnem sodišču poteka sojenje Martini Zaletel iz Tupalič, ki je obtožena devetnajstih kaznivih dejanj goljufije, s katerimi naj bi v letih 2014–2018 od približno tridesetih posameznikov po vsej Sloveniji izvabila za okoli 430 tisoč evrov. Obtoženka, ki se je oškodovancem predstavljala tudi kot Hannah M. Zaletel, naj bi bila predvsem spretna z besedami, saj naj bi oškodovance, ki so ji posojali velike vsote denarja, prepričala, da zanjo denar ni problem in da jim bo vse vrnila skupaj z bogatimi nagradami. Zoper Zaletelovo na kranjskem okrožnem in okrajnem sodišču poteka še nekaj obravnav zaradi istovrstnih kaznivih dejanj, še dve zadevi pa obravnavajo na ljubljanskem in novomeškem sodišču.

Zaletelova, ki je vmes bivala tudi v Naklem, naj bi že nekaj časa živela in delala v Švici, zato so v preteklosti že morali preložiti glavno obravnavo. Tudi včeraj je ni bilo na sodišče, kot je pojasnila sodnica Nina Prosen, je svojo odsotnost preko e-pošte opravičila zaradi službenih obveznosti. Zaradi odprtja novega prizidka in renoviranja hotela naj bi bila med tednom v Švici prosta le pol dneva, kar ji onemogoča prihod na sodišče v Kranj. Je

pa obtožena podala soglasje za nadaljevanje sojenja v njeni nenavzočnosti, kar je sodnica upoštevala.

Nezadovoljni z odsotnostjo obtožene so bili zagotovo oškodovanci, ki so jih včeraj zaslišali. Med njimi je bil tudi Aleš Petrič iz okolice Škocjana, ki zatrjuje, da jima je z ženo nekdanja družinska prijateljica Martina Zaletel dolžna 150 tisoč evrov. Okoli 120 tisoč evrov, za kolikor naj bi po naših podatkih podal tudi premoženjskopравни zahtevek, da sta ji z ženo posodila, preostanek pa predstavljajo obljubljenе nagrade za dana posojila. »Zanima me, zakaj obtoženka niti enkrat še ni prišla na sodišče v Slovenijo, da bi se o vsem pogovorili, nas pa imate za zločince,« je bil nejevoljen Petrič, ko je zagovornica obtožene Sabina Glavič vztrajno vrtala vanj, od kje sta imela z ženo toliko denarja, da sta ga lahko posojala Zaletelovi.

Odvetnica je namreč prepričana, da priča ne govori resnice in da je zatrjevani dolg vsaj dvakrat previsok, saj se ji zdi čudno, da sta zakonca Petrič za nakup in obnovo hiše zase najela dve posojili v skupni višini 90 tisoč evrov, z ženo imata skupaj z otroki iz prejšnjih zakonov tudi pet otrok, po drugi strani pa naj bi obtoženki posodila okoli 120 tisoč evrov. »Za obnovo lahko vzameš

Okoli trideset oškodovancev zatrjuje, da naj bi obtožena Martina Zaletel z lažnim prikazovanjem premoženjskega stanja od njih izmamila visoke vsote denarja. Izročali so ji ga tudi v gotovini.

kredit, da nekomu posodiš denar, pa v banki ne dobiš kredita. Zato sva ji dala vse svoje prihranke in še izposojala sva si v ta namen pri drugih ljudeh,« je dejal Aleš Petrič in poudaril, da sta z ženo Zaletelovi sprva verjela, da jima bo posojen denar vrnila skupaj z zajetnim dodatkom, saj je navajala, da bo iz dediščine prejela ogromno premoženje, le plačati mora prej vse davke, za kar pa je od njihju potrebovala denar.

Ker vračila posojila nikoli ni bilo, izgovorov pa vedno veliko, sta Petričeva sčasoma postala sumničava, prijateljstvo se je ohladilo, a je obtožena z različnimi dokumenti in bančnimi izpiski še naprej uspešno dokazovala, da ima denar. »Še naprej

smo ji posojali, ker smo hoteli prej posojen denar dobiti nazaj. A če smo ga hoteli dobiti, je bilo vedno treba še nekaj plačati. Zato smo ji še naprej posojali,« je pojasnil Petrič in dodal, da sta ji posodila celo denar, ki sta ga prejela kot poročno darilo. Povedal je še, da sta z ženo šele kasneje ugotovila, da je vse lažno, tako obljube Zaletelove kot tudi dokumenti in izpiski, ki jima jih je kazala. Tedaj so tudi podali kazensko ovadbo na kranjski policijski postaji. Kot je povedal, ima dokazilo le za 60 tisoč evrov vredno posojilo, saj so tedaj sestavili notarski zapis, medtem ko sta ji ostale zneske z ženo dajala na roke.

Sojenje se bo še nadaljevalo.

Voznik avtobusa med vožnjo telefoniral

Jesenice – Jeseniški policisti so v sredo obravnavali voznika avtobusa, ki je prevažal otroke in vmes uporabljal mobilni telefon. Voznika so oglobili. Prav tako so na šolski poti obravnavali tudi voznika neregistriranega skuterja, ki ni imel vozniškega dovoljenja, bil pa je še brez čelade. Skuter so mu zasegli. Policisti bodo preko šolskega leta zelo pozorni na prevoze in varnost otrok v prometu, opozarjajo na Policijski upravi Kranj in pozivajo k upoštevanju prometnih pravil.

Bodo uvedli zavarovanje za gorske nesreče

Na ministrstvu za obrambo razmišljajo o uvedbi posebnega zavarovanja za gorska reševanja, je v sredo ob ogledu prikazne vaje helikopterskega reševanja pri gradu Kamen v Begunjah dejal Matej Tonin.

SIMON ŠUBIC

Begunje – Poleg rasti števila gorskih reševanj je minister za obrambo Matej Tonin kot razlog za morebitno uvedbo zavarovanja navedel tudi izkušnje gorskih reševalcev, da nekateri izkoriščajo brezplačno helikoptersko pomoč in jo kličejo po nepotrebem, ki pa jih doslej niso uspeli še nikomur zaračunati. Po ministrovih besedah bi ob dovolj velikem odzivu, to je vsaj okoli 100 tisoč zavarovancev, lahko letna premija znašala okoli deset evrov, kar za planinca ni velik strošek, bi pa to znatno finančno razbremenilo državo, saj reševalna akcija s helikopterjem povprečno stane okoli deset tisoč evrov. Ob tem je Tonin še opozoril,

da gre za zdaj le za delovne razmisleke, verjame pa, da bo ministrstvo skupaj z Gorskimi reševalno zvezo Slovenije (GRZS), Planinsko zvezo Slovenije in zavarovalnicami lahko našlo ustrezen model.

Predsednik GRZS Igor Potočnik je povedal, da takšno zavarovanje podpisajo. »Takšno zavarovanje vsekakor podpiramo, porast števila intervencij je v zadnjih štirih letih 40-odstoten, povečuje pa se tudi število posredovanj nepoškodovanih, torej onemoglih in obotlenih planincev,« je dodal.

Tonin sicer poudarja, da sistema gorskega reševanja v Sloveniji, ki je kombinacija profesionalizma in prostovoljstva, ne nameravajo spreminjati, saj je slovenska

Gorski reševalci skupaj s posadkami Slovenske vojske in policije letno opravijo okoli 320 akcij s helikopterjem.

gorska reševalna služba pa je ena najboljših na svetu. Sistem nameravajo krepiti tudi v prihodnje, ministrstvo med drugim načrtuje 15-milijonsko investicijo v

nadgradnjo in posodobitev obstoječih osmih helikopterjev Bell 412, ki so za gorsko reševanje najprimernejši, s čimer bi jim podaljšali življenjsko dobo za dvajset

let. Minister upa tudi na sprejetje zakona o investicijah v Slovenski vojski, da bi lahko kupili tudi dva nova helikopterja tipa Cougar, ki bi bila namenjena predvsem za vojaške naloge in gašenje v naravi.

Predsednik komisije za letalsko reševanje GRZS Toni Smolej je povedal, da gorski reševalci letno opravijo več kot 600 akcij, od tega okoli 320 helikopterskih. Reševalcev letalcev je v Sloveniji štiriideset, zdravnikov letalcev pa sedemnajst. Sodelovanje policije ter vojske, ki opravljata helikoptersko dežurstvo na Brniku, je po njegovih besedah vrhunsko. »Želimo si, da ta nivo obdržimo, da usposabljammo letalce in jih dobro opremljamo,« je poudaril.

KURILNO OLJE

DATRIS

GREJE MOČNEJE

080 2341

Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

zdravje & lepota

Teka ni, donacija je

SUZANA P. KOVAČIČ

Triglav teka letos ne bo, ker so razmere, povezane z novim koronavirusom, preveč negotove. Kljub tej

odločitvi so organizatorji ostali zvesti namenu prireditve in porodničnicam v Postojni, Kranju, Slovenj Gradcu in Mariboru podelili donacijo za boljšo oskr-

bo novorojenčkov v skupni višini 10 tisoč evrov. Kranjska porodničnica bo z donacijo poskrbela za nakup nove operacijske mize in porodne postelje. V zadnjih devetih letih je Zavarovalnica Triglav, organizatorka tekaškega

dogodka, vsem 14 slovenskim porodničnicam oziroma porodnim oddelkom, Ultrazvočnemu društvu za projekt Slojenčki, ljubljanski Pediatrični kliniki in UKC Ljubljana namenila že za skoraj 134 tisoč evrov donacij.

Otroci širijo virus bolj, kot so menili

Infektologinja Mateja Logar pravi, da izsledki najnovjših raziskav kažejo tudi, da otroci enako pogosto zbolevajo za novim koronavirusom kot odrasli, a z nekoliko drugačno klinično sliko ...

SUZANA P. KOVAČIČ

Doc. Mateja Logar, dr. med., s Klinike za infektivne bolezni in vročinska stanja pri UKC Ljubljana je ob začetku šolskega leta predstavila nekaj aktualnih podatkov glede covid-19 med otroki in mladino. Kot je povedala, izsledki najnovjših raziskav kažejo, da otroci enako pogosto zbolevajo za virusom kot odrasli, a z nekoliko drugačno klinično sliko, glede širjenja virusa pa, da večji otroci in najstniki bistveno pogosteje širijo virus, kot so sprva menili. Otroci sicer virus lahko prebolijo v

in zdravje otrok, v prvem šolskem tednu priporoča nošenje mask za vse otroke, tudi učence prve triade v osnovnih šolah, kadar se zadržujejo v skupnih prostorih. NIJZ se bo o podaljševanju tega priporočila odločil vsak konec tedna. Namen vseh priporočil NIJZ za šole je vezan predvsem na razrede, da bi s tem čim bolj zamejili pojav okužbe znotraj razredov. Zato tudi spodbude, da naj se otroci iz različnih razredov ne bi mešali, če pa že, naj takrat vzdržujejo medsebojno razdaljo in uporabljajo zaščitne maske. V priporočilih je tudi poziv staršem, da naj ne vstopajo v šolske prostore, kar velja

Priporočila NIJZ za šole so vezana predvsem na razrede, da bi s tem čim bolj zamejili pojav okužbe znotraj razredov. Slika je simbolična. / FOTO: TINA DOKL

zelo blagi obliki, niso pa izključene poznejše zdravstvene težave. Infektologinja je poudarila, da ukrepi niso preveč kompleksni, otroci so zelo učljivi in so jih sposobni razumeti in upoštevati, zato naj nošenje mask otrokom ne bi povzročalo težav in naj zanje ne bi pomenilo psihičnega napora. Prim. dr. Polonca Truden Dobrin, dr. med., iz Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ), strokovnjakinja za področje mladine

tudi za druge zunanje osebe. Starši naj z učitelji govorilne ure urejajo na daljavo, enako velja glede sestankov za starše. Dobrinova je še dejala, da si NIJZ skupaj z vsemi drugimi odgovornimi prizadeva, da bi šolsko leto v celoti izvajali v živo, s čimer ne bo potrebe po delnem zapiranju šol ali rotiranju zdaj enih, zdaj drugih učencev oziroma dijakov glede šolanja od doma in obiskovanja šole.

gorenjske lekarnice

Farmaceutov nasvet iz Gorenjskih lekarn

Samozdravljenje težav z uriniranjem pri moških

Moški v lekarnah čedalje pogosteje iščejo nasvete za odpravo neprijetnih težav pri uriniranju, velikokrat tudi že pred obiskom zdravnika. Največkrat jih opisujejo kot boleče, pekoče ali ovirano uriniranje, pogosto uriniranje, tudi ponoči, ali kot zastajanje urina. Priporočamo, da se za samozdravljenje odločijo le pri blažjih težavah in še to po predhodnem pregledu pri zdravniku. Z zgodnjim odkrivanjem in pravočasnim začetkom zdravljenja se izboljša kvaliteta življenja, prepreči zaplete ter oceni morebitno prisotnost resnejšega obolenja.

O težavah se je dobro pogovoriti z bližnjimi. Že prve opozorilne znake, predvsem pri moških nad 50. letom, pa je treba jemati resno in se o tem pogovoriti tudi z zdravnikom.

Znaki, ki kažejo na resnejše obolenje, so: nenaden nastop značilnih težav, trajanje vsaj 3 mesece v zadnji polovici leta, ponovljanje večkrat na leto, spremljajoča bolečina, pojav krvi v urinu, počasno slabšanje in vse bolj izraženi simptomi, splošno slabo počutje, hujšanje, izguba apetita, utrujenost.

Pri mlajših moških in moških srednjih let je vzrok pogosteje bakterijsko ali ne-bakterijsko vnetje prostate ali sečil. Pri starejših od 50 let pa gre običajno za nenevarno, s starostjo povezano povečanje prostate (benigna hiperplazija prostate; kratica BHP) ali čezmerno aktiven sečni mehur.

Znaki povečane prostate se razvijajo počasi in se med posamezniki razlikujejo. Pri tem nastaja več PSA - to je specifična beljakovina, ki je izključno v celicah prostate in prehaja v kri, kjer se vrednost določi z laboratorijskimi meritvami. Kot pripomoček za oceno stopnje izraženosti simptomov povečane prostate se lahko uporabi tudi Test za prostato. Ta mednarodni vprašalnik je dosegljiv na spletnih straneh in tudi v naših lekarnah. Zdravnik preveri tudi možnost resnejšega obolenja - v redkih primerih je povečana prostata znak raka prostate.

Kako si lahko moški pomagata sami?

K boljši kakovosti življenja pripomorejo naslednji ukrepi: uživanje hrane brez močnih začimb, izogibanje čezmernega uživanja alkohola, kave ter hladnih in gaziranih pijač, manjši vnos tekočine v večernem času, izogibanje zavlačevanju z opravljanjem male potrebe, zadnjo malo potrebo naj se opravi še tik pred spanjem, izogibanje stresnim dogodkom in skrb za redno sprostitvev.

Uporaba zdravilnih rastlin

Pri blagih do zmernih simptomih nenevarnega povečanja prostate se lahko uporablja tudi zdravilne rastline oziroma njihove

izvlečke. Najbolj znani so plod palmeta ali žagastolistne palme, korenina koprive, zel drobnocvetnega vrbovca, seme buče. Z njihovo uporabo se poveča količina in pretok urina, zmanjša se pogostost uriniranja in količina zaostalega urina, izboljša se nočno tiščanje na vodo.

V lekarnah so kot galenski izdelki, namenjeni lajšanju težav pri nenevarnem povečanju prostate, na voljo tudi zdravilni čaji in kapljice. Galenski izdelki vsebujejo zdravilne rastline oziroma izvlečke iz plodu palmeta, korenin in listov koprive, zeli drobnocvetnega vrbovca.

Izdelki za pomoč pri inkontinenci

Že pri blagih in zmernih težavah z nenadzorovanim uhajanjem urina in nezmožnostjo zadrževanja urina se lahko uporabijo izdelki za pomoč pri inkontinenci (predloge), nekateri so posebej prilagojeni za moške. Na voljo so tudi v lekarnah.

Težave z uriniranjem pri moških pogosto zmanjšajo kvaliteto življenja. Pomembno je o tem spregovoriti in poiskati pomoč. Za zdravljenje so na voljo različna zdravila z režimom izdaje na recept, o katerih se lahko več posvetujete tudi pri farmacevtu v lekarni. Vsakršno samozdravljenje težav z uriniranjem pri moških pa naj poteka le po predhodnem pregledu pri zdravniku.

mag. Nina Pisk, mag. farm., spec.

gorenjske lekarnice
GALENSKI LABORATORIJ

LAJŠANJE TEŽAV S PROSTATO

Izdelki galenskega laboratorija Gorenjskih lekarn

Pred uporabo natančno preberite navodilo! O tveganju in neželenih učinkih se posvetujte z zdravnikom ali s farmacevtom.

16. dan slovenskih lekarn - Zdravila in moški

Tudi letos bo ob Dnevu slovenskih lekarn izšla posebna knjižica s koristnimi nasveti tokrat o zdravstvenih težavah moških, zdravilih in prehranskih dopolnilih za lajšanje teh težav in še marsikaj zanimivega. Knjižica bo od 26. septembra na voljo tudi v vseh lekarniških enotah Gorenjskih lekarn.

www.gorenjske-lekarnice.si, info@gorenjske-lekarnice.si

Lekarniške enote: Zlatorog, Bohinjska Bistrica, Cerklje, Gorenja vas, Jesenice, Jezersko, Kranj, Kranjska Gora, Kropa, Lesce, Planina, Planina II, Podlubnik, Preddivor, Primskovo, Radovljica, Stražišče, Šenčur, Škofja Loka, Tržič, Železniki, Žiri, Žirovnica

Farmakoinformativna služba, Galenski laboratorij, Kontrolno analizni laboratorij

Homeopatska zdravila za samozdravljenje - Za svetovanje se predhodno naročite.

Obvestilo iz presejalnega programa Dora

Zaradi spreminjajoče se epidemiološke situacije z novim koronavirusom v presejalnem programu Dora prosijo vabljenke za pozornost pred terminom presejalne mamografije. Kontaktirajte jih, če ste bili dva tedna pred postavljenim datumom za mamografijo v tujini, in sicer na e-pošto dora@onko-i.si ali na telefonsko številko 080 27 28 (vsak delavnik med 9. in 12. uro). Dogovorili se boste za ustrezno izvedbo slikanja glede na to, kje ste potovali.

PREVENTIVA

Zdravi zobje tudi za boljši imunski sistem

Zdravje zob in ustne votline nasploh je povezano s splošnim zdravjem. "Če bomo imeli zdravo ustno votlino, bo tudi naša imunska odpornost boljša in se bomo lažje borili ne samo z novim koronavirusom, ampak tudi z ostalimi virusi v času, ki prihaja," pravi Neža Osovnikar, dr. dent. med.. Zato je, kot poudarja, zelo pomemben pravočasen obisk zobozdravnika ter redno vzdrževanje ustne nege tudi doma. Spomladi, ko so imeli zaradi novega virusa zobne ambulante dva meseca zaprte, se je dejansko pokazalo, kako pomembno je zdravje zob pacientov.

SUZANA P. KOVAČIČ

Vustni votlini kar 80 odstotkov patologije ne boli, jo pa opazimo pri rednem pregledu in težavo oskrbimo. Bolečina pa je že neko skrajno opozorilo, zato je bolje zdravnika obiskati pravočasno," je poudarila Neža Osovnikar, dr. dent. med., iz Zobozdravstvenega centra Osovnikar v Škofji Loki. Zobna preventiva je izjemnega pomena, nadaljuje: "Včasih so stari starši zaradi posledic parodontalne bolezni nosili proteze, ker so izgubljali zdrave zobe zaradi majavosti, vnetja dlesni, in se je to število kot nekaj normalnega. Danes pacienti, ki redno, vsaj enkrat na leto obiščejo zobozdravnika in redno skrbijo za ustno higieno, večinoma zobe ohranijo ravno zaradi preventive. V našem centru, na željo

naših pacientov, celo namesto njih merimo čas in jih kličemo na redne kontrolne preglede." Spomladi, ko so imeli zaradi novega virusa ambulante dva meseca zaprte, se je dejansko pokazalo, kako pomembno je zdravje zob pacientov. "Zaprte ambulante se nam je zdelo nepredstavljivo. Vsakodnevno npr. našo ordinacijo obišče kar nekaj pacientov s težavami, v celi Sloveniji pa je med epidemijo delovalo samo sedem točk za najbolj nujno zobozdravstveno obravnavo. Z bratom Matijem, tudi zobozdravnikom, sva bila tisti čas vsak dan ob telefonu, da sva lahko pacientom svetovala, kaj lahko naredijo v primeru bolečin. Lahko sva si pogledala njihove rentgenske slike, jih pomirila, dajala napotke, včasih predpisala antibiotik in tako kar po telefonu rešila nekaj težav. Največ tistih pacientov, ki pa sva jih

morala napotiti naprej v ambulanto za nujno pomoč, je bilo takšnih, ki pri zobozdravniku niso bili že več let," je pojasnila Osovnikarjeva. Njeno sporočilo je, da imajo tisti, ki redno obiskujejo zobozdravnika, precej manj težav tudi v takih (izrednih) okoliščinah.

Preventiva in še enkrat preventiva

Za zdravje zob veliko naredimo sami. "Bistvena je ustna higiena vsaj dvakrat na dan, uporaba mehke ščetke in ne več trde oz. srednje. Mehke obloge z mehko ščetko lahko odstranimo, trdih pa tudi s trdo ščetko ne bomo. Trda ščetka je preveč agresivna, poznajo se mehanske poškodbe, zobje postanejo občutljivi. Priporočamo tudi električne, ultrazvočne ščetke, ki so mehke, delajo pravilne gibe, lažje je priti na težko dostopna mesta.

Električne ščetke svetujem tudi že pri otrocih, naj bo pa to vedno kombinacija z navadno mehko ščetko, da se naučijo pravilnih mehanskih gibov. Bistveno je tudi čiščenje medzobnih prostorov z medzobno ščetko in zobno nitko. Naše ustne higieničarke pri pacientih medzobne prostore izmerijo, da jim točno povedo, katere medzobne ščetke naj uporabljajo. Najbolj bistvena je dobra zobna nega pred spanjem. Ponoči ustna votlina miruje nekaj ur in takrat kisline in bakterije, ki ostanejo okrog zob, naredijo največ škode," opozarja sogovornica in dodaja, da sta zobna krema in ustna voda le dopolnilo našemu mehanskemu čiščenju.

Najtežji je prvi korak

In kako zobozdravniki premagujejo strah skupaj s pacienti? "Danes je strah

Neža Osovnikar, dr. dent. med., poudarja, da za zdravje zob veliko naredimo sami. Bistvena je ustna higiena vsaj dvakrat na dan, uporaba mehke ščetke, priporoča tudi električne, ultrazvočne ščetke, ki so mehke, delajo pravilne gibe, lažje je priti na težko dostopna mesta. Bistveno je tudi čiščenje medzobnih prostorov z medzobno ščetko in zobno nitko. / FOTO: TINA DOKL

odveč. Najtežje je priti prvič. Običajno začnemo zelo počasi ... tudi anestezije niso več samo injekcijske brizge, imamo naprave za nebolečo anestezijo, aparati so sodobnejši, posegi manj invazivni. Vse pa je lažje, če pacient obišče zobozdravnika, preden začuti bolečino, kajti nobena stvar se ne bo sama popravila."

Zdrava ustna votlina je povezana s splošnim zdravjem. "Ustna votlina je prekrvavljena in bakterije zaidajo tudi drugam. Za parodontalno bolezen se ve, da poslabša druge kronične bolezni, kot je sladkorna bolezen. Pri nosečnicah se povezuje s prezgodnjim porodom otrok ..."

Delo v času koronakrize

"Paciente prosimo, da zdravi vstopajo v zobozdravstveni center, dobijo tudi vprašalnik, in če so kakršnikoli dvomi, poseg raje prestavimo. Vsako ordinacijo po obravnavi pacienta seveda dobro razkužimo in prezračimo. Prav tako zagotavljamo priporočeno distanco med pacienti. Že prej smo imeli zelo visok standard higiene in dezinfekcije, ki smo jo zdaj samo dopolnili z določeno zaščitno opremo, vizirji, kapami, plašči. Zobozdravniška sekcija Slovenije in ministrstvo za zdravje sta priporočila pametne ukrepe, da lahko dobro delamo in da je varno za paciente."

Pediatrična oddelka osvežili z barvami

SUZANA P. KOVAČIČ

Vljublanski pediatrični kliniki so pred dnevi barvito prenovili prostore dveh kliničnih oddelkov (KO), v akciji je sodelovalo 60 prostovoljcev in 12 organizacij. Pobudnik akcije je Zavod MEPI. "V MEPI Slovenija smo zavezani k sodelovanju in povezovanju med mladimi, k prostovoljskim akcijam pa v zadnjih letih privabljamo tudi podjetja in njihove zaposlene, vse s ciljem, da skozi korporativno prostovoljstvo in skozi sodelovanje konkretno pomagamo tistim, ki tako pomoč potrebujejo," je povedala programska direktorica MEPI Slovenija Neda Kajfež Ambrožič. Pediatrična klinika je dobila sveže barvne odtenke v prostorih KO za endokrinologijo, diabetes in bolezni pre-

snove ter Službe za kardiologijo v tretjem nadstropju ter tudi Službe za alergologijo, revmatologijo in klinično imunologijo v četrtem nadstropju. Za mentorstvo udeležencem pleskanja je poskrbelo nekaj predstavnikov Sekcije slikopleskarjev, fasaderjev in črkoslikarjev pri Obrtno-podjetniški zbornici Slovenije. Stavba Pediatrične klinike sicer združuje 13 kliničnih oddelkov in je stara dobro desetletje, a so stropi in stene, na katerih barve niso pralne, že dotrajani. "Stavba je s stekleno fasado navzven lepo urejena, a vse ključno se dogaja v notranjosti. Skrbimo za to, da smo kar se da strokovni in človeški, ampak važno je tudi, v kakšnem fizičnem okolju delamo," je poudaril strokovni direktor klinike doc. dr. Marko Pokorn, dr. med., ki se je zahvalil vsem sodelujočim pri projektu.

BOLJE SLIŠATI. BOLJE ŽIVETI.

Z najnovejšo tehnologijo do boljšega sluha.

S pomočjo Neurothovega obročnega odplačevanja do boljšega življenja:

 Upravljanje s pametnim telefonom

 Reprodukcijski visokih tonov

Neuroth:
14 poslovalnic po vsej Sloveniji
Brezplačen telefon: 080 5076

Slušni aparati

za

1,40 EUR*

na dan.

www.neuroth.com

SLUŠNI APARATI // SVETOVANJE

 NEUROTH

* Preračun zajema dva slušna aparata model Phonak Virto B30 CIC z odšteto vrednostjo naročilnice ZZS. Vključeno 3-letno zavarovanje.

CEPLJENJE

Necepljen otrok ne bo smel v vrtec

Ker z veljavnim zakonom o nalezljivih boleznih kljub obveznosti cepljenja ni bilo mogoče zagotoviti ustrezne precepljenosti, nov predlog zakona vključuje dodatne omejitve.

SUZANA P. KOVAČIČ

V javni razpravi je nov predlog zakona o nalezljivih boleznih. Na področju cepljenja je na novo opredeljen postopek obravnave trajne opustitve cepljenja iz zdravstvenih razlogov, saj je sedanjí dolgotrajen in neučinkovit, je pojasnila zdravnica Tina Bregant, državna sekretarka na ministrstvu za zdravje. Ker pa z veljavnim zakonom o nalezljivih boleznih kljub obveznosti cepljenja ni bilo mogoče zagotoviti ustrezne precepljenosti, denimo 95-odstotne precepljenosti proti ošpicam, nov predlog po vzoru nekaterih drugih držav Evropske unije vključuje dodatne omejitve. Otrok, ki niso cepljeni skladno s programom cep-

ljenja, ni dovoljeno vključiti v javni vrtec in v javno sofinanciran zasebni vrtec, prav tako se necepljeni otroci ne bodo mogli udeleževati organiziranih letovanj, ki so financirana iz sredstev

necepljenega otroka vpisati v osnovno šolo, saj je ta po zakonu obvezna.

Predlog zakona prinaša še druge spremembe in novosti. »Izkušnje z epidemijo covid-19 so pokazale na

V predlogu zakona je napisano, da otrok, ki niso cepljeni skladno s programom cepljenja, ni dovoljeno vključiti v javni vrtec in v javno sofinanciran zasebni vrtec, prav tako se necepljeni otroci ne bodo mogli udeleževati organiziranih letovanj, ki so financirana iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja. Necepljeni se ne bodo mogli vpisati v srednje in visokošolske zavode ter fakultete s področja zdravstva, vzgoje in izobraževanja ter socialnega varstva.

obveznega zdravstvenega zavarovanja. Necepljeni se ne bodo mogli vpisati v srednje in visokošolske zavode ter fakultete s področja zdravstva, vzgoje in izobraževanja ter socialnega varstva. Še vedno pa bo mogoče

nekatero pomanjkljivosti sedanje ureditve v zakonodaji, ki onemogočajo hiter in učinkovit odziv na nove nalezljive bolezni in okužbe,« je opozorila Bregantova. Na novo urejajo epidemiološko spremljanje

Z veljavnim zakonom o nalezljivih boleznih kljub obveznosti cepljenja ni bilo mogoče zagotoviti ustrezne precepljenosti. / Foto: Gorazd Kavčič

nalezljivih boleznih in okužb, s katerim se zagotavljajo podatki o pojavljanju nalezljivih boleznih in

njihovih povzročiteljih ter dejavnikih tveganja zanje. Natančneje so definirani postopki v zvezi z določitvi-

jo karantene na domu ter področje preprečevanja in obvladovanja okužb, povezanih z zdravstveno oskrbo. Na novo je opredeljeno tudi obvladovanje mikrobné odpornosti. »Odpornost bakterij proti antibiotikom po vsem svetu zelo narašča in je postala resen javnozdravstveni problem. Posledice okužb z odpornimi mikrobi se poleg večje smrtnosti bolnikov kažejo tudi v povečanem številu zapletov zdravljenja, podaljšan hospitalizaciji in večjih stroških zdravljenja. S predlogom zakona vzpostavljamo stabilen sistem spremljanja porabe protimikrobnih zdravil, mikrobné odpornosti ter zgodnjega zaznavanja in odzivanja na pojav odpornih mikrobov in njihovo kopičenje,« je še pojasnila Tina Bregant.

Obiščite nas, še preden vas zaboli v hrbtenici

V Nado centru zdravja v Ljubljani bolečino, ki jo povzročajo hernija diska in druge bolezni hrbtenice, uspešno zdravijo z neoperativno dekompresijsko terapijo hrbtenice (raztezanjem hrbtenice z ekstenzomatom). »Bolečine vplivajo na vse starostne skupine, vzroki pa so lahko različni. Bolečina je lahko tudi blaga, skoraj neopazna, a vedno prisotna in akutne narave, posebno izražena v določenih posebnih gibih ali položajih telesa. Zdravljenje s klasičnimi fizikalnimi metodami pogosto ne daje zelenega rezultata.

Za vsakega pacienta si v Nado centru zdravja v Ljubljani vzamejo dovolj časa, prvi pregled traja najmanj eno uro. Odpravijo vzrok bolečine v hrbtenici že v najzgodnejši fazi. / Foto: Tina DoKl

Težava je v tem, da te metode delujejo kot blaženje težav in se ne posvečajo vzroku same težave, kar je mehanski pritisk na koren živca. Kadar tablete, injekcije in fizikalne terapije ne delujejo, pacientom zdravniki priporočijo kirurški poseg. A ni nujno, da je tako, opozarja magister fizioterapije

Bernard (Nado) Nikšič z izkušnjami in inovativnimi pristopi. V Nado centru zdravja so pogosto rešilna bilka pacientom, še učinkoviteje iz vidika zdravja bi bilo, če bi se pacienti za pregled in obravnavo pri njih odločili prej.

V Nado centru zdravja s sodelavci različnih strokovnosti in sodobnimi aparati uspešno nadgrajujejo osnovno dejavnost. Izvajajo manualne terapije in vaje, da bolnikom, ki zaključijo dekompresijsko terapijo hrbtenice, lahko še naprej pomagajo vzdrževati ugodno stanje in jih naučijo pravih vaj. Najsodobnejše fizioterapevtske metode so prva pomoč še za druga najrazličnejša zdravstvena stanja. Treba pa je natančno vedeti in določiti, katere vaje so primerne za specifično diagnozo, za kar ima njihov strokovni tim več kot dovolj znanja.

Dodali so tudi pregled stopal, različne masaže ter refleksoterapijo stopal in obraza kot podporo telesu k samozdravljenju. Refleksoterapijo po metodi priznane terapevte Lone Sorensen izvaja Nataša Marinič, refleksoterapevka z dolgoletnimi izkušnjami. Terapija je primerna za otroke in odrasle. Zelo dobre rezultate ima Mariničeva tudi z obravnavo otrok s posebnimi potrebami.

Z Gorenjskega do Nado centra zdravja v Ljubljani je tudi pot z urejeno prometno infrastrukturo danes hitra in udobna, še posebej za upokojece lahko tudi povsem brezskrbna, saj imajo na voljo brezplačen javni medkrajevni promet. Za tistega, ki ceni svoje zdravje, pa sploh nobena pot ne more biti predolga ...

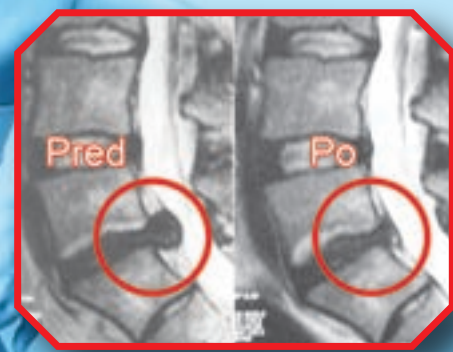
NADO
CENTER ZDRAVJA

+386(0)1 235-1-999 PON-PET, 08:00-17:00
Zaloška cesta 167, LJUBLJANA • info@nado.si • www.nado.si

CENTER ZA DEKOMPRESIJSKO TERAPIJO HRBTENICE V SLOVENIJI

IMATE
BOLEČINE
V HRBTU?

MI IMAMO
REŠITEV!

Neoperativna Dekompresijska Terapija Hrbtenice (DTH) zdravi:

- ✓ bolečine v hrbtenici
- ✓ diskus hernijo
- ✓ spondilolistezo
- ✓ skoliozo
- ✓ mravljinice v rokah in nogah
- ✓ išias
- ✓ degenerativne spremembe diska
- ✓ vrtoglavico in glavobole
- ✓ artrozo majhnih sklepov
- ✓ športne poškodbe

DTH - znanstveno dokazana kot najbolj učinkovita terapija pri degenerativnih spremembah na hrbtenici.

RAZISKAVA

Odkrijmo sladkorno bolezen

V teh mesecih v Sloveniji poteka nacionalna raziskava Odkrijmo sladkorno. K sodelovanju v raziskavi je tokrat vabljenih 1880 izbranih odraslih prebivalcev Slovenije, od tega 123 Gorenjcev.

SUZANA P. KOVAČIČ

Sladkorna bolezen je ena od bolezní, zaradi katerih ljudje najpogosteje obiščejo zdravnika, v prihodnosti se predvideva, da bo bolnih vse več. Še posebej pomembni pa so tisti posamezniki, ki sladkorno bolezen že imajo, pa zanjo še ne vedo, saj so zdravniki ob zgodnjem prepoznavanju sladkorne bolezní in njenem takojšnjem zdravljenju veliko bolj uspešni. Obstoječi podatki namreč kažejo, da se pojavnost sladkorne bolezní pomika v zgodnejša življenjska obdobja in da se vrh pojavnosti že kaže v obdobju delovno aktivne populacije. Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje (NIJZ) pojasnjujejo, da je sladkor-

na bolezen še vedno med najpomembnejšimi razlogi za hude zdravstvene težave: "Previsok krvni sladkor poškoduje drobne in večje žile, ki prehranjujejo organe. Z zdravljenjem sladkor-

tipa 2, ki jo ima devetdeset odstotkov bolnikov. Zanj je značilno, da krvni sladkor narašča počasi, z leti, tako da oboleli sploh ne ve, da ima sladkorno bolezen. Sladkorno bolezen tipa 2

nezdravljeno sladkorno boleznijo tipa 2 so lahko odkritju že prisotni kronični zapleti, imajo tudi več drugih zdravstvenih težav. Pravočasno odkrivanje sladkorne bolezní tipa 2 je torej za posameznika dobra nalozba v njegovo zdravje."

V teh mesecih v Sloveniji poteka nacionalna raziskava Odkrijmo sladkorno, ki jo izvaja NIJZ, podpirata pa jo republiška Agencija za raziskovanje in Ministrstvo za zdravje. Z raziskavo želijo oceniti, koliko je v Sloveniji tistih bolnikov s sladkorno boleznijo, ki jo že imajo, pa zanjo še ne vedo. S to raziskavo bodo ugotovili razširjenost še neodkrite sladkorne bolezní tipa 2 v posameznih skupinah prebivalstva in na tej podlagi pripravili predloge ukrepov za zgodnje odkrivanje bolezní.

Sladkorna bolezen je še vedno med najpomembnejšimi razlogi za hude zdravstvene težave. / FOTO: TINA DOKL

Vodja projekta dr. Jelka Zaletel, dr. med.: "Kaj pomeni, če ima posameznik sladkorno bolezen, za katero ne ve? Pomeni, da ni bil ustrezno zdravljen, kar je škoda, ker poznamo zelo dobre načine, kako jo uspešno zdravimo. V času pandemije covid-19 je ta podatek še toliko bolj pomemben. Če posameznik ve, da ima sladkorno bolezen, to pove zdravniku ali medicinski sestri in je v tem primeru tudi zdravljenje covid-19 prilagojeno temu dejstvu."

ne bolezní lahko zmanjšamo pojav slepote, končne odpovedi ledvic, amputacij, možganske kapi in srčnega (miokardnega) infarkta, ki sodijo med kronične zaplete bolezní. Najpogostejša oblika je sladkorna bolezen

imajo lahko tudi ljudje, ki ne čutijo nobenih težav. Glede na podatke iz drugih držav je teh bolnikov lahko zelo veliko, v Sloveniji lahko celo od 40 tisoč do 80 tisoč. Pri ljudeh z dolgo časa neprepoznano in zato

K sodelovanju v raziskavi je tokrat vabljenih 1880 izbranih odraslih prebivalcev Slovenije, od tega 123 Gorenjcev. V okviru raziskave bodo tisti, ki bodo prejeli vabilo, zaproseni, da v laboratoriju izvedejo brezplačno testiranje na sladkorno bolezen tipa 2, stro-

kovno imenovan oralni glukozni tolerančni test. Za uspešno izvedeno analizo je ključnega pomena sodelovanje vseh, ki bodo prejeli vabilo, saj bo prikazala realnejšo sliko trenutnega stanja števila neodkritih bolnikov s sladkorno boleznijo tipa 2.

SKUPAJ SMO V TEM!

WORLD PANCREATIC CANCER COALITION

RAK TREBUŠNE SLINAVKE SIMPTOMI

Simptomi raka trebušne slinavke so včasih nejasni. Bodite pozorni na naslednje znake:

 BOLEČINA V TREBUHU	 BOLEČINA NA SREDINI HRBTA
 NEPOJASNJENA IZGUBA TEŽE	 ZLATENICA (porumenela koža in beločnici)
 IZGUBA APETITA	 PREBAVNE MOTNJE
 SIVO BLATO, TEMEN URIN	 NOVONASTALI DIABETES OB NORMALNI TELESNI TEŽI

ZGODNJE ODKRIVANJE REŠUJE ŽIVLJENJA

Več informacij na: www.europacoln.si
www.worldpancreaticcancerday.org
 Facebook: EuropaColon Slovenija

Rak požiralnika

NA SREČO JE ZELO REDEK

Rak požiralnika spada med redkejše rake prebavne cevi, saj na leto zbolijo manj kot sto ljudi (v letu 2016 je po podatkih Registra raka za Slovenijo zbolelo 64 ljudi), kar predstavlja manj kot odstotek vseh novo odkritih bolnikov z rakom. Kot še kaže statistika, je to rak, za katerim pogosteje zbolijo moški (v letu 2016 je bilo razmerje 50 proti 14). Najpogosteje zbolijo moški po 50. letu.

Dejavniki tveganja za nastanek

Najizrazitejši dejavniki tveganja za nastanek raka požiralnika so poleg spola in starosti še:

- neustrezna prehrana in previsoka telesna teža,
- kajenje in alkohol,
- gastroezofagealna refluksna bolezen (GERB),
- motnja gibljivosti požiralnika (ahalazija),
- kila požiralnika (hiatalna hernija) in
- nekatere dedne bolezní.

Pri GERB pride do predrakavih sprememb na sluznici požiralnika, ki jih imenujemo Barretov požiralnik, in iz njih se lahko razvije rak.

Bolezniški znaki

Pri raku požiralnika moramo biti pozorni predvsem na:

- motnje požiranja hrane, sprva trše, nato tudi tekoče hrane,
- bolečine pri požiranju hrane,
- hujšanje,
- hripavost in kašelj in
- povečane področne bezgavke.

Ob tem se lahko pojavi tudi bruhanje krvi iz želodca ali

požiralnika, izkašljevanje krvi, črno oziroma smolasto blato ter pri sistemsko napredovali bolezní kaheksija (podhranjenost). Diagnoza in stadiji bolezní Osnovna diagnostična preiskava je gastroskopija, to je endoskopski pregled zgornjih prebavnih poti, s katero gastroenterolog pregleda sluznico požiralnika, želodca ter dvanajstnika in med to preiskavo lahko tudi odvzame vzorce tkiva za patohistološko preiskavo. Po diagnozi bolnik opravi nadaljnje preiskave, s katerimi se določi stadij bolezní:

- endoskopski UZ požiralnika,
- RTG požiralnika s kontrastom,
- CT-preiskave prsnega koša in trebuha,
- UZ trebuha ter
- v nekaterih primerih tudi bronhoskopija.

Zdravljenje

Zdravljenje raka požiralnika je odvisno od stadija bolezní. Bolniki so lahko zdravljeni kirurško, z obsevanjem in s kemoterapijo ali s kombinacijo navedenih metod. Pri omejeni bolezní je predvideno samo kirurško zdravljenje. Pri področno napredovali raku požiralnika bolniki prejmejo tudi dodatno radiokemoterapijo bodisi pred operacijo ali po njej. Kadar tumorja ni možno operirati, bolniki prejmejo kombinacijo obsevanja in kemoterapije, ki ji nato lahko sledi operacija, če je po predhodnem zdravljenju možna.

GG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLLED

Stara lepotica se znova prebuja

Prihodnje leto bo minilo petsto deset let, kar je Homanova hiša, ena najbolj prepoznavnih stavb na Mestnem trgu v Škofji Loki, začela dobivati sedanjo podobo. Gre za meščanski dvorec, ki je sestavljen iz treh poslopij. Po potresu leta 1511 so hišo prenovili v gotskem slogu z nekaj renesančnimi elementi in taka se je v veliki meri ohranila še do danes.

MATEJA RANT

Homanova hiša je bila najprej v lasti freisinškega škofa, v njej je bil nastanjen grajski oskrbnik, zadnji lastniki pa so bili iz družine Homan, pa kateri ima hiša tudi ime, je na zgodovino veličastne stavbe na Mestnem trgu ponosen njen sedanji lastnik Damijan Ambrožič. »Ne glede na to, da je bila skozi stoletja deležna različnih predelav, v sebi še vedno ohranja elemente posameznih obdobj, ki predstavljajo izpopvedne plasti zgodovine – najstarejše gotske, renesančne, baročne in mlajše elemente.« Danes je tako po Ambrožičevih besedah Homanova hiša še eden redkih tako dobro ohranjenih mestnih dvorcev v Sloveniji.

»Iz najstarejših arhivskih virov, vezanih na lastništvo stavbe, lahko ugotovimo, da je bil pred letom 1791 lastnik stavbe protipisar Ignac Anton Prenner, ki je bil tudi sicer lastnik več parcel na Trati. Nato se je zvrstilo nekaj lastnikov iz rodbine Heis, od katerih pa je stavbo leta 1833 odkupil pekovski mojster Pavel Homan,« je pojasnil Damijan Ambrožič. Homanovi so se ukvarjali s pekovsko in gostinsko dejavnostjo ter trgovino z lanom, imeli naj bi trdne stike z Reko in Trstom. »Pavel Homan je bil poročen z Ano Prešeren, ki je imela brata Pavla, preko katerega naj bi bila družina povezana celo z Benetkami,« je razložil

Ambrožič. Na to kažejo tudi stenske poslikave, ki so jih odkrili ob sondiranju beležev v drugem nadstropju marca letos ter bi jih glede na tehniko in uporabo barv lahko datirali v prvo polovico 19. stoletja. »Na stenah je talni pas do višine približno šestdesetih centimetrov poslikan s krajinskimi prizori in arhitekturnimi vedutami v grizaj tehniki rdečih odtenkov, poslikava osrednjega polja pa spominja na podobo paviljona, ki je obraščen z vzpenjavkami,« je pojasnil Ambrožič, ki ob tem poudarja, da v slovenskem prostoru redko srečamo tako celovito zasnovane in ohranjene poslikave v meščanskih hišah. »Bolj pogosto se v primerljivih stavbah srečujemo s šablonskimi in valjčkastimi poslikavami, redkeje z motiviko.« Po Ambrožičevih besedah so bili Homanovi znani tudi kot mecen loških umetnikov, v tej hiši je recimo Ivan Grohar naslikal znamenito sliko Loka v snegu. »Upodobitev Homanove hiše je znana tudi na delu Gvidona Birolle z orožnikom v ospredju.«

Homanovi so bili lastniki stavbe vse do druge svetovne vojne, dela stavbe pa tudi po vojni, medtem ko je del stavbe pripadel podjetju Peks, ki se je ukvarjal s pekarstvom in slaščičarstvom. »Zadnje večje prenove notranjosti je bila hiša deležna v letih od 1969 do 1971 ob ureditvi restavracije v prvem nadstropju, ki jo je načrtoval arhitekt Svetozar

Križaj, strop pa je poslikala Metka Krašovec,« je razložil Ambrožič. Po denacionalizaciji v začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja so Homanovim vrnili hišo v celoti, a so jo nato prodali. »Hiša je bila v zelo slabem stanju, v notranjosti se je na enem delu podirala, kavarna pa je bila že dve leti zaprta,« je pojasnil Ambrožič, ki je imel že prej v hiši v najemu poslovne prostore v pritličju. Že takoj po nakupu stavbe se je zato odločil za njeno temeljito prenovo, znova je odprl tudi kavarno. Po 25 letih od nakupa Homanove hiše pa se je odločil, da je znova čas za prenovo in nove vsebine. V zgornjih nadstropjih bo po novem pet stanovanjskih enot, velikih od 75 do 120 kvadratnih metrov. »Že v preteklosti je bil v Homanovi hiši v spodnjih prostorih poslovni del, zgoraj pa stanovanjski,« je poudaril Ambrožič.

Poseben pečat hiši daje tudi znamenita lipa, ki so jo posadili leta 1934 v čast kralja Aleksandra. »Med drugo svetovno vojno so jo obdali z zidom, tako da je zdaj del Homanove hiše.« Za omenjeno lipo pa so imeli včasih tudi zlobno poimenovanje »pasji sekret«. Tja naj bi namreč bližnji sosedi pošiljali svoje otroke, da so jo »zalivali«, da bi se posušila, saj so vedeli, da bo enkrat zrasla in bi lahko metala senco na njihove hiše. Danes v vročih poletnih dneh nudi prijetno senco obiskovalcem tamkajšnje kavarne in slaščičarne.

Damijan Ambrožič pred Homanovo hišo / Foto: Tina Dokl

V zgornjih nadstropjih ta čas urejajo stanovanja. / Foto: Tina Dokl

Kultura

Lovro Frelih, dirigent komornega zbora Mysterium, o jubilejnim koncertu ... **Stran 22**

Zgodbe

Indijec Ranjeet Kumar ni nikoli razmišljal o življenju v Evropi, a zdaj živi na Kokrici. **Stran 23**

Obletnice

Rozalija Škantar se je pred sto petdesetimi leti kot prva ženska povzpela na Triglav. **Stran 24**

Od petka do petka

Vlada je v rebalansu proračuna za 2020 predvidela kar 4,3 milijarde evrov primanjkljaja. / Foto: arhiv GG

Tomaž Gantar, ki ga omenjajo kot možnega začasnega predsednika DeSUS-a, pravi, da imajo prednost podpredsedniki stranke. / Foto: Tina Dokl

Kranjski poslanec Branko Grims je že julija tvitnil, da bi morala Slovenija odstopiti od istanbulske konvencije.

Rebalans proračuna: večmilijardni primanjkljaj

SIMON ŠUBIC

Namesto presežka ogromen primanjkljaj

Vlada je potrdila rebalans letošnjega proračuna, ki ga narekujejo nepričakovani izdatki za blaženje posledic epidemije covid-19, z njim pa precej zvišuje porabo in primanjkljaj. Proračunski odhodki se z 10,4 milijarde evrov, kolikor je načrtovanih v veljavnem proračunu, zvišujejo na okoli 13,4 milijarde evrov. Proračunski odhodki se na drugi strani znižujejo z načrtovanih 10,77 milijarde evrov na le 9,19 milijarde evrov. V proračunu bo tako zazijala kar 4,2 milijarde velika luknja (9,3 odstotka BDP), medtem ko je v veljavnem proračunu, sprejetem novembra lani, načrtovan presežek v višini 415,2 milijona evrov. Poraba se bo najbolj znižala na področjih obrambe in zaščite (za 50,2 milijona evrov) ter varovanja okolja in okoljske infrastrukture (za 43,2 milijona evrov), največji porast odhodkov pa je predviden na področjih pokojninskega varstva (za 215,4 milijona evrov), socialne varnosti (za 155,8 milijona evrov), intervencijskih programov in obveznosti (za 55 milijonov evrov) ter servisiranja javnega dolga in upravljanja z denarnimi sredstvi (za 47,3 milijona evrov). »Padec prihodkov in

zvišanje odhodkov glede na sprejeti proračun sta posledica ustavitve gospodarstva v času epidemije covid-19 in sprejetih ukrepov za zaščito prebivalstva ter gospodarstva,« je po sprejetju rebalansa, ki ga bodo poslanci potrjevali še ta mesec, sporočila vlada.

Kako se bo odločil svet stranke DeSUS

V DeSUS-u se nadaljuje saga razreševanja predsednice stranke Aleksandre Pivec, tudi kmetijske ministrice. V zadnjem tednu dni je Komisija za preprečevanje korupcije najprej sporočila, da so zaradi resnega suma kršitve zakona o integriteti in preprečevanju korupcije pri obiskih Pivčeve na Krasu in v Izoli uvedli preiskavo. Sledil je nov udarec za Pivčevo, ki kljub številnim pozivom ne želi odstopiti, saj je statutarna komisija DeSUS-a izdala mnenje, da svet stranke, ki je Pivčevi že izglasoval nezaupnico, lahko predsednico tudi razreši. Kot je znano, Pivčeva trdi, da jo lahko razreši le kongres, ki jo je tudi izvolil. Franc Jurša, vodja poslanske skupine DeSUS-a, ki se je obrnila zoper predsednico, je izrazil pričakovanje, da bo svet naslednji teden Pivčevo dejansko tudi razrešil, sicer bodo poslanci šli svojo pot. Jurša tudi ne

vidi več možnosti, da bi se Pivčeva umaknila iz stranke in ostala ministrica. »Če bi se predsednica za to odločila takrat, ko smo ji mi predlagali, bi ta možnost obstajala, zdaj pa je dejansko vse to že mimo,« je dejal. Pojavljajo se tudi že ugibanja, kdo bi začasno prevzel vodenje. Omenja se možnost začasnega kolektivnega vodstva, med kandidati pa naj bi bil tudi predsednik sveta stranke Tomaž Gantar. Ta pravi, da imajo prednost podpredsedniki, to so Anita Manfreda, Jelka Kolmanič in Anton Balažek. Slednjega sicer v zadnjem času omenjajo tudi kot kandidata Pivčeve za ministra brez listnice, zadolžene za vodenje novoustanovljenega urada za demografijo. Iz DeSUS-a vsaj za zdaj še ne prihajajo signali, da bi razprtije v stranki lahko ogrozile njihovo sodelovanje v koaliciji.

Za omejevanje vard

Odbor državnega zbora za notranje zadeve, javno upravo in lokalno samoupravo je v sredo v drugi obravnavi potrdil dopolnitve zakona o varstvu javnega reda in miru ter zakona o nadzoru državne meje, s katerimi želijo predlagatelji SD, LMŠ in SAB omejiti delovanje paravojaških enot oziroma t. i. vard. Gre za drugi poskus omejevanja delovanja vard,

a je prvi predlog sprememb zakonov, ki ga je pripravila še vlada Marjana Šarca, lani propadel. Medtem ko vlada predlogov ne podpira, češ da je zadeve treba urediti celovito in da že obstoječa zakonodaja omogoča ukrepanje zoper varde, pa je predsednik republike Borut Pahor poslance pozval, naj že omejenega zakona popravijo.

Nespodobno poljsko povabilo

Poljska je Sloveniji predlagala, naj se ji pridruži pri odstopu od istanbulske konvencije za preprečevanje in boj proti nasilju nad ženskami ter pri pripravi besedila nove konvencije, je ta teden poročalo Delo. Stališče aktualne vlade še ni znano, je pa vodja poslanske skupine koalicijskega SMC-ja Janja Sluga že dejala, da je odstop od konvencije nesprejemljiv. Da ne vidijo razlogov za spreminjanje konvencije, so sporočili tudi z ministrstva za pravosodje. Slovenija je istanbulske konvencije, ki jo je pripravil Svet Evrope, podpisala leta 2011, ratificirala pa leta 2015, potem ko je za ratifikacijo glasovalo 80 poslancev. Med njimi je bil po pisanju Dela tudi Branko Grims (SDS), ki pa je julija ob napovedi Poljske, da bo odstopila od konvencije, tvitnil, da bi to morala storiti tudi Slovenija.

Slovenci v zamejstvu (762)

Srečanje na podrti gori

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Med prireditvami, letos jih je zaradi pasti epidemije manj kot običajno, ki jih organizirajo slovenske organizacije na Koroškem, pišem o eni, ki je nekaj posebnega. Jutri bo na 2166 metrov visokem Dobraču (Dobratsch) nad Ziljsko dolino, ki mu zato, ker je njegov južni del zaradi potresa v 14. stoletju zgrmel v nižje ležečo Ziljsko dolino, rečejo tudi »podrta gora«, čezmejno srečanje. Letošnje bo že četrto zapored in je edino dvojezično srečanje na tej sicer zelo znani gori. Kdor bo želel jutri na Dobrač, na katerem se v primerjavi s preteklimi leti obeta lepo vreme, naj bo ob 7.30 na parkirišču pred Cineplexom na Gailler Strasse 39 v Beljaku (Vilach), od koder jih bo brezplačni

avtobus po alpski cesti peljal do dobre 1700 metrov visoko ležeče Rožtrate. V tamkajšnjem domu bo prijateljsko srečanje z glasbo in pokušino kuharskih dobrot iz sosednjih dežel. Sledil bo ne preveč zahteven vzpon po zavarovanem parku do vrha

Dobrača, kjer bo opoldne v slovenski cerkvi (Windisch Kirche), posvečeni Marijine-mu vnebovzetju, maša. Daroval jo bo slovenski duhovnik dekan Stanko Olip. Štefan Pinter in Danijel Wutti pa bosta pod geslom »1920 – 2020 – Pogled z vrha«

Pogovor predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja in celovškega škofa dr. Jožeta Marketza na Bledu / Foto: Tina Dokl

Slovenska cerkev Marijinega vnebovzetja tik nad južno prepadno steno Dobrača

pripovedovala o položaju Slovencev v stoletju po plebiscitu. Ob 16. uri se bo avtobus vrnil v Beljak.

Pozornost zasluži tudi torkov pogovor predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja s krško-celovskim škofom, koroškim Slovencem dr. Jožetom Marketzem na Bledu. Tema pogovora je praznovanje 100. obletnice koroškega plebiscita. V programu sodelujejo tudi Slovenci, slovenski predsednik pa se bo skupaj

z avstrijskim predsednikom Aleksandrom Van der Bellom udeležil osrednje slovensosti 10. oktobra v Celovcu in še nekaterih prireditvah v deželi. Poudarila sta tudi pozitivno vlogo koroške Katoliške cerkve pri graditvi sožitja in medsebojnega zupanja v deželi. Predsednik Pahor se je pred tem v Celovcu pogovarjal z zastopniki koroških Slovencev, v Ljubljani pa s poslanko zveznega parlamenta na Dunaju, Slovenko Olgo Voglauer.

Po svetu

Pregreta Arktika

Poletje 2020 gre h koncu, v našem delu Evrope ni bilo ne posebno vroče ne posebno suho. Povsem drugače pa je v arktičnem krogu, se pravi nad 66. vzporednikom. Tam so v tem poletju namerili rekordnih 38 stopinj Celzija ...

MIHA NAGLIČ

V arktičnem krogu

Za kaj gre? »Leto 2020 je eno najbolj skrajnih, odkar ob pomoči satelitov opazujemo spremembe na zemeljskem površju, še posebno zaradi rekordnih izgub ledu na območju arktičnega kroga. Sibirija se že vse od začetka leta sooča s pošiljko ekstremne vročine, ki je v poletnih mesecih, zlasti junija in julija, dosegala nove rekordne vrednosti. 38 stopinj Celzija v sibirskem mestu Verhojansk bi bila lahko nova najvišja temperatura, kar so jih kdaj izmerili v arktičnem krogu. Vendar ni ostalo le pri temperaturi zraka. Ogrela se je tudi morje ob Arktiki, to pa je vodilo v dramatično izgubo obsega ledu, zlasti vzdolž Azije.« Tako novinarka Maja Ratej. Njen povzetek temelji na izjavah znanstvenikov. Prvi je dr. Zack Labe z univerze v Koloradu. Navajamo nekaj njegovih trditvev. »Močno smo odvisni od stabilnega podnebja, saj omogoča vzdrževanje populacije več kot 7 milijard ljudi. Če bomo dramatično spremenili podnebje, ki smo se mu prilagodili, bomo ogrozili tako sebe kot druga živa bitja«. Labe govori o krčenju ledu v arktičnem morju. »Če govorimo o površju,

pokritem z ledom, je izguba ledenih površin že 40-odstotna. Če pa govorimo o debelini ledu, ki je prav tako izjemno pomemben dejavnik, je led skoraj pol tanjši, kot je bil pred 40 leti ... To poletje je ledolomilec ene izmed znanstvenih odprav, ki so zdaj v arktičnem krogu, dosegel severni pol. Njegova poročila so zelo skrb vzbujajoča. Ladja je Arktiko preplula zelo hitro, saj je zaradi tankega ledu brez težav prodirala tudi skozi bolj ledene predele. Na poti proti severnemu tečaju so videli veliko odprte vode, na kateri so plavale le zaplate ledu. Če bi odpotovali za nekaj desetletij v preteklost, bi videli čisto drugačno sliko. To je bila regija z enim najdebelejših ledenih pokrovov na svetu. Taka pustolovščina bi bila za ledolomilce pred dvema desetletjema zelo velik izziv.« Kaj ta dejstva lahko pomenijo? »V prihodnjih desetletjih bomo lahko videli Arktiko brez ledu, verjetnost se povečuje z naraščanjem svetovne temperature. Bliže bomo meji dveh stopinj Celzija, ki so si jo zastavili med pariškimi pogajanjmi, večje možnosti imamo, da bo Arktika doživela poletje brez ledu. Zagotovo se bo količina ledu nad njo sčasoma še zmanjševala ... Led na kopnem marsikje preprečuje erozijo tal zaradi morskih

valov ali vremenskih pojavov, je namreč naravna zaščita vasi, posejanih po Arktiki. Obalno poplavljanje in erozija tal bosta v prihodnje vsekakor velik problem za skupnosti na Arktiki. Poleg tega je vse več študij, ki nakazujejo, da bi lahko toplejša Arktika vplivala tudi na južnejše regije. Vendar gre za še zelo sveže področje znanosti ... Sklenimo z Labejevo dramatično trditvijo: »O podnebnih spremembah po navadi govorimo kot o nečem, kar bo prinesla šele prihodnost, toda na Arktiki lahko vpliv podnebnih sprememb vidimo že zdaj, dogajajo se pred našimi očmi in že vplivajo na življenje številnih prebivalcev arktičnega kroga. Če ne bomo nič ukrenili, se bodo razmere za tamkajšnje skupnosti še opazneje poslabšale.« (Vir: MMC RTV SLO) Skratka: dogajanje nad arktičnim krogom ni ledeno hladno, je vse bolj vroče in pred njim se ne kaže skrivati s tiščanjem glave v pesek.

V Srednji Evropi

Zadnji dan avgusta se je zgodil 15. Strateški forum Bled (BSF). Pomemben dogodek, tako notranje kot zunanje politično. Slovenski premier Janez Janša je gostil madžarskega premierja Viktorja Orbana, hrvaškega

kolega Andreja Plenkovića, predsednika češke vlade Andreja Babiša, poljskega kolega Mateusza Morawieckiego, bolgarskega kolega Bojka Borisova in srbskega predsednika Aleksandra Vučića. Pa še celo vrsto ministrov in drugih pomembnežev. Že prvi pogled na zemljevid njihovih prestolnic pokaže, da gre za države t. i. Srednje Evrope (Mitteleuropa), za katero je nobelovec Peter Handke izjavil, da je bolj meteorološki kot politični pojem. Pred prvo svetovno vojno sta se za primat v njem potegovali Avstro-Ogrska in Nemčija, po nemškem dvojnem porazu v obeh svetovnih vojnah je ta svet padel na vzhodno stran železne zaveze. Zdaj se dogaja nekaj posebnega: t. i. višegrajske države postajajo vse bolj samozavestne in se vse manj upogibajo pred Nemčijo. To se je pokazalo tudi na Bledu.

Znotraj EU

»Centralno Evropo se slika kot grešnega konja, ker je v vzponu, ker je vse bolj konkurenčna, ampak konkurenca je dobra. Tistim, ki menijo, da nas je zato treba zatreti, sporočamo, da je tudi notranja konkurenca dobra.« To je na Bledu izjavil poljski premier Mateusz Morawiecki, mislil je na konkurenco znotraj EU. Ima prav?

Tabla ob železniški progi na Švedskem označuje začetek polarnega kroga. Od tu do severnega tečaja je še 2611, do južnega pa 17.389 km. / Foto: Wikipedija

Ameriški državni sekretar Mike Pompeo in madžarski premier Viktor Orban v Budimpešti, 11. 2. 2019. Orban trdi, da je prihodnost Evrope v Srednji Evropi in ob njeni naslonitvi na ZDA. / Foto: Wikipedija

Nemška kanclerka Angela Merkel in poljski premier Mateusz Morawiecki. Sta res dobra soseda? / Foto: Wikipedija

Za boljšo šolo (89)

Moralna vzgoja so žlahtni medsebojni odnosi

IVKA SODNIK

Bistvo etične oziroma moralne vzgoje je, da zna človek ločiti med dobrim in zlom, med tem, kaj je prav in kaj ne. Razvit moralni čut je temelj človeške družbe in prav po razvitosti tega čuta se med seboj ločimo ljudje in civilizacije.

Dobra etična vzgoja bi morala biti ena osnovnih prvin slovenske šole, je prepričan Janez Svetina. Tako kot pri živalskih krdelih tudi v človeški družbi še vedno velja takšna socialna organizacija, da so na vrhu najmočnejši, šibkejši pa spodaj z manj pravicami, kljub vsem deklaracijam o človekovih pravicah. Na vrhu običajno niso najbolj razumni in moralni ljudje. Konvencionalna družbena moralna zahteva, da posameznik

ravna in misli, kakor družgi, in ne sme odstopati od svoje skupine. In iz tega črednega nagona izvira velika nestrpnost in sovražnost do drugače mislečih, zato je bolj varno misliti in ravnati tako, kot delajo drugi. Zato se mora po vzgojnih načelih posameznik prilagoditi družbi oziroma skupnosti. Po Svetini je to najnižja stopnja človeškega etičnega razvoja ali človeške morale. V takšnem okolju se posameznik ne počuti kot individualno bitje, ampak le kot pripadnik določene skupine. Ko pa se človek razvije do stopnje, da ima lastno mnenje, svoje poglede in lastni etični čut, se začne razvoj avtonomne etike in morale. Še višjo stopnjo npravne razvitosti, ki ne temelji več

na razumski podlagi, dosejajo zgolj veliki modreci in veliki duhovni učitelji. Pravi cilj etične in moralne vzgoje v šoli tako ni, da bi se posameznik prilagodil mišljenju in pogledom družbe in okolja, pač pa naj bi razvil avtonomno mišljenje in lastne vrednostne sodbe.

Pravi okvir za dobro etično vzgojo v šoli je vsakdanje življenje šole, ki ga preveva žlahtna etična kultura. To okolje v prvi vrsti ustvarjajo učitelji s pristno etično kulturo, učitelji, ki so prijazni, uravnovešeni, pošteni, resnicoljubni, pokončni ljudje z žlahtnimi etičnimi načeli, po katerih se tudi ravnajo. Dobra etična vzgoja lahko poteka samo v okolju, kjer prevladujejo žlahtni medčloveški odnosi med učitelji,

učitelji in ravnatelji, v odnosih z učenci in med učenci samimi. Takšno šolsko vzdušje omogoča ocenjevanje vsakega odstopanja od zaželenega in veljavnega standarda in ideala. Zato je vsakršno besedno poučevanje morale v šoli, kjer teh vrednot ni, navadno sprenevanje in laž in otroci to zlaganost hitro čutijo in prepoznajo. Samo v pristnem moralnem okolju oziroma šolski klimi je mogoč kvaliteten moralni pouk, to je seznanjanje mladih, pa tudi odraslih, s temeljnimi etičnimi vrednotami in pojmi naše evropske, slovenske in drugih velikih svetovnih kultur. Ta pouk bi moral biti prilagojen razvojnim stopnjam in sposobnostim otrok. Mlajšim otrokom je

moralne vrednote in zglede treba posredovati s pravljičami, zgodbami, slikanicami in filmi, starejšim pa tudi z življenjepisi plemenitih in izjemnih ljudi. Gradiva bi morala biti vnaprej pripravljena in na voljo vsem šolam. Dobro izbrana gradiva bi v otrocih vzbujala njihov lastni etični čut ali etična doživetja. Šele na tej osnovi se lahko začne besedno moralno poučevanje, ki ni moralno pridiganje, pač pa seznanitev otrok s temeljnimi moralnimi vrednotami človeštva.

Vsakdanje šolsko življenje je idealen prostor za etično prakso, saj nudi veliko priložnosti za učenje obzirnosti, upoštevanja in spoštovanja drugih, sodelovanja in medsebojne pomoči.

Kultura

Mysterium poje na dolgi rok

Komorni zbor Mysterium bo jeseni svojo petnajstletnico obeležil s slavnostnim koncertnim programom. O delu v zboru in pripravih na praznovanje sva se pogovarjala z dirigentom Lovrom Frelihom, ki zbor vodi tretje leto.

IGOR KAVČIČ

S sobotnim pevskim nastopom slušateljcev na platuju pred veliko avlo Mestne občine Kranj se je zaključila letošnja Poletna delavnica vokalne glasbe, ki so jo že osmo leto zapored pripravili v Kulturnem društvu Mysterium, v okviru katerega letos petnajsto leto deluje tudi istoimenski komorni pevski zbor. Na delavnici je nove pevske izkušnje pod vodstvom dirigenta Lovra Freliha pridobivalo okrog petdeset udeležencev, kar je največ doslej. »Za osrednjo temo smo letos na moj predlog izbrali glasbo balkanskih držav. Zadnji dve leti sem se poleti udeleževal dirigentskih delavnic v Bolgariji, kjer sem navezal veliko kontaktov z glasbeniki in dirigenti iz balkanskega in širšega evropskega prostora. Izbrali smo osem skladb od Slovenije preko nekdanjih Jugoslovenskih republik do Turčije in Grčije, se jih naučili v intenzivnem tednu vaj in jih

izvedli na zaključnem sobotnem koncertu,« o poletnih delavnicah z zadovoljstvom pripoveduje Lovro Frelih.

Po uspešnem sodelovanju v koncertnem projektu jeseni leta 2017 je vodenje Mysteriuma prevzel v začetku naslednjega leta. Džezovski pianist s končanim Konservatorijem za glasbo in balet v Ljubljani, ta čas sicer na Filozofski fakulteti zaključuje študij klasične filologije – latinščine in grščine – ter poučuje džez klavir na glasbeni šoli Celje in klavir v Kulturnem glasbenem društvu Cecilija na Polzeli. Že vrsto let je dejaven na zborovskem področju, udeležuje se dirigentskih delavnic doma in v tujini, sodeloval je z različnimi zbori, trenutno pa vodi še Ženski pevski zbor Petrol Ljubljana, sodeluje z Vokalno skupino FE na Fakulteti za elektrotehniko ter s tamkajšnjim Bendom kWh.

Njegov prvi večji projekt z zborom Mysterium je bila serija velikonočnih koncertov s še tremi zbori, ki jih

je vodil pred dvema letoma.

»Z zborom sem tretjo sezono in lahko rečem, da smo se že kar dobro ujeli in spoznali med seboj. Pevke in pevci sledijo mojemu načinu dela, seveda pa jim tudi sam znam prislunhiti na naši skupni poti. V zadnjem letu smo se okrepiли z nekaj novimi pevskimi močmi – trenutno nas je petintrideset –, tako da zbor počasi, a vztrajno raste,« ugotavlja Frelih in meni, da je čas, da poglobijo sodelovanje in se lotijo še zahtevnejših skladb.

Prva priložnost bo zagotovo petnajstletnica zboru, ki jo bodo s slavnostnim koncertom izvedli jeseni, če bodo le razmere v zvezi z ukrepi ob epidemiji to dopuščale. »Pripravljamo raznolik program. Imena zboru se bosta dotaknili dve skladbi iz božičnega besedila O magnum mysterium, trije mladi skladatelji Tilen Slakan, Sven Pungartnik Rauter in Ernest Miklič so posebej za nas napisali glasbo na pesmi Simona

Lovro Frelih / Foto: Andrej Pavlin

Jenka in mladih kranjskih pesnic Urške Ušeničnik in Nike Markun. Seveda bomo zapeli tudi kakšno za dušo, tako nas kot poslušalcev.

Predvsem želimo pokazati razpon svojega znanja.«

Prihodnje leto bo za slovensko zborovsko petje prav posebno, saj bo Ljubljana

gostila največji evropski zborovski festival Europa Cantat. Frelih je prepričan, da bo Mysterium sodeloval na kateri od delavnic, prihodnje leto pa bodo počastili tudi 180. obletnico rojstva Antonina Dvořáka z njegovo Mašo v D-duru. »To je koncertna maša za zbor in orgle, s katero bomo spomladi pripravili cikel koncertov po cerkvah po Sloveniji. Če smo lani jeseni na tekmovanju v Bratislavi prejeli srebrno medaljo, smo se letos tekmovanjem izognili, tako ali tako jih ni bilo. Bolj sem skrbel za rast zboru in delo z zasedbo. Tudi sicer menim, da morajo biti tekmovanja predvsem posledica dobrega petja. Bolj kot želja po udeležbi je pomembno, da si tak nastop prislužimo z rednim in trdim delom.«

Kot je še povedal Lovro Frelih, z zborom želi delati dolgoletno. »Delamo dobro, vodi nas prava energija, lepo se ujamem s pevskimi in pevci. Prepričan sem, da zbor lahko še marsikaj doseže.«

Čas za licitacijo kolažev

Ob zaključku razstave kolažev Maruše Štibelj in prijateljev z naslovom »Maruša & Friends: When time stops, we don't / Maruša & prijatelji: Ko se čas ustavi, se mi ne« v razstaviščih Layerjeve hiše tudi licitacija enajstih originalnih kolažev.

IGOR KAVČIČ

Obsežna razstava del kranjske umetnice kolaža Maruše Štibelj in njenih prijateljev na desetih različnih lokacijah v okrožju Layerjeve hiše se po slabem mesecu približuje koncu. Zaključek ne bo običajen, saj ga bodo v soboto zvečer obeležili s slavnostnim zaprtjem in licitacijo treh originalnih kolažev Štibelj v živo. Sicer licitacija na Facebook strani Layerjeve hiše poteka že od ponedeljka naprej, skupaj pa je mogoče licitirati enajst kolažev, devet samostojnih del in eno serijo.

»Avkcije izdelkov in umetniških del, predvsem tiste najbolj odmevne, so v zadnjem času res bile organizirane kot dobrodelne. Tu bi omenila predvsem vsakoletne licitacije Mestnega mačjaka in pa med karanteno zagnano iniciativno 'Pimp my walls' ('spedenaj' mi stene). Hkrati pa

vemo, da so v svetu avkcije umetniških del precej običajen pojav, ki ni nujno povezan z dobrodelnostjo,« na

razmišljanje o redkosti avkcij umetniških del pri nas in v nadaljevanju vprašanje, zakaj so se v Layerjevi

hiši skupaj z umetnico odločili za tovrstno prodajo umetniških del, pojasnjuje umetniška vodja galerije

Maruša Štibelj ob svojih kolažih na velikem formatu / Foto: Maša Pirc (Layerjeva hiša)

in kuratorka razstave Zala Orel: »Pri tem smo razmišljali, kako na trgu, ki za mlajšo sodobno ustvarjalnost ni na široko odprt, sploh opozoriti na dejstvo, da je umetnost dobrina, ki jo je mogoče ovrednotiti, kupiti in zbirati. Pri licitacijah originalnih kolažev gre za eksperiment, torej za poskus, da prvič na način povezave med galerijo in umetnico, ki jo galerija podpira, vstopimo na umetniški trg.« Vsa dela bodo tako v soboto naprodaj, s projektom licitacij pa so v Layerjevi hiši želeli ustvariti novo aktivnost, ki bi publiko spodbudila, da razmišlja o nakupu umetnine.

Vozni red dogajanja danes, v petek, sledi zaključku licitacij na Facebooku, ob 18. uri bo zadnji voden ogled po razstavi z Marušo, na katerem bo umetnica predstavila zgodbe del in ozadje njihovega nastanka. Jutri, v soboto, ob 19. uri pa bo, kot že omenjeno, licitacija treh del v živo z zaprtjem razstave in projekcijo del na Češnjem vrtu Layerjeve hiše.

Umetnica je kolaže za licitacijo izbrala glede na serije, mednje je vključila tako novejša dela kot tudi starejša, še neobjavljena in nikoli razstavljena dela. Določili so dostopno ceno, kolaži na papirju se licitirajo z izključno ceno, ki

je od originalne zmanjšana za polovico. Gre izključno za originalne kolaže na papirju v formatu 20 x 30 centimetrov s paspartujem, eno delo je serija treh kolažev, delo na platnu pa ima nekoliko višjo ceno, saj so večje tudi dimenzije, vanj pa je bilo vloženo tudi več časa, dela in materiala. Začetne cene se gibljejo od 50 do 450 evrov, licitira pa se po deset evrov. Kolaž dobi licitator/-ka, ki da najvišjo ponudbo.

Na vprašanje, kaj pričakuje od avkcije del, Zala Orel pove: »Ker smo se podobnega projekta v Layerjevi hiši, prav tako pa tudi Maruša Štibelj, lotili prvič, gre bolj za poskus, testiranje terena, ali je volja za licitiranje in nakupovanje del tudi v lokalnem okolju. Osredotočeni smo torej na obiskovalce Layerjeve hiše in ljubitelje kolažev ter sledilce Marušinega dela. Nekateri so tudi že izrazili željo po originalnih kolažih, zato držimo pesti, da bo zbiranje umetnosti sodobnih ustvarjalcev tudi v prihodnje naletelo na dober odziv. Umetnost moramo razumeti kot del življenja in tudi kot del svojih domov in drugih prostorov, v katerih se gibamo.«

Čas je torej, da kolaž z nekaj denarja – pa tudi sreče in poguma – postane vaš.

Zgodbe

Evropo bi izbral le za počitnice

Indijec Ranjeet Kumar ni nikoli razmišljal o tem, da bi se preselil v Evropo, kvečjemu v Ameriko, a se mu je zgodilo točno to: danes živi na Kokrici pri Kranju.

ALENKA BRUN

Kranj – Osemindvajsetletni Ranjeet se je iz New Delhija, ko je doštudiral, zaradi dela preselil v Gurgaon in odprl svoj posel. Zagotavljal je informacijsko tehnološke (IT) storitve za uporabniške ali poslovne potrebe. Predvsem se je posvetil izdelavi spletnih strani, trgovin, digitalnemu marketingu, ustvarjal spletne strani za blogerje ... Imel je stranke iz Kanade, Amerike, tudi Evrope. Spoznal je, da bi svoje delo lahko opravljal kjerkoli po svetu, zato ga je prešnila ideja o selitvi. Vendar v tej smeri nikoli ni razmišljal o Evropi. »Morda kot o počitnicah v Nemčiji. Obiskal bi Švedsko, Norveško, ne pa o življenju v Evropi. Ker sem delal in še delam z različnimi strankami iz Amerike, sem večkrat pomislil, da bi se preselil tja. Moj materni jezik je sicer hindijščina, a angleško govorim tekoče, tako da bi mi bilo tudi s te plati precej lažje. Kjerkoli v Evropi pa se moram

Ranjeet Kumar

naučiti jezika – to je zelo pomembno,« pravi Ranjeet. A se mu je zgodilo prav nepričakovano. Prijatelje je imel

zaradi svojega dela praktično po celem svetu, tudi v Sloveniji, in tako se je zgodilo, da je preko spleta spoznal

svojo bodočo soprogo, Slovenko. Nekajkrat je obiskala Indijo, veliko sta se pogovarjala in danes sta poročena. Živita na Kokrici pri Kranju.

Evropa in euro

Najprej, kar je Ranjeet opazil, ko je prišel živeti v Slovenijo, je bila seveda ogromna razlika v valuti. Če primerja evro in indijsko rupijo, je to res opazno. »Sto tisoč rupij na računu je tu komaj malce več kot tisoč evrov,« se nasmeje. Ko se je preselil, je imel nekaj denarja privarčevanega, potem je nadaljeval svoje delo. Počne tisto, kar je prej počel, vendar pravi, da se stvari odvijajo počasi. Srečuje se z istimi problemi kot ostali Slovenci v poslu IT-storitvev in seveda naučiti se bo moral jezika. To ima v načrtu, precej pa je »pobral« že iz pogovorov z ljudmi. »Šteti že znam,« se zasmije in nadaljuje, da večina Slovencev razume angleško, tudi če ne govorijo. »Se že sporazumemo,« pove. Ga pa ni strah, da se slovenščine ne bi naučil. Ranjeet namreč

meni, da če imaš v glavi neki načrt, potem nobena stvar ni pretežka.

Slovenija mu je izjemno všeč

Bogata je z naravo, ima čisti zrak, vodo lahko piješ iz pipe. Zaupa nam, da ker prihaja iz ogromnega mesta, bi najraje živel nekje, kjer je čim manj ljudi. Zato mu je Kranj kot mestece zelo všeč. Fascinantno se mu zdi, da ga ljudje, kljub temu da ga ne poznajo, pozdravljajo; se mu vsaj nasmehevanje. Pravi, da tega v Indiji ne moreš doživeti. V njihovih milijonskih mestih ljudje hitijo eden mimo drugega, gleda vsak le nase, vsem se mudi. Pogreša pa svojo kulturo in seveda začimbe. Slovensko hrano ima sicer rad, vendar se mu zdi, kot da je brez okusa. Je vegetarijanec. Razloži: »Vi uporabljate samo malo popra in soli. Pri nas za eno jed lahko uporabimo tudi do dvajset začimb. Sploh če se lotim kakšnega karija, se jih hitro nabere toliko.«

Opozori nas na nekaj, kar je nam vsakdanje, zanj pa nekaj novega: Slovenci namreč jemo stvari, ki jih v Indiji ne bi nikoli. Pri nas je priljubljeno kislo mleko, zanj je tako mleko pokvarjeno. Morda se mlajša generacija Indijcev že nekako spozna s tem, vendar v osemdesetih odstotkih velja prvo. Ali pa pire krompir z maslom in mlekom – to je bila zanj čista novost, pove.

Vožnja po desni in prihodnost

Ranjeeta boste v Kranju največkrat srečali na kolesu. Ima izpit za avto, a mora najprej usvojiti vožnjo po zanj »napačni« strani ceste. Pravi, da dokler to ne postane avtomatizem v glavi, bo avto vozila soproga.

Na Gorenjskem Ranjeet živi od lanskega decembra. Potem pa je tudi njemu, tako kot vsemu svetu, covid-19 prekrizal načrte za naprej. Za zdaj so stvari takšne, kot so, kaj bo prinesla prihodnost, se bo odločal sproti, ko ta potrka na vrata.

Težko bi našli deželo s toliko imeni

Simon Prosen iz Vodice je na predavanju z naslovom Dežela Karniola, po domače Krajska, predstavil to deželo, ki je po njegovem v zgodovini ohranila večino svojega ozemlja in se uspešno branila potujčevanja.

MAŠA LIKOSAR

Težko bi našli deželo, ki ima toliko poimenovanj, kot jo ima dežela Karniola, Kraj(i)na ali Krajska, pravi Simon Prosen. Predstavil je deželo, katere prebivalci so eni najstarejših evropskih staroselcev, ki so na tem področju živeli in govorili krajnski jezik. Prebivalci dežele smo Slovenci – s srednjeveškim imenom Kraj(i)nci, z antičnim Karniolci in predantičnim Karni. Karniola je nastala po razpadu Rimskega cesarstva in obstala pod različnimi imeni in vladarji vse do današnjih dni. O njej naj ne bi vedeli veliko, ker naj ne bi obstajali pisni viri, a Prosen je dokazal obratno. O deželi Krajski je moč brati v Valvasorjevem delu Čast in slava vojvodine Krajske, Pohlinovi Krajski kroniki, Vodnikovi Zgodovini vojvodine Krajske, območja Trsta in goriške grofije ter drugih delih. Njeno ime se je od antike dalje spreminjalo, v

19. stoletju pa se je pojavilo ime Krajska. Prosen je navedel utemeljitev zgodovinarja Simona Rutarja, da je ime Krajsko, Kranjec napačno, ker se iz njega ne more izvajati kraj, krajina. »Skupaj s pisavo gajica smo dobili črki lj in nj, ki ju prej nismo uporabljali in sta na žalost pomensko spremenili stare besede.«

Najstarejši pisni vir, ki pravi, da je obstajala dežela oziroma domovina Karnov, je Kozmografija. Napisal jo je anonimni geograf iz Ravene in popisuje konec petega in začetek šestega stoletja. »V njej je naštel tudi 25 mest in na prvem mestu navedel Carnium, današnji Kranj, kot prestolnico Karneole,« je pojasnil Prosen in dodal, da sledi obdobje teme v zgodovini. Leta 536 naj bi se po njegovih besedah zgodil vulkanski izbruh, ki je bil tako močan, da je s pepelom prekril celotno današnjo Evropo. Sledile so kuga in slabe letine, naši predniki pa so to obdobje preživeli le na

Simon Prosen je na predavanju z naslovom Dežela Karniola, po domače Krajska poudaril, da se bo moral vsak posameznik odločiti za slovensko identiteto in za odločitvijo tudi stati.

en način, da so se umaknili v gradišča. Leta 623 je nastalo Samovo kraljestvo, ko je kralj Samo združil več slovenskih dežel. »Po njenem razpadu je bila Karniola samostojna kneževina do približno leta 772 in jasno ločena od Karantanije, kar v svojih delih opisujejo tudi antični pisci. Karniola kot država

torej je obstajala,« je dejal Prosen.

Sledil je proces pokristjanjevanja. »Na našem prostoru je bilo krščanstvo prisotno že iz časa prvega stoletja, zato pokristjanjevanje ni bilo potrebno. S tem pojmom označujemo prevzem oblasti s strani Frankov in vpeljavo fevdalizma, s čimer

so kosezi začeli izgubljati moč in vlogo, vladarski položaji pa so postali dedni,« je pojasnil predavatelj. Karniola je spadala pod Furlansko krajino vse dotlej, dokler ta ni bila po uporu Ljudevita Panonskega razpuščena. »Zgodovinarji pravijo, da je po uporabi Karniola izgubila samostojnost, a knjige

pravijo drugače. Nobenih znakov ni, da bi Karniola izgubila večjo stopnjo neodvisnosti.« V času vladanja Arnulfa Koroškega, sina slovenske matere, cesarja Svetega rimskega cesarstva, so bile slovenske dežele Karantanija, Karniola in Zgornja ter Spodnja Panonija združene v kraljevino Karantanijo. Leta 952 pa je cesar Oton I. ustanovil veliko vojvodino Slovenijo, latinsko Sclavinia, kjer je združil skoraj vse slovenske dežele. V 12. stoletju je razpadla in nastale so dedne dežele Štajerska, Krajska in Koroška.

V drugem delu predavanja se je Prosen posvetil avtohtonosti Krajscev, običajem, slovenskemu ustoličevanju, vlogi kosezov in opisal gradišča. Pojasnil je, da je kosez slovenska posebnost in ti so znani samo pri Slovencih. Ob koncu je še enkrat poudaril, da na tem področju živimo že od nekdaj: »Imamo jezik, vero, ljudsko izročilo in bajeslovje. Imamo vse, kar imajo veliki.«

Obletnice

Rozalija Škantar, prva ženska, ki je stala na vrhu Triglava

Rozalija Škantar iz Srednje vasi v Bohinju se je pred sto petdesetimi leti kot prva ženska povzpela na vrh Triglava. Tako kot številne druge izjemne Bohinjke, ki jim je v svojem času uspelo prestavljati meje mogočega in preseirati družbene norme, so jo zaznamovale značajske lastnosti kot so trma, pogum, srčnost, iznajdljivost, delavnost, podjetnost. Ob letošnjem občinskem prazniku so ji na mestu, kjer je nekoč stala njena rojstna hiša, postavili spominsko ploščo.

MARJANA AHAČIČ

Prejšnji torek so se v Bohinju ob občinskem prazniku, posvečenem spominu na pohod štirih srčnih mož, ki so 26. avgusta leta 1778 prvič stopili na Triglav, spomnili tudi prve ženske, ki se je, v krilu in najverjetneje obuta v cokle, kot vedo povedati poznavalci tistega časa, povzpela na vrh naše najvišje gore. Prav tako kot srčni štirje skoraj sto let pred njo je bila tudi Rozalije Škantar Bohinjka. Rodila se je 18. septembra 1849 in kot dvajsetletno dekle 29. avgusta 1870 stopila na vrh Triglava. »V širokem krilu, ki je segalo do tal, vendar si ga je prav gotovo spodrecala, da se ne bi zatikalo in se scefiralo v strmih pečinah,« je v zloženki, ki so jo ob tej priložnosti izdali v Bohinju, povzeli zapise takratnih gornikov.

Hči znamenitega gorskega vodnika

Rozalija je bila hči Zoiso-vega revirnega lovca Jožefa Škantarja, po domače Šestovega iz Srednje vasi v Bohinju, znamenitega in spoštovanega gorskega vodnika, Rozalka pa živahno, zgovorno in pogumno dekle, tudi smisel za humor je podedovala po očetu, lahko preberemo v zloženki, za katero je besedilo prispevala Marija Cvetek. »S seboj jo je vzel avgusta 1870. leta, ko je na

Triglav vodil dva ljubljanska gospoda. In 29. avgusta je za vse večne čase postala prva ženska, ki je stopila na vrh Triglava. Toda njeni sovaščani so pred dobro polovico stoletja še vedeli povedati, da to ni bilo prvič in tudi ne zadnjič,« še navaja in dodaja, da iz zapisov takratnih gornikov izvemo, da je bil Rozalkin vzpon junastvo brez primere.

»Bohinjke so se hitro osamosvojile in vzele usodo v svoje roke ter se preizkušale tudi na področjih, ki so bila sprva le v moški domeni. Njihove značajske lastnosti, kot so trma, pogum, srčnost, iznajdljivost, delavnost, podjetnost in vztrajnost, so jih pripeljale do včasih kar težko predstavljenih dejanj za čas, v katerem so živele.«

Z gorami je ostala povezana tudi v zrelih letih, še lahko preberemo v publikaciji. Jagrovo Rozali, kot so ji rekli, so imenovali kar gorski vodnik v krilu. Bila je oskrbnica koč na Velem polju, kjer so jih pred leti že postavili spominsko ploščo, nekaj časa tudi na Kredarici. Anja Poštrak in Barbara Kalan iz Gorenjskega muzeja navajata, da je dobro govorila nemško, kar je jih v času, ko je bila oskrbnica, zelo koristilo. Zdaj, stoletje in pol po njenem izjemnem podvigu, na to pogumno žensko spominja tudi spominska ploščica v domači Srednji vasi; na stavbi, ki

stoji na mestu, kjer je bila nekoč njena rojstna hiša.

Junaške žene iz Bohinja

Rozalija Škantar pa ni bila edina bohinjska junakinja preteklih stoletij. »Bohinjke so se hitro osamosvojile in vzele usodo v svoje roke ter se preizkušale tudi na področjih, ki so bile sprva le v moški domeni. Njihove značajske lastnosti, kot so trma,

pogum, srčnost, iznajdljivost, delavnost, podjetnost in vztrajnost, so jih pripeljale do včasih kar težko predstavljenih dejanj za čas, v katerem so živele,« izpostavlja ta na razstavi z naslovom Ponos in trma bohinjske čilje, ki je bila prav v spomin Rozalije Škantar vse do konca poletja na ogled v Muzeju Tomaža Godca v Bohinjski Bistrici, avtorici Anja Poštrak in Barbara Kalan Gorenjskega muzeja.

Osem izjemnih zgodb

Predstavil sta osem zgodb: poleg Rozalije Škantar na primer Ivana Ceklin iz Stare Fužine, poznana kot

krivolovka, 'ravbšicarka' Šmončova Johana. Kot lahko izvemo iz razstavljenega gradiva, je izhajala iz družine, kjer je bil krivolov tradicija. »Nekoč je na Krstenici v zanko ujela srnjaka in meso v dolino nesla v jerbasu na glavi. Srečala je lovca, ki jo je vprašal, kaj nosi. Ne da bi se zdrznila, mu je odgovorila, da jerebiko. In sta šla vsak svojo pot naprej,« govori ena od predstavljenih zgodb.

»Z ravbšicom je v težkih razmerah prve svetovne vojne reševala stisko in lakoto svoje in sestrine družine,« še izvemo. »Prijavili so jo šele po drugi svetovni vojni, v zameno za preživljanje tedenskega zapora pa se je odkupila s sirom in klobasami, ki jih je imela v prtljagi.«

Kot še pojasnjujeta avtorici, je bil krivolov zakonsko prepovedan, a pogosto nujen za preživetje predvsem med in obeh vojnah. Ravbšicale so tudi ženske, največkrat z zankami, navadno v planini, medtem ko so tam majarile. Lovski čuvaji so jim pogosto pogledali skozi prste.

Bohinjska smučarska diva

Ena od predstavljenih izjemnih Bohinjek je tudi Štefka Jazbar, srčna učiteljica iz Stare Fužine, kamor je prišla kot 23-letno dekle in tam ostala vse življenje in poučevala vse do upokojitve leta 1957. Pred 23 leti je postala prva častna občanka Občine Bohinj.

Med posebej zanimivimi je tudi Agata Stare - Spodčeva Anica, bohinjska smučarska diva v 'kikli', prva slovenska smučarska skakalka. Skakala je v krilu, saj se takrat ni spodobilo, da bi ženske nosile hlače. Dobro je vedela, lahko izvemo na razstavi, da so jo sprva hodili fantje gledat le zato, da bi ji videli pod krilo, a so jih nato vse bolj začeli zanimati njeni dosežki. Leta 1929 so na Poljah pri Bohinjski Bistrici zgradili 50-metrsko skakalnico, največjo v tedanji Kraljevini Jugoslaviji. Prvo mednarodno tekmovanje na njej je potekalo leta 1931, še izvemo. »Seveda so bili tekmovalci le moški. In ena ženska. Spodčeva Anica.«

Rozalija Škantar, prva ženska na vrhu Triglava (Planinski vestnik, julij 1960)

»S seboj jo je vzel avgusta 1870. leta, ko je na Triglav vodil dva ljubljanska gospoda. In 29. avgusta je za vse večne čase postala prva ženska, ki je stopila na vrh Triglava. Toda njeni sovaščani so pred dobro polovico stoletja še vedeli povedati, da to ni bilo prvič in tudi ne zadnjič.«

Majerica, izobraženka, hotelirka in pisateljica

Med izjemne ženske iz Bohinja sta avtorici uvrstili tudi majerico Hlipovo Miko, Marijo Gašperin iz Stare Fužine. Majerila je na planini Laz, kjer so imeli v oskrbi krave večih gospodarjev. S planinami je bila povezana kar štiri desetletja.

Roza Ledinek, ženska v senci, so jo poimenovala avtorice razstave, je bila razgledana in izobražena ženska, ki je govorila osem jezikov in brez katere bi znani bohinjski čebelar, v prvi polovici prejšnjega stoletja največji slovenski izvoznik čebel Jan Strgar verjetno ne bil tako zelo uspešen v tujini.

Predstavitev zaokrožujeta zgodba hotelirke Marico Jeraj, ki se je v zgodovino bohinjskega turizma zapisala z lastništvom hotela Bellevue, in pisateljice Joži Muni-

-Petrič. Jerajeva je bila nekaj let tudi predsednica predsednice Tujsko-prometnega in olupševalnega društva sv. Janez. Hotel Bellevue v Ribčevem Lazu je bil v času med obema svetovnjima vojnama najvažnejša turistična pridobitev v Bohinju, ugotovljajo v Gorenjskem muzeju.

Bogata življenjska pot Joži Munič-Petrič se je začela v Bohinjski Bistrici, nato je več let živela na Češkem, v Zagrebu in v Ljubljani, po koncu druge svetovne vojne pa v Kranju. V svojih romanih povestih je opisovala kmečko življenje, v povesti Ana, ki je delno avtobiografska, pa opisuje dekle, ki je moralo hitro odrasti, zapustiti domači kraj in se za boljšim življenjem oditi v Ljubljano. Njena želja, da bi napisala roman o življenju Tomaža Godca, svojega sošolca v osnovni šoli, pa je ostala neuresničena.

Pred leti so Rozaliji Škantar postavili spominsko ploščo na Vodnikovem domu nad Velim poljem, kjer je bila svoj čas oskrbnica, prejšnji teden pa še v njeni domači Srednji vasi.

Na robu

Odsevi nekega življenja, 4. del

Rodil se je sin Martin

MILENA MIKLAVČIČ

usode

Mojca pravi: »Botra je pregovorila mamó, da me je vpisala v papirniško šolo. Vsaj nekaj! Triletno šolo sem uspešno končala, čeprav sem želela postati medicinska sestra. A ker bi se morala v tem primeru preseliti v Ljubljano, v internat, mi mama ni dovolila. Izgubila bi zaslonj delovno silo ...«

Tekli so meseci, obrnilo se je leto. Po maturi se je Mojca zaposlila. Delo je dobila na oddelku, kjer so izdelovali ženske vložke. Okoli sebe je imela veliko sodelavk in sodelavcev, toda nihče ni niti

slutil, kakšno grozljivo usodo nosi v svoji duši.

»Moram reči, da se očeto v obnašanje ni nič spremenilo. Vsaj enkrat tedensko me je poklical k sebi. Odvisno, kolikokrat sva bila sama doma. Če sem se ga izogibala, me je še mama priganjala, lenuh frdamani, a ne boš šla atu nič pomagat. Je vedela ali ne, da me je hote tiščala v pekel? Prepričana sem, da je morala kaj slutiti. O tem bom nekaj povedala malo kasneje.

Končno sem postala tudi polnoletna! Vrstnice so ta dogodek na veliko proslavljale. Dan prej sta me bratranec in njegovo dekle povabila v kino. Bila sem presrečna! Žal sem prišla domov malo kasneje, kot bi morala. Oba, ata in mama, sta se spravila name in me grdo pretepla. "Zamuja la pa ne boš! Ti ne dovoliva!" sta kričala name. Pravo maščevanje je šele sledilo. Iz službe sem prišla zelo utrujena. Včasih je bilo moje delo tako naporno, da sem ga komaj zmogla. Po tistem sem se veselila kosila. Nekako sem upala, da bo na mizi kakšen priboljšek. Polnoletnost ni vsak dan! Kako sem bila razočarana. Kuhinja je bila pospravljena, štedilnik prazen. Solze so mi tekale po licu, nisem si mogla pomagati. Potem pa sem

le pogledala v čeber, kamor smo metali ostanke za prašiče. Takoj sem opazila, da je bilo med njimi tudi moje kosilo. Ko sem se malo umirila, sem stekla k babici in jo prosila, naj se me usmili. Tako sem bila lačna!

Kljub temu, kar se je dogajalo med menoj in očetom, sem hrepenela po ljubezni. To, kar sem doživljala doma, je bilo eno samo nasilje. Naneslo je, da sem se spoprijateljila z Marjanom. Bil je dve leti mlajši od mene. Bila sem presrečna, kadar me je pospremil domov. Pot v pekel je ob njem vodila tudi skozi nebesa. Čez čas sva postala intimna. Čutila sem, da ga je to, da nisem več nedolžna, zelo presenetilo. Kaj ga tudi ne bi! Nihče me ni še nikoli videl v moški družbi, kdo me je potem razdevil?! Nekoč mi je čisto mimogrede rekel: "To je pa res čudno. To, da nisi nedolžna." Je kaj slutil?

Sklonila sem glavo in molčala. Nekaj časa me je gledal, kdo ve, kaj se mu je motalo po glavi. Potem sem z njim tudi zanosila. Otroka sem obdržala, četudi me je Marjan pustil. Mama ni mogla sprejeti sramote! Šla je vprašat nekega Jožeka, če bi me hotel. To je storila samo zato, ker je vedela, da me bodo ljudje opravljali. Zunanji videz ji je bil pomemben,

zame ji ni bilo mar! Njene besede, polne prostaških zmerljivk, so se kot nož zabadale v mojo dušo. Bila sem vse, samo človek ne. Ker Jožek ni bil za kupčijo, me je silila, naj grem delat splav. Takrat pa sem se ji z vsemi štirimi uprla! Želela sem roditi otroka, imeti ob sebi bitje, ki mu bom dajala ljubezen, za katero sem bila vse življenje prikrajšana!

Moram povedati, da me je ata pustil med nosečnostjo pri miru. Nikoli se mi ni približal. Malo lažje sem zadihala in molila, da bo tako tudi ostalo. Žal sem se zmotila. Ko je bil sinek star tri mesece, se je spet začelo. Vzel si me je skoraj vsak dan, kot bi hotel nadomestiti mesece, ko si me ni lastil.

Šele v tem času sem zaznala neke spremembe tudi pri mami. Še bolj na glas in še bolj očitno me je začela zmerjati s kurbo. Ni mi bilo lahko. Marjan se za otroka ni zmenil, pa še k vojakom je šel, tako da se nisem mogla obrniti nanj. Malo me je skrbelo, žal mi je tudi bilo, da sin ni imel očeta. Oče me je spet posiljeval, mama pa si je začela lastiti mojega sina, kot bi bil njen.

Leta 1984 sem spoznala drugega fanta, Igorja. Nekoč me je pospremil do doma. Ko je opazil, da perilo še zmeraj peremo na

roke, je očetu predlagal, da lahko prispeva polovico zneska za pralni stroj. Oče je najprej čisto znorel, potem pa ga je še nagnal. Igor se je obrnil k meni in mi rekel. "Veš, kje sem doma. Pridi, če bo prehudo!"

Kmalu po tem dogodku me je oče prisilil, da sem sprejela štiriizmensko delo. Na ta način sva bila doma več sama in je lahko počel z menoj, kar je hotel. Še danes, ko je od takrat preteklo veliko vode, se sprašujem, zakaj se mu nisem uprla. Zakaj nisem zmogla toliko moči, da bi nasilju naredila konec. Samo tista ženska, ki je bila že kdaj na mojem mestu, bo razumela, kako nemočna sem bila.

Brat je bil pri vojaki. Kar sem zaslužila, vse so mi doma pobrali. Tudi od štipendije mi je mama vse pobrala. Zase nisem imela čisto nič denarja. No, imela sem ga samo za cigarete. Takrat smo plačo dobivali še v gotovini. Eno malenkost sem skrila zase. Začela sem strastno kaditi, zdelo se mi je, da me le cigaretne dim malo pomiri. Da bi si kupila kakšno oblačilo? To je bil že prevelik strošek in bi mama opazila, da v ovojnicah, ki sem ji jo morala izročiti, manjka preveč denarja. Tako sem predelovala njene obleke, na roke šivala njene raztrgane nogavice! Nekoč mi je prinesla teta iz Avstrije kavbojke. Bila sem presrečna. Darilo mi je ogromno pomenilo. Kar jokala sem od sreče.

Omenila sem že, da se mi je zdelo, da je začela mama

malo sumiti. Čudno me je pogledovala, in če je le našla razlog, me je tepla. Nekoč je začela jamrati, da jo boli zob, pa da bi ji koristil cigaretne dim. Želela sem ji pomagati, stopila sem do skrivališča in ji izročila cigareto. Takrat pa je planila pokonci in me na vso moč udarila s polenom. "Za cigarete imaš denar, meni ga pa ne daš!" je kričala in tolkla po moji glavi in po hrbtu. Vsa krvava sem ji komaj ušla.

Enkrat drugič se me je lotila z motiko. Takrat pa se je v meni nekaj prelomilo. A ni dovolj, da me oče pošiljuje, me bo še lastna mati ubila z motiko, potem ko mi je sina že čisto odtujila? Zavlekla sem se za hišo, vzela nož in si hotela prerezati žile. Pa me je videla soseda, pritekla k meni in mi vzela nož iz rok. "Ne moreš tega storiti, saj veš, da boste imele kolone. Kdo bo pa delal, če tebe ne bo več?"

Poklapano sem vstala in jo ubogala. Imela je prav. Veliko dela je čakalo name! Celo noč sem čistila hišo, vse pripravila za mojstra, ki bo prišel zaklat prašiča. Potem sem šla v klet, bila sem na smrt utrujena in izmučena. Na glas sem govorila, da imam vsega čez glavo dovolj, da bi tudi ata in mama lahko kaj postorila. Nisem vedela, da sta me slišala. Skupaj sta stopila in me tako stolkla, da sem bila še v službi krvava, podpluta in neprepoznava. Mojstru sem se zasmilila, poslal me je v skladišče, da sem prišla k sebi ...«

Se nadaljuje

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Franc Sodja: Pred vrati pekla

PETER COLNAR

V svoji knjigi *Pred vrati pekla* je duhovnik, pisatelj, misijonar Franc Sodja zapisal: »Naj bodo ta doživljanja popisana v imenu vseh in tudi posvečena vsem, ki so prestali še hujše dni, a morajo molčati in morda nikdar ne bodo spregovorili. S svojim pripovedovanjem nočem razpihovati sovraštva. Pač pa želim, naj bi vsi spoznali, da more samo ljubezen rešiti svet.«

Rodil se je 15. julija 1914 v veliki, razmeroma premožni obrtniško-kmečki družini v Bohinjski Bistrici. Za njegovo vzgojo sta bila odločilni vera v družini in ljubezen do gorskega sveta. Po gimnaziji in študiju bogoslovja v Ljubljani se je odločil za duhovniški poklic. Med počitnicami se je vedno rad vračal domov v Bohinj, na Voglu pasel krave in izdeloval sir.

Ker je hotel postati misijonar na Kitajskem, je vstopil v redovno skupnost lazarištev. Leta 1941 je bil posvečen v duhovnika. Da bi ljudem pomagal, je končal tudi enoletno bolničarsko šolo, vendar sta mu pot prekrizala vojna in komunistična oblast, ki ga je leta 1946 obsodila na pet let ječe pod obtožbo, da je pomagal bogoslovcu Andreju Jermanu, ki je iz kočevske ječe pobegnil v tujino. Največji del kazni je preživel v samici, potem pa je pri Žalah v Ljubljani gradil stanovanjske bloke, v Medvodah pa hidroelektrarno. To obdobje svojega življenja je opisal v knjigi *Pred vrati pekla*, ki je izšla v Buenos Airesu leta 1961.

V povojnih letih je kot lazarist deloval v Ljubljani, Beogradu, Makedoniji in na Kosovu. Zaradi prepovedi opravljanja duhovniškega

poklica in nenehnih pritiskov s strani Udbe je avgusta leta 1948 pobegnil v Kanado. Tam je nekaj časa okrevljal, ker je bil po petletni ječi povsem izčrpan. V slovenski župniji pri Mariji Pomagaj je bil kaplan, ljudski misijonar, sodelavec pri Katoliških misijonih ter sedem let urednik lista *Božja beseda*.

Leta 1966 je odpotoval v Buenos Aires, kjer je prevzel vodstvo Misijonskega zavoda v predmestju Buenos Airesa, v Slovenski vasi v Lanusu. Tam je delal sedemnajst let. Zadnja desetletja se je zaradi slabega zdravja preselil v Kanado, kjer je imel urejeno zdravljenje. Leta 1982 je bil postavljen za kaplana v župniji Brezmadežne v Torontu. V Argentini je pustil mlajšega brata, ki je bil jezuit. Brat je zbolel za rakom. Po bratovi smrti je Franc pisal pisma mrtvemu bratu, v

Zanimivi Gorenjci tedna in dogodki iz dežele Kranjske:

- Na Jesenicah se je 31. 8. 1915 rodila sopranistka Milica Polajnar.
- Goriški grof Majnhard III. je bil 1. 9. 1286 kot zadnji ustoličen na Krnskem gradu za koroškega vojvodo po starodavnem obredu. Vojvodova pri-sega je bila v slovenščini.
- V Zgornjih Gameljnah na Savi se je 1. 9. 1776 rodil začetnik homeopatije na Kranjskem Matevž Gradišek. Bil je usmiljeni brat in zdravnik v župniji Šmartin pod Šmarno goro.
- Avstrijski cesar Jožef II. je 1. 9. 1782 ukazal izvesti popis prebivalstva. S tem popisom so postali na Slovenskem priimki obvezni.
- Gradnjo železniške in cestne povezave pod Karavankami – Karavanški predor – so dokončali 1. 9. 1906. Za pogon vrtnih strojev so leta 1901 zgradili HE v Vintgarju.
- V Mekinjah se je 6. 9. 1721 rodil slikar Fortunat Bergant. V slikarstvu ljubljanske baročne šole je zastopnik realistične smeri. Poleg portretov sodobnikov je slikal predvsem oljne slike nabožne vsebine, večinoma za plemiče in samostanske cerkve.

katerih je premišljeval o svojem življenju. Ta pisma so izšla v knjigi z naslovom *Pisma mrtvemu bratu*. V domu za starostnike v Torontu je

umrl 15. julija 2007. Za seboj je zapustil sled kot pisatelj in pesnik, čeprav so bile njegove knjige doma dolgo prepovedane.

Spolnost in nasilje

DR. GORAZD STARIHA

spolnost in nasilje

Dr. Gorazd Stariha je arhivski svetnik v kranjski enoti Zgodovinskega arhiva Ljubljana. Sodno arhivsko gradivo je neizčrpen vir družbene preteklosti, pisal je o razbojništvu, umorih, pijanstvu, odgonu, vprašanju časti, najdenicah itd. Začenjamo podlistek.

Spolnost in nasilje sta že od nekdaj zelo prisotna v družbenem življenju. Vsi poznamo neštete karikaturne izpeljanke stereotipa o pramoškem, ki z eno roko drži gorjačo na rami, z drugo (ulovljeno) žensko za lase vleče v svojo votlino, kjer ... nadaljevanje spada pod tabu in je prepuščeno naši domišljiji. Ali se je nasilje v votlini nadaljevalo v spolni obliki?

Ali je morda prišlo do sporazumne spolne odločitve, kot pravimo danes? To takrat še ni bilo predmet družbenih norm, ki si jih je sčasoma začela postavljati in predpisovati družba. Z omejevanjem nasilja (kar je bilo pač nujno, če so ljudje hoteli živeti skupaj) je prišlo na vrsto tudi omejevanje spolnega nasilja, ki so mu dodali še krvskrunstvo in sodomijo kot protinaravno spolno usmerjenost, četudi je pri tem lahko šlo za nenasilno, sporazumno spolno dejavnost (v primeru homoseksualnosti).

V nadaljevanjih, ki bodo sledila, bo govora o nasilni in nedovoljeni spolnosti na Kranjskem v prvi polovici 19. stoletja. Kaj je takrat veljalo za posilstvo in kaj za protinaravno, sta na področju civilnih kazenskih norm določala predvsem kazenska zakonika iz leta 1803 in 1852. Morda sta najpomembnejša zato, ker sta poleg vseh drugih cerkvenih in posvetnih predpisov, nenapisanih družbenih norm in običajev nazadnje onadva odločala o krivdi in odmeri kazni.

Koliko je nasilja in trpljenja žrtev, seveda nikoli ne vemo niti ne izvemo, določene predstave si lahko ustvarjamo le iz tega, kar se razve med ljudmi in iz dejanj, katerih preganjanja puščajo za seboj sledi uradnih ukrepov. To je, kar nam ostane v arhivih. In po teh ohranjenih sledih si bomo skušali ustvariti predstavo, kaj prepovedanega na spolnem področju so

počeli naši predniki na Kranjskem v času po napoleonskih vojnah do obnove ustavnega življenja.

Predstavljena bodo nasilna spolna dejanja moških, ki so jih naznanile njihove žrtve ali so jih pri tem zalotili (da so tudi ženske zmožne nasilnih spolnih dejanj, je bilo v tistem času še nepredstavljivo). Predstavljena dejanja so se zgodila v dejanskih krajih, storilci in žrtve imajo svoja prava imena in priimke, ki jih glede na časovno oddaljenost objavljamo v celoti (kar bodo znali ceniti sestavljalci rodoslovnih dreves). Neumnost, da se greh pove, grešnika pa ne, je žaljiva in krivična tako do žrtev kot do okolice, ki je v svoji nevednosti izpostavljen novim grehom neimenovanega grešnika. Drugače je seveda z objavljanjem imen žrtev, katerih ugled lahko v hinavski družbi trpi še bolj kot storilcev. Vendar, kot rečeno, gre tu za najmanj 160 let stare podatke, ki so lahko kvečjemu zanimivost za družinsko deblo.

Pri preučevanju sodnih spisov s tematiko posilstva, krvskrunstva in sodomije so se kazale nekatere podobnosti med posameznimi primeri, ki so se razvrstili v sorodne skupine. Po starosti in teži dejanj bodo najprej na vrsti mladoletniki, ki se zadovoljevanja prebujenega spolnega nagona niso lotili ravno najbolj sporazumno. Naslov prvega poglavja bo torej Spolno nasilje med mladoletnimi vrstniki.

Vaš razgled

Motite se. Ne gre le za običajno fotografijo mladih simpatičnih planincev, ki so se prvič postavili pred Aljažev stolp na vrhu Triglava. Nasmejana trojica Marko Prikeržnik, Katarina Lodrant in Gašper Verhnjak so dvajsetletni študenti gradbeništva, fizike in gozdarstva iz Koroške, ki so se sredi avgusta s Prevalj, kjer so doma, peš odpravili na Triglav. V devetih dneh so prehodili slabih dvesto kilometrov in premagali tudi precej »višincev«, saj so se odpravili po najkrajši poti čez gore. I. K. / Foto: arhiv Katarine Lodrant

Nesporne zvezde tega tedna so bili otroci, ki so v torek prvič prestopili šolski prag. Zanje je bila to nepozabna izkušnja, ki si jo bodo za vselej vtisnili v spomin. Da bo ostala tudi dokumentirana, pa so poskrbeli njihovi starši, dedki, babice, strici in tete, ki so jih spremljali v šolo in s fotoaparati in kamerami zagotovili posnetek za družinsko zgodovino. D. Ž. / Foto: Tina Dokl

Nove knjige (554)

Modrost starih psov

MIHA NAGLIČ

»Psa, ki smo ga izgubili, ne moremo nikoli nadomestiti, lahko pa se odločimo, da bomo praznino zapolnili z novo ljubeznijo. Če se odločimo v življenje spustiti novega pasjega prijatelja, nas bo pravi že počakal. Ko sem v naročju držala Shiro, svojo osem tednov staro dansko pasjo mladičko, sem vedela, da sem se pravilno odločila. Od trmarjenja, da ne bom nikoli več imela psa, sploh pa ne mladiča, sem prek prebliskov, da mogoče bi ga pa vendarle imela, končno prišla do privolitve, da jo grem vsaj pogledat. In nato je ta majhna kepa dlake prikobacala v moje srce. Dušo je zasedla pozneje, ko sva se postarali. Odločitve

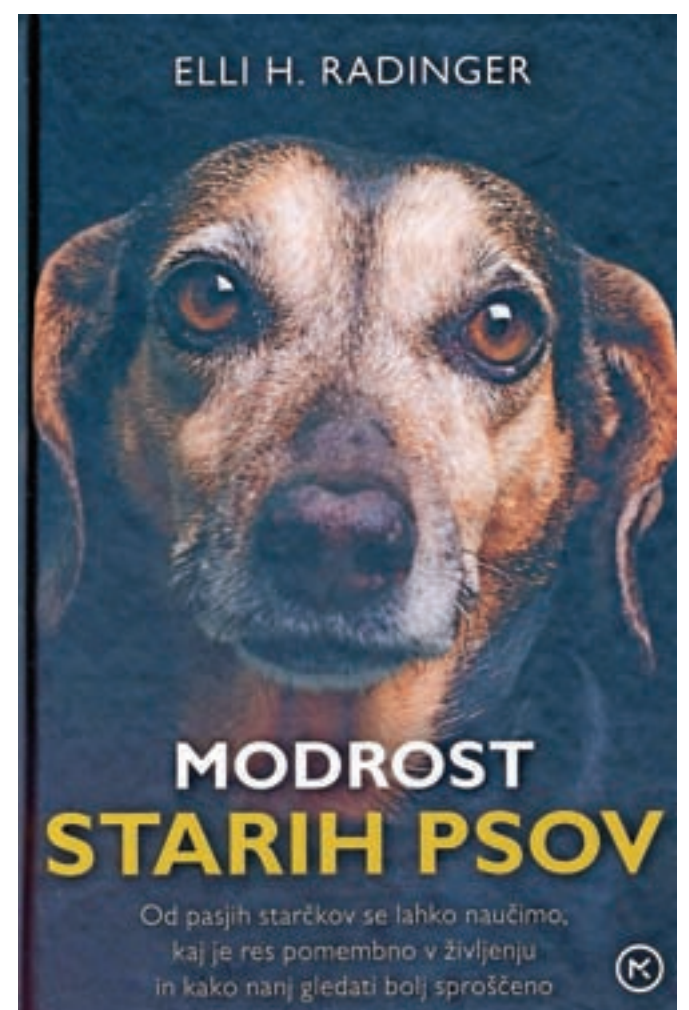
nisem obžalovala niti za hip. Pravzaprav sem globoko v sebi vedela, da ni druge poti. Ni obvoza mimo ljubezni. Zraste iz žalosti in nas naredi večje. Shira je letos dopolnila štirinajst let in se dobro drži. Vsako leto jo peljem na geriatrični pregled, ki ga iz sentimentalnih razlogov vedno opraviva okoli velike noči. Z nasmehom na ustih in solzami v očeh grem zavestno k veterinarici, ki je ravno za veliko noč uspavala mojo Lady. Tako slavim Shirino in Ladyjino življenje. Smrt in življenje, sreča in solze so tako tesno skupaj. Nekoč se bo najin skupni čas iztekel. Dotlej pa bom uživala v vsakem trenutku s Shiro. In ko bo odšla, bom ob njej, držala jo bom v naročju in ji povedala, kako zelo jo

imam rada, govorila ji bom o starih časih, tako kot sem Lady. Nato bom žalovala in počilo mi bo srce. In nekega dne bom spet ljubila. Stari psi nas učijo, da življenje ni težava, ki jo je treba rešiti, temveč božja skrivnost, ki jo velja raziskati. Kažejo nam, da niso samo oni naši psi, temveč da smo mi njihovi ljudje. Potrebujemo nas, a v resnici mi njih potrebujemo še bolj. Veselje do življenja. Radost. Čim bolj se približujemo koncu, tem močneje bi se morali veseliti. To je modrost, ki nam jo posredujejo naši stari psi. Kakšno darilo je kljub vsemu življenje. Vse se zgodi točno tako, kot

se mora. Naši stari psi poznajo modrost sreče: daj mi kost in srečen bom – daj mi prostor v srcu in srečen boš TI. « (str. 310–311)

Za kaj gre v knjigi z naslovom Modrost starih psov, nam še dodatno razloži njen podnaslov: Od pasjih starčkov se lahko naučimo, kaj je res pomembno v življenju in kako nanj gledati bolj sproščeno. Ta knjiga je za tiste, ki pse že imamo in jih imamo radi; najbrž tudi ta tiste, ki bi jih imeli. Zanima pa me, kako bi to branje učinkovalo na tiste, ki psov ne marajo. Mogoče bi ob branju spoznali, da živijo v zmoti ...

Elli H. Radinger, Modrost starih psov, prevedla Petra Piber, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2020, 320 strani

HUMOR, HOROSKOP

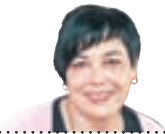
Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10%. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**

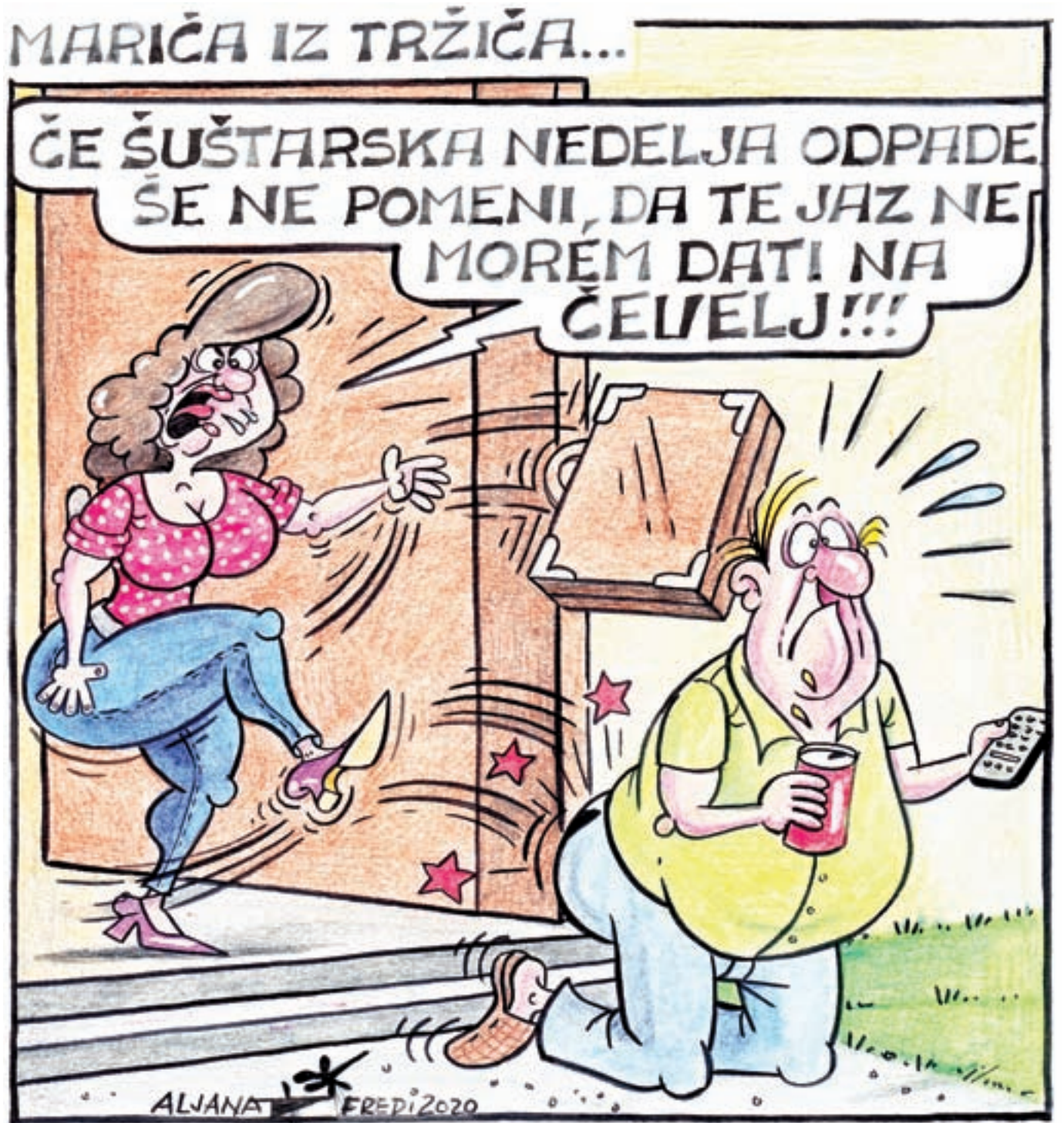
Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

- Oven (21. 3.–21. 4.)**
Ne boste se ozirali na mnenje drugih, saj vam ne bo pomembno. Vzeli si boste malo daljši oddih in čas posvetili samo sebi. Pretekle različne izkušnje so vas naučile, da morate v prvi vrsti poskrbeti zase in šele nato za vse ostale.
- Bik (22. 4.–20. 5.)**
V tem tednu se vam bo veliko dogajalo, še več kot po navadi. Nekaj bo sicer poslovnih opravkov, v večini pa bodo to stvari, ki vas veselijo in napolnijo z energijo. Če se boste ukvarjali z mislijo, da je kaj narobe – nikar, vse bo pod kontrolno.
- Dvojčka (21. 5.–21. 6.)**
Zavedate se, da ste nemirnega duha, in zato ste težko dalj časa na enem mestu. Situacije so vas prisilile, da so se dogodki odvijali mimo vašega plana. Dobre novice, ki kmalu pridejo, vam prinašajo lepe spremembe in vse bo tako, kot mora biti.
- Rak (22. 6.–22. 7.)**
V pričakovanju sprememb bo zapihal nov veter, kar vas ne bo nič prestrašilo, le k svojemu načrtu boste dodali nekaj malenkosti. Na koncu boste z rezultatom več kot zadovoljni. Na čustvenem področju bo več komunikacije in emocij.
- Lev (23. 7.–23. 8.)**
Presenečenje vas čaka v obliki financ in končno si boste lahko izpolnili željo, ki je povezana z lepo vsoto denarja. Malo se boste vznemirili zaradi službenega položaja, ampak se potem vse obrne v vašo korist. Dobre volje boste.
- Devica (24. 8.–23. 9.)**
Delo krepi človeka in to boste dokazali vsak dan sproti. Ostali na vašem mestu bi bili izčrpani, pri vas pa to deluje ravno nasprotno. Pred vami je lep družinski dogodek in vse, kar bo povezano s tem, vam prinaša same dobre stvari.
- Tehtnica (24. 9.–23. 10.)**
Končno prihaja vaših pet minut, tako da boste v tem obdobju resnično uživali in se do konca sprostili. Družili se boste le s tistimi, ki so enako misleči, za vse druge ne boste imeli časa. Počutje bo na višku tudi na čustvenem področju.
- Škorpion (24. 10.–22. 11.)**
Prijatelji oziroma znanci vas bodo vabili, da se pridružite nekemu poslovnemu projektu. Žal na dolgi rok to ni dobra naložba in k sreči boste to vedeli že na samem začetku. S tem se boste komu zamerili, kar je boljše od finančne izgube.
- Strelec (23. 11.–21. 12.)**
Utujenost in izčrpanost bosta kmalu pokazali prve znake. Ker ste po naravi previdni in skrbni, boste takoj naredili korenito spremembo. Še preden pride do česar koli. Da se umaknete, ne potrebujete veliko, lahko je bližnji gozd ali travnik.
- Kozorog (22. 12.–20. 1.)**
Spoznanje, da okoli sebe nimate tistih pravih prijateljev, vas bo predramilo in začeli boste delati v smer, da to spremenite. So ljudje iz preteklosti, s katerimi ste imeli lepe in iskrene stike, vendar si zanje niste vzeli časa. Še je čas.
- Vodnar (21. 1.–19. 2.)**
Zaradi nastale situacije, ki smo jo vsi občutili, so nekatere zadeve ostale nedokončane. Sedaj je prišel čas, ko boste morali zavihati rokave in vse to nadoknaditi. Brez skrbi, vse vam bo uspelo. Prihaja tudi čisto nov in zanimiv projekt.
- Ribi (20. 2.–20. 3.)**
Vedno si želimo več od tistega, kar imamo, in vi niste nič drugačni. Imate vse in lahko ste zadovoljni, ampak vam je premalo. Sami boste prišli do pravih zaključkov in se končno notranje umirili ter začeli uživati v lepih trenutkih.

TA JE DOBRA

Zmrznila je

Irena in Urška se pogovarjata v nebesih.
Irena: »Urška, kako si ti umrla?«
Urška: »Zmrznila sem do smrti.«
Irena: »Joj, to je pa res grozno!«
Urška: »Niti ne. Ko sem se nehala tresti od mraza, mi je bilo vedno bolj prijetno toplo. Postala sem zelo zaspana in sem kmalu mirno umrla. Kaj se je pa zgodilo s tabo?«
Irena: »Srčna kap me je zadela. Sumila sem, da me mož vara in sem nekega dne prišla prej iz službe. Ampak namesto da bi ga zalotila pri dejanju, sem ga našla samega v dnevni pred televizijo.«
Urška: »In? Kaj se je zgodilo potem?«
Irena: »Tako sem bila prepričana, da nekje skriva drugo žensko, da sem prečesala celo hišo. Tekla sem na podstrežje in potem v klet, pregledala sem vse sobe in preverila pod vse postelje. Iskala sem jo, dokler nisem bila tako utrujena, da me je izdalo srce in sem umrla.«
Urška: »Škoda, da nisi pogledala v zamrzovalno skrinjo. Bi bili danes še obe živi!«

Aspirin in strihnin

Farmaceutka v lekarni teče za Jožetom in vpije: »Počakajte, počakajte, zdravnik vam je predpisal aspirin, jaz pa sem vam po pomoti dala strihnin!«
Jože: »Aha. A pa je to velika razlika?«
»Seveda je. Pa še kakšna. Strihnin je dvajset evrov dražji.«

Pri zobozdravniku

Pacient: »Ste zmešani, 150 evrov za puljenje zoba?«
Zobozdravnik: »Zato, ker ste se tako drli, da so mi medtem trije pacienti ušli!«

LAŽJI SUDOKU

3			5				8	7
7	2	6	9				1	5
		4		3				6
	8	3			7			4
	9		1		8		3	
4			2			5	6	
9				7		8		
5	3					6	2	7
1	4					9		

Rešitev:

2	1	6	9	8	7	5	4	3
6	7	2	9	1	7	8	5	6
1	7	8	7	2	9	6	3	4
8	9	5	6	2	1	7	4	3
2	6	7	8	9	1	5	6	4
7	6	1	7	9	8	6	2	3
9	2	1	6	4	7	5	3	8
5	1	7	9	6	9	7	2	1
4	8	8	5	9	2	1	7	6
1	9	7	6	8	5	7	2	3
5	7	9	1	7	8	6	4	3
4	8	7	2	9	5	6	1	3

TEŽJI SUDOKU

4			5			8		
3						2		5
				9	3			
		2	6			3	9	
	5	9				2	1	
				1	7			
8		1						4
		7				4		
								2

Rešitev:

2	1	6	9	8	7	5	4	3
6	7	2	9	1	7	8	5	6
1	7	8	7	2	9	6	3	4
8	9	5	6	2	1	7	4	3
2	6	7	8	9	1	5	6	4
7	6	1	7	9	8	6	2	3
9	2	1	6	4	7	5	3	8
5	1	7	9	6	9	7	2	1
4	8	8	5	9	2	1	7	6
1	9	7	6	8	5	7	2	3
5	7	9	1	7	8	6	4	3
4	8	7	2	9	5	6	1	3

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebelenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

Novi Golf

Mobilna ikona postaja digitalna ikona

Novi Golf se predstavlja. In postavlja nova merila na področju digitalizacije na cesti. Inteligentni asistenčni sistemi vsako vožnjo spremenijo v udobno in sproščeno izkušnjo. Novi Golf – eno generacijo bolj udoben, inteligentnejši in bolj povezan. Volkswagen Golf je prava ikona, saj je del ponudbe znamke vse od leta 1974. Predstavljenih je bilo sedaj že skupno osem generacij, prodanih pa je bilo več kot 35 milijonov primerkov, kar je res zavirljiva številka. Prav vsaka generacija je bila uspešna, a trenutna osma generacija predstavlja največ napredka. Zasnovan je na platformi MQB, malce pa je zrasel tudi dimenzijsko.

NOVI GOLF VIII ŽE V NAŠEM SALONU.

AH VRTAČ

Delavska c. 4, 4000 Kranj | Tel.: 04 27 00 200 | www.avtohisavrtac.si

1. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila GOLF VIII
2. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW T-CROSS
3. nagrada: poklanja Gorenjski glas

1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do torika, 15. septembra 2020, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

SESTAVIL: F. KALAN	MESTO NA HRVAŠKEM	DRŽAVA V AFRIKI	MESTO V FRANCIJI	REKA V NEMCIJI	MARIJAN SMODE	OKOLICA (ZASTAR.)	SPELEOLOG	DELEC NESNAGE	KITAJSKA UTEZNA MERA	IZVLEČEK SNOVI	IZDE- LOVALEC RAKEV
NAJVIŠJI ŠAHOVSKI NASLOV	5							12			
POVPREČNA MASA ATOMA											
BIVŠI ČILSKI TENISAČ (MARCELO)					OMEMBA (STAR.) POMLADNI MESEC	2					
BEOTIJE, AONEC		8		MLATEV, MLAČEV ČAROVNA MOČ					NANDE VIDMAR OGNITEV OGIBANJE		11
ŽARKO PETAN			STADION V NIŠU REZERVA HRANE ZA HUDE ČASE			21		REKA V ŠPANIJI NEMŠKI IGRALEC (MARIO)			
OBLIKA IZDELKA, DESIGN							ZELATINA IZ ALG SL. ZGO- DOVINAR (LOJZE)		7		
OSMI MESEC JUDOVSKE- GA KOLE- DARJA					ZNAMKA NEM. VOZIL SL. PEVKA (ELDA)					MESNA JUHA	PEVKA JOPLIN
MOČNO DEZEVIJE, PLOHA				16		MESTO V BOSNI RUSKO ZGANJE					27
GORENJSKI GLAS	SVETILO V LESTENCU	PEVEC DRAGOJE- VIČ AKTER							BOJAN ADAMIC PRASKA, RAZ		
ZAPELJI- VEC	20						PISATELJ LEVSTIK DRUGO IME ELVISA PRESLEYA	10			
NEKDANJI TURŠKI VELIKAŠ				RUSJANOVO LETALO FIN. PISEC (JUHANI)		15		VZDEVEK ONASSISA JUDOVSKI PREROK			
ENAKI ČRKI			DRŽAVA V ZDA REVEŽ								
AMERIŠKI PEVEC (JOHNNY)					RIŽEVO ZGANJE TIP VOZILA NISSAN		13			KONČNA ŠOLSKA ZABAVA	SLADKO TROPSCO SADJE
TROJA	4					TRAVA DRU- GE KOŠNJE HOTELSKI DELAVEC				22	
VRSTA HRASTA				MEMBRANA, KOŽICA VRSTA PRAPROTI					ALFRED NOBEL PONE- VERBA		
JUDOVSKI RELIGIOZNI MISLEC (URIEL)							NIČLA RIMSKO PRED- DVERJE				
GORENJSKI GLAS	SOTESKA, GLOBEL	RIBOLOVNA PRIPRAVA SKLON ZVALNIK						POLT KOZE DEL OBLAČILA		25	
SLIKARSKA TEHNIKA				17	KNJIŽNA POLICA	ZELENICA					
SL. PISEC (DANILO)	23					ŠPANSKI PISATELJ (FERNANDO) SOL TANIN- SKE KISLINE					
OSKAR KOGOJ			TUBERKU- LOZA GRŠKI BOG SMRTI							POLJSKI REŽISER (ANDRZEJ)	IGRALCA OCE IN HČI (RYAN IN TATUM)
TOLKAČ, KIJ				RIMSKA BO- GINJA, GEA MERILNA NAPRAVA		28			WALTER OSTANEK MESTO V ZDA		
KOZAŠKI POGLAVAR							VRANJI SAMEC, KROKAR	3			
KOVINSKO TOLKALO	18						POSLEDICA VDORA IKER	DROG NA VPREZNEM VOZU KRATICA ITAL. RTV			
OBER					PRAZEN GOVOR MESTNI NASAD						
ACOSTA ADORF NASH ROANOKE ROJAS	KOROŠKI PEŠNIK (JANI)	TEPEČ (NAREČNO) SL. PISEC (ALBERT)		14		JAREK, PREKOP			1		
LAPOR (NAREČNO)						MODEL VO- ZILA KIA KEM. ELE- MENT (J)				ZVIJAČA	PURJI SAMEC
STAR GERMAN					ŽELEZOV OKSID POKRAJINA V VIETNAMU		24		KUPČIJA (STAR.)		
WILL PATTON	6		STARA ME- RA ZA VINO EDEN OD STARŠEV					NEKD. EVR. VALUTA, ECU RIMSKI HIŠNI BOG			19
REŽISER PAKULA				26	KRAJ PRI HRASTNIKU KARLI ARHAR			9	ANJA RUPEL VIDA ŽABOT		
REKLAMNI LISTIČ						PARNA KOPEL					
LITERARNA ZVRST						PREBIVA- LEC TRGA					

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrta do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

KOPALNA AVTOBUSA – IZOLA SOBOTA 5. 9., **BIOTERME PONEDELJEK** 5. 10., **MOŽNOST KORIŠČENJA TURISTIČNIH BONOV** na naslednjih destinacijah: **STRUNJAN** 4.–9. 12., 9.–14. 12., **BERNARDIN** 4.–9. 12., **BANOVI** 2.–7. 12., **ŠMARJEŠKE TOPLICE** 28. 11.–4. 12., **RADENCI** 22.–27. 11. www.rozmanbus.si

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki **Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.**

PRIREDITVE

Festival Free Forms

Preddvor – V petek, 4. septembra, bo ob 19.30 v Atriju Gradu Hrib v okviru mednarodnega festivala Free Forms Preddvor potekal koncertni večer. V soboto, 5. septembra, bo ob 10. uri potekala Zvočna razglednica Preddvora (zbor na dvorišču gradu Dvor v središču Preddvora), ob 13. uri pa kulinarčno popotovanje z okusi Gorenjske. Od petka do nedelje bo od 8. do 10. ure potekal tudi slikarski Extempore, svečana razglasitev zmagovalcev pa bo v nedeljo ob 17. uri.

Pohod in spominska slovesnost

Cerklje – Združenje borcev za vrednote NOB Kranj, Cerklje na Gorenjskem, v soboto, 5. septembra, vabi na pohod po Poti spomina in tovarštva: B'č–Davovec–Jezerca pod Krvavcem. Zbor bo ob 8. uri na B'ču pred Štefanjo Goro; 500 metrov nad spodnjo postajo gondolske žičnice na Krvavec; spominska slovesnost ob 78. obletnici napada na 2. grupo odredov in padle domačine pri osrednjem spomeniku na planini Jezerca pod Krvavcem bo ob 11.30.

Šušarski praznik

Tržič – Prireditve, povezane s čevljarstvo dediščino, bodo v nedeljo, 6. septembra, pripravili Tržiški muzej in Občina Tržič. Spored: od 10. do 18. ure: ogled muzejskih zbirk z možnostjo strokovnega vodstva (Tržiški muzej); ob 11. uri glasbeno-lutkovna predstava za otroke Miška z zaštitim trebuškom (Brina Vogelnic in Luka Ropret); od 10. do 15. ure: ogled razstave z možnostjo strokovnega vodstva: Raziskovanja Bosonogice in Obujčka (Galerija Atrij); ob 15. uri modna revija nekoliko drugače: Nekdanji in današnji sloves tržiških čevljarjev (atrij Občine Tržič); ob 17. uri koncert Spopad harmonik (vrt Tržiškega muzeja).

Kekčevo popoldne

Spodnje Bitnje – KUD Bitnje in Bralni krožek Sorško polje vabita na Kekčevo popoldne z junaki iz Vandotovih povesti. Vabijo v petek, 4. septembra, od 14. do 18. ure pred Štacunco v Sp. Bitnjah. Bralke bodo poskrbele za pastirsko malico in bralno presenečenje.

Dan odprtih vrat

Milje – V okviru tedna vseživljenjskega učenja bo v Hiši čez cesto Pr' Franč na Miljah 11 Dan odprtih vrat, in sicer v soboto, 5. septembra, od 10. do 16. ure. Na voljo bo ogled zbirke starih punčk, igrač, otroških vozičkov, posteljic, gospodinjskih pripomočkov, kmečkega orodja. Priporočen je tudi ogled maket zgodovine Slovenije. Predhodne najave sprejemajo na tel. 031 68 10 73 ali po e-pošti: dragica.markun@gmail.com.

IZLETI

Jakobova pot na Višarje

Šenčur – Turistično društvo Šenčur organizira v soboto, 12. septembra, pohod po Jakobovi poti na Višarje v Italiji: Žabnice/Camporosso–Svete Višarje/Monte Lussari–Ovčja vas/Valbruna. Skupne zmerne hoje bo od štiri do pet ur. Vrnitev v dolino bo možna tudi z gondolo. Informacije in prijave zbirajo do četrta, 10. septembra, Franci Erzin, tel. 041 875 812.

Kolesarski izlet

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi na kolesarski izlet na relaciji Kranj–Kamniška Bistrica–Kranj, ki bo v torek, 8. septembra. Odhod bo ob 8. uri izpred vodnjaka na Glavnem trgu z lastnimi opremljenimi kolesi in čelado. Tira je zahtevna tura, dolga 80 kilometrov. V primeru dežja bo zbor v Zdravljici ob 9. uri.

Pohod na Koprivnik

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi na planinsko-pohodniški izlet na Koprivnik (1393 m n. m.; Škofjeloško in Cerkljansko hribovje), ki bo v četrtek, 10. septembra. Odhod s posebnim avtobusom bo ob 7. uri izpred Creine. Pri težji varianti je višinska razlika 410 metrov, hoje štiri ure; pri lažji varianti je višinska razlika 280 metrov, hoje tri ure. Potrebna je primerna obutev, pohodne palice in maske so obvezne. Prijave z vplačili sprejemajo v društveni pisarni do ponedeljka, 7. septembra.

Trgatev v Vitovljah

Kranj, Škofja Loka – Društvo upokojencev Kranj vabi na trgatav na turistični kmetiji Ipavec v Vitovljah, ki bo v ponedeljek, 21. septembra. Odhod s posebnim avtobusom bo ob 7.30 izpred Mercator centra na Primskovem. Ne pozabite obrazne maske in dobre obutve. Vsak trgač bo nagraden s plastenko vina. Prijave sprejemajo v društveni pisarni do zapolnitve prostih mest na avtobusu, saj se bodo pridružili članom Društva upokojencev Škofja Loka.

Po Dolenjskem

Kranj – Medobčinsko društvo invalidov Kranj vabi svoje člane v soboto, 19. septembra, na srečanje in ogled znamenitosti Kostanjevice na Krki, Šentjerneja in zaključek s kopanjem v Šmarjeških Toplicah. Prijave sprejemajo v pisarni društva v torek in četrtek od 15. do 17. ure. Informacije: mdikranj@gmail.com ali po tel. (ga. Zvonka) 04/202 34 33 v času uradnih ur društva.

S kolesom na Brezje

Cerklje – Društvo upokojencev Cerklje vabi svoje člane na kolesarjenje v torek, 8. septembra, iz Cerkelj do Brezij in nazaj. Obvezna je kolesarska oprema. V primeru slabega vremena bo izlet v četrtek, 10. septembra. Zbor bo ob 9. uri pred AMD Cerklje.

PREDAVANJA

Proučevanje Svetega pisma

Kranj – Krščanska adventistična cerkev Kranj vabi jutri, v soboto, 5. septembra, v Dom krajanov Primskovo na proučevanje Svetega pisma s temo Poživljajoča vključenost ob 9. uri ter predavanje Dejana Madalanovića ob 10. uri.

Predavanje o najpomembnejših kožnih boleznih in nohtnih spremembah

Škofja Loka – Društvo diabetikov Škofja Loka vabi na predavanje o najpomembnejših kožnih boleznih in nohtnih spremembah, ki bo v torek, 8. septembra, ob 16. uri v večnamenskem prostoru OŠ Škofja Loka Mesto. Predaval bo prof. dr. Tomaž Lunder, dr. med., spec. dermatologije. Predavanje ni namenjeno samo članom društva, pač pa vsem, ki bi želeli izvedeti nekaj o tej temi.

OBVESTILA

Turistično izobraževanje

Tržič, Jezersko – Center za trajnostni razvoj podeželja Kranj v okviru operacije Bogastvo narave vabi na praktično turistično izobraževanje z naslovom Nove doživljajske oblike interpretacije naravne dediščine (s poudarkom na vodni naravni dediščini). Vodil ga bo Marko Slapnik. Izobraževanje bo potekalo v Tržiču v petek, 11. septembra (z začetkom ob 16. uri), ter na Jezerskem v soboto, 12. septembra (z začetkom ob 9. uri). Prvi dan bo zbor na parkirišču pred Dvorano tržiških olimpijcev, drugi dan pa v dvorani Korotan (Zg. Jezersko). Udeležba na dogodku je brezplačna, zaradi omejenega števila udeležencev in trenutne zdravstvene situacije je obvezna najava udeležbe. Za terenske obiske je priporočljiva dobra obutev in osvežilna pijača. Vsi udeleženci bodo prejeli tudi potrdilo o udeležbi ter gradivo s predavanja. Najava udeležbe in več informacij na: info@ctrp-kranj.si, GSM: 040 303 752 ter FB-strani Centra.

Predstavitve medicinskih pripomočkov

Kranj – Društvo upokojencev Kranj obvešča, da je prišlo do spremembe lokacije predstavitve medicinskih pripomočkov družbe DIRS, d. o. o., ki bo v sredo, 23. septembra, ob 13. uri. Predstavitve bo v gostilni Stari Mayr, Glavni trg 6, Kranj, in ne v gostilni Arvaj, kot je bilo prvotno objavljeno.

Športne aktivnosti

Kranj – Medobčinsko društvo invalidov Kranj obvešča svoje člane, da se v septembru začenejo aktivnosti pohodništvo, kolesarjenje, plavanje, kegljanje, bovljanje, pikado, šah. Vse zainteresirane prosijo, da se oglašijo v pisarni društva vsak torek in četrtek od 15. do 17. ure; tel. 04 202 34 33 (ga. Zvon-

ka); e-pošta: mdikranj@gmail.com ter 040 382 412 (g. Rado, za šport).

Merjenje krvnega tlaka

Kranj – Medobčinsko društvo invalidov Kranj obvešča svoje člane, da je merjenje krvnega tlaka vsak prvi ponedeljek v mesecu od 9. do 11. ure v pisarni društva.

RAZSTAVE

Razstava gob

Sovodenj – Planinsko društvo Sovodenj in Gobarsko društvo Škofja Loka vabita v nedeljo, 6. septembra, od 11. do 17. ure na razstavo gob pred planinsko kočjo na Ermanovcu. O gobah boste izvedeli marsikaj novega ali se jih učili prepoznati. Nabrane gobe lahko prinesete tudi v prepoznavanje.

KONCERTI

Koncert zasedbe T.M.S. Crew

Ljubljana – V petek, 4. septembra, bo ob 21. uri v Orto Baru koncert gorenjske zasedbe T.M.S. Crew.

Naaaj dan v Predosljah

Predoslje – Od petka, 4. septembra, do nedelje, 6. septembra, bo ob 19. uri v Predosljah potekala tradicionalna koncertna prireditve Naaaj dan. V petek bodo nastopili Marko Vozelj in Mojstri, v soboto zasedba Pop Design, v nedeljo pa Prifarski muzikanti.

KINO SPORED

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 4. 9., 20.00 RAZBIJALKA SISTEMA

Sobota, 5. 9., in nedelja, 6. 9., 18.00 LASSIE, 20.00 RAZBIJALKA SISTEMA
Organizatorji filmskih predstav si pridržujejo pravico do spremembe programa.

Nagrajenci križanke **GORENJSKEGA GLASA** z geslom DOBROTE S SIROM, ki je bila objavljena v Zgornjesavcu 14. avgusta 2020 in prejmejo zgoščenko Tanje Zajc Zupan in Hermine Matjašič, so: **Edvard Komatar** iz Stahovice, **Amalija Zupanc** iz Žalca in **Sonja Jekovec** z Jesenic.

Nagrajenci križanke **ZAVODA ZA TURIZEM IN KULTURO KRANJ** z geslom PREŠERNO POLETJE, KRANFEST, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 25. avgusta 2020 in prejmeta dve vstopnici za koncert Elvis Jackson akustično, ki bo 4. septembra 2020 v Letnem gledališču Khislstein, sta: **Eda Janša** in **Štefka Benedik** iz Kranja. Dve vstopnici za predstavo Klemen Slakonja, ki bo 5. septembra v Letnem gledališču Khislstein, pa prejme **Marija Gogala** iz Selc.

Nagrajenci križanke **GORENJSKEGA GLASA** z geslom SLADKI GRIŽLJAJI, ki je bila objavljena v Gorenjskem glasu 18. avgusta 2020, so: 1. nagrado: darilno kartico želja v vrednosti 15 EUR prejme **Marija Kozole** iz Radovljice, 2. in 3. nagrado, zgoščenko Tanje Zajc Zupan, pa prejmeta **Janez Šolar** iz Železnikov in **Mateja Novak** iz Smlednika.

Nagrajencem čestitamo!

PROSIMO, DARUJTE KRI.

KRVODAJALSKA AKCIJA: CERKLJE

8.9.2020, od 7. - 13. ure

V ŠPORTNI DVORANI CERKLJE NA GORENJSKEM

POKLIČITE IN SE NAROČITE NA DAROVANJE KRVI!

Vsak delovni dan od 7. do 15. ure na: 051/ 389 270,

051/ 671 147,

030/ 716 796

www.daruj-kri.si

Oglašanje naših ptic

Nova, razširjena izdaja
Hannu Jannes
in Owen Roberts

Zgoščenka z oglašenjem 96 vrst ptic

7,90 EUR

* Poštnina

Priložena je tudi zgoščenka z oglašenjem 96 vrst ptic. Redna cena knjige je 14,90 EUR. Če knjigo kupite ali naročite na Gorenjskem glasu, je cena le

Knjigo lahko kupite ali naročite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1, v Kranju, jo naročite po telefonski številki: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Gorenjski Glas

PRINCIPI KUHANJA

MATTHIAS F. MARROD

9,90 EUR

226 strani, 212 x 267 mm, trda vezava

KAKO SE NAUČIŠ KUHAŦI? V PRINCIPU – KOT ZA SALO!

Ni veselja do kuhanja? Morda ta hip res še ne – vendar vam ta knjiga lahko spremeni življenje! Kako gratinirati krompir, kako spraziti cesarski praženec, skuhati zelenjavni kari... preberite in začnete – in končno kuhate samostojno!

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1, Kranj, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

PETER WOHLLEBEN

SKRIVNE MREŽE NARAVE

Narava skriva številna presenečenja: listavci vplivajo na vrtenje Zemlje, žerjavi sabotirajo špansko proizvodnjo šunke in iglavci lahko ustvarijo dež. Z avtorjem uspešnic o naravi Peterom Wohllebenom se potopimo v osupljivi svet, poln čudovitih prepletov med rastlinami in živalmi: kako vplivajo drug na drugega? In kaj se zgodi, ko v tem natančno uravnoteženem svetu kolesje preskoči zobec?

Novo!

180 strani, 125 x 200 mm, mehka vezava

15 EUR

* poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglas@g-glas.siMale oglase sprejemamo: **za objavo v petek do srede do 14. ure in za objavo v torek do petka do 14. ure!**Delovni čas: **ponedeljek, torek, četrtek, petek neprekinjeno od 8. do 15. ure, sredo od 8. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprt.**NEPREMIČNINE
STANOVANJA

ODDAM

RADOVLJICA: stanovanje za 2, oddam v najem oktobra, tel.: 031/253-231

FESST, d. o. o., nepremičninska družba, Koroška c 2, Kranj, Telefon: 236 73 73 Faks: 236 73 70 E-pošta: info@fesst.si Internet: www.fesst.si

DOMPLAN zemeljski plin po akcijski ceni 0,02020 €/kWh do konca leta 2020!

Več o akcijski ponudbi lahko dobite na spletni strani www.domplan.si

Domplan, d.d., PE Energetika Bleiweisova c. 14, 4000 Kranj T: 04/20 68 800 E: energetika@domplan.si I: www.domplan.si

NAJAMEM

DVOSOBNO stanovanje v Kranju, tel.: 068/628-038

POSESTI

KUPIM

BLIZU Kranja kupim kmetijsko zemljišče in manjšo hišo z vrtom, tel.: 031/367-659

MOTORNA VOZILA
AVTOMOBILI

PRODAM

CITROEN 4 Grand picasso 1.6 HDI, letnik 2009, 7 sedežev, vsa oprema, odlična, cena 3.900 EUR, tel.: 031/374-706

CITROEN Saxo 1.1, letnik 1998, 156.000 km, 2. lastnik, zelo ugodno, tel.: 030/316-105

CITROEN C3, reg. do 25.5.2021, letnik 2006, zelo lepo vzdrževan, redno servisiran, tel.: 068/193-960

Karitas www.karitas.si

s poslanim SMS s ključno besedo **AFRIKA5** na 1919 boste prispevali 5 EUR

za srce afrike

Darovanje omogočajo Telekom Slovenije, A1, Telemach, T-2 in B08.

Radio Sora

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Radio Triglav

Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

PETER WOHLLEBEN

SKRIVNO ŽIVLJENJE ŽIVALI

Strastni ljubitelj narave Peter Wohlleben na podlagi najnovejših znanstvenih spoznanj, ki jih podkrepi z opažanji in izkušnjami z živalmi iz prve roke, osvetli neznani svet: zapletene vedenjske vzorce živali v gozdu in na domačem dvorišču, njihovo čustveno življenje in zavest. In tako bralcu postane jasno, da so nam živali veliko bliže, kot smo bili prepričani. Čudovita, poučna in osupljiva knjiga!

Ljubezen, žalost, sočutje – razkrivanje osupljivega skrivnega sveta čustev

194 strani; 200 x 125 mm; mehka vezava
Cena knjige je

15 EUR

* poštnina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če jo naročite po pošti, se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

OPEL Astra 1.7 CDTi karavan, letnik 2011, 224.000 km, zelo ugodno, cosmo sport oprema, tel.: 070/817-646

RENAULT Scenic disel, letnik 2002, registriran do 2/2021, tel.: 040/336-051

KUPIM

ODKUPIMO karambolirana vozila, vozila v okvari, slabše ohranjena in nevozna, poceni avtoveleka po celi Sloveniji, Grega Meze s.p., Čopova 1, Lesce, tel.: 040/629-675

DRUGA VOZILA

KUPIM

KOMBI, od letnika 2002, lahko je slabše ohranjen, tel.: 031/255-452

MOTORNA KOLESA

PRODAM

MOTOR Tomos Enduro 125 ccm, malo rabljen, tel.: 031/528-774

AVTODELI IN OPREMA

PRODAM

4 aluminijasta pšlatišča, 16 col, za VW in Audi, tel.: 031/528-774

GRABENI MATERIAL

PRODAM

SMREKOVE suhe plohe, cena 140 EUR/m³, večja količina, 130 EUR/m³, tel.: 041/756-007

ZRAČNO suhe hrastove plohe, tel.: 041/756-007

KUPIM

ODKUPUJEMO kostanjeve drogove (za elektrogospodarstvo), dolžine 9 - 11 m (tudi neobeljene), SES, d. o. o., Opekarska ul. 22, Maribor, tel.: 041/865-596

KURIVO

PRODAM

DRVA metrska ali razžagana, možnost dostave, tel.: 041/718-019

BREZOVA, jesenova in mešana drva, možna dostava, tel.: 041/672-704

BUKOVA suha drva, metrska ali razžagana, možnost dostave na dom, tel.: 041/356-128

BUKOVA drva 6 prm in jesenova 15 prm, suha, skladiščena pod streho, tel.: 031/866-426

SUHA bukova, mešana drva in butare, tel.: 031/826-621

SUHA bukova in mešana drva, možna dostava, tel.: 031/676-235

SUHA bukova drva, možna dostava, tel.: 031/351-172

KNJIGE, PUBLIKACIJE

IŠČEM

PODARITE odvečne knjige. Pokličite, pridem z veseljem, jih odpeljem in ohranim, tel.: 030/996-225

UMETNINE, NAKIT

PRODAM

TAPISERIJE, unikati, izjemne tehnične, umetniške, sporočilne, energetske vrednosti, tel.: 040/567-544

STARINE

KUPIM

STARINE: mizarski ponk, skrinje, razglednice, kipe in drobnarije, tel.: 051/258-936

OTROŠKA OPREMA

PRODAM

OTROŠKA kolesa za starost od 3 do 10 let, zelo ugodno, tel.: 031/254-639

MEDICINSKI PRIPOMOČKI

PRODAM

INVALIDSKI skuter, malo rabljen, primeren za upokojece oz. tiste, ki težko hodijo. Izpit za avto ni potreben, tel.: 041/641-551

KMETIJSKI STROJI

PRODAM

PALETNI viličar 2.5 T in razcepljalnik za grozdje, tel.: 031/248-639

TRAKTOR Alap dama, 20 KS, lepo ohranjen, cena po dogovoru, tel.: 059/014-340

TROSILEC umetnega gnojila Creina, 500 kg, tel.: 041/287-901

PRIDELKI

PRODAM

DOMAČI jedilni krompir, rdeči desire, neškropljen, okolica Kranja, tel.: 031/661-054

DROBNI krompir in jedilni, tel.: 04/25-91-294

JABOLKA starih sort, neškropljena; mešana in bukova drva, možna dostava, tel.: 040/266-311

JEDILNI rdeči krompir desire, 30 kg/9 EUR, Preddvor, tel.: 041/293-627

KORUZA za siliranje ali zrnje, na njivi 0,70 ha, oklica Kranja, cena za celo njivo 700 EUR, tel.: 040/383-733

KOSTANJEV in cvetlični med iz Gorjanec. Čebelar Sašo iz Kranja, tel.: 040/273-214

NEŠKROPLJENA jabolka za predelavo, tel.: 04/53-15-802

OTAVO, seno in pšenično slamo v kockah, tel.: 031/309-747

SEME enoletne trave, prečiščene, sorta tetraflorum, tel.: 041/416-241

SILAŽNO koruzo, okolica Kranja, tel.: 041/628-065

SILAŽNO koruzo v okolici Kranja, tel.: 031/286-461

TEPKE in moštarice, tel.: 041/566-429

KUPIM

TEPKE, kmetija Matijovc, tel.: 041/538-583

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

2 TELICI in brejo telico, tel.: 041/708-787

25-KG pujske in črna bikca, tel.: 041/378-937

BIKCA ČB, težkega 150 kg, tel.: 051/742-840

BIKCA in teličko, simentalca, stara 12 - 14 dni, tel.: 04/53-38-040

BIKCA simentalca, starega 4 mesece, tel.: 031/687-062

ČB bikca, starega 7 dni, tel.: 041/962-860

KOKOŠI - nesnice, jarkice, rjave, grahaste, črne in bele pred nesnostjo in kg piščance za dopitanje. Pripeljemo na dom, Matej Bulovec s.p., Mlakarjeva ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113

ZAJČKE za dopitanje, težke cca 1 kg, zajce in zajkije ter meso, tel.: 051/712-764

KUPIM

BIKCA simentalca, starega do 1 meseca, tel.: 041/503-623

BIKCA mesne pasme, starega nad 4 mesece, tel.: 031/888-608

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko plus. Oddamo in rejo pitance, bikce in teličke. Kogler Franz A. d.o.o., Parmova 53, Ljubljana, tel.: 064/130-081

OSTALO

PRODAM

120-LITRSKE modre sodove za namakanje, tel.: 040/328-327

2 80-litrski sodova, rostfrei, cena 40 EUR/kom, tel.: 04/25-71-553

KOSTANJEVE kole za pašnik, tel.: 041/214-500

LESENE kadi za namakanje sadja, tel.: 051/380-329

SODOVE za namakanje sadja, tel.: 040/581-950

ZAPOSLITVE (m/ž)

IŠČEM

IŠČEM DELO - z glasbo v živo vam popestrimo praznovanje rojstnega dne ali poroko, tel.: 031/325-654 20001887

KOVINOSTRUGAR z več letno prakso na različnih strojih iščem honorarno delo, tel.: 031/463-923 20001891

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170, 041/733-709; žaluzije, roloji, rolete, lamelne zavese, plise zavese, komarniki, markize, www.asteriks.net 20001860

ADAPTACIJE vsa gradbena dela, notranje omete, strojne omete, fasade, adaptacije, tlakovanje dvorišča, ograje, kamnite škarpe in dimnike, kvalitetno, hitro in poceni. SGP Beni, d. o. o., Struževo 7, Kranj, tel.: 041/561-838 20001866

ADAPTACIJE hiš in stanovanj, urejanje dvorišč, fasade, ometi, izkopi, dimniki, ... LEARD d.o.o., Pivka 11, Naklo, tel.: 041/583-163 20001867

BARVANJE napuščev in fasad do višine 25 m, z lastnimi dvigali - možna izposoja, ugodno. Nudimo tudi vsa slikopleskarska dela. Sandi Ferlan, s.p., C. talcev 14, Kranj, tel.: 041/682-166 20001908

FLORIJANI, d.o.o., C. na Brdo 53/a, Kranj izvaja vsa gradbena dela od temeljev do strehe, adaptacije, omete, omete fasad, kamnite škarpe, tlakovanje dvorišč, tel.: 041/557-871 20001863

LOTO

Rezultati 71. kroga - 2. septembra 2020
2, 13, 15, 21, 24, 30, 34 in 33

Loto PLUS: **5, 17, 19, 24, 25, 27, 29, in 33**
Lotko: **080340**

Sklad za 72. krog za sedmico: **3.560.000 EUR**
Loto Plus: **870.000 EUR**
Lotko: **120.000 EUR**

PEČARSTVO, lončene peči, zidani kamini, kmečke peči, obnova, popravilo, izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš Avsenek d.o.o., Kranjska cesta 2, Radovljica, tel.: 040/364-636 20001720

SANACIJA dimnikov z nerjavečimi tuljavami, vrtanje, zidava in popravila, nudimo dimne obrobe in kape. Cvetko Rajko s.p., Brezje pri Dobu 4 a, Dob, tel.: 051/828-419 20001791

SANACIJE, obnove dimnikov z inox cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava, montažni dimniki, dimniške kape. Garancija 10 let. Aleš Avsenek d.o.o., Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-246 20000866

TESNENJE OKEN IN VRAT, uvožena tesnila, do 30 % prihranka pri ogrevanju. Prepiha in prahu ni več! Zmanjšan hrup, 10 let garancije. Samo Kališnik, s.p., Velika Lašna 45, Kamnik, tel.: 031/720-141 20001858

ZASEBNI STIKI

73-LETNA vdova želi spoznati sebi enakega možkega za skupne izlete v naravo, ostalo po dogovoru, šifra: SKROMNI DOM 20001895

RAZNO

PRODAM

KOMPLET za kapljično namakanje, namakalno 15 m kapljično cev, vrtno 10-lit. škropilnico, tel.: 041/858-149 20001877

RAČUNALNIŠKI stol, omarico za kampiranje, klopi in stole iz ratana, tel.: 040/705-145 20001875

www.gorenjskiglas.si

V SPOMIN

3. septembra bi praznovala 80 let, januarja pa jo je Bog poklical k sebi, našo drago ženo in mami

MARIJO PIŠKUR
roj. Gortnar

Vsem, ki ste jo ohranili v lepem spominu, najlepša hvala.

Njeni: mož Pavle, hčerki Meri Pavla in Mateja z družinama Škofja Loka, Žiri, 4. septembra 2020

*Kdor živi v spominu drugih,
ni mrtev,
je samo oddaljen.
(Immanuel Kant)*

ZAHVALA

V 84. letu nas je zapustil naš dragi

JANEZ TRAVEN
iz Dornic

Iskrena hvala vsem za izrečena sožalja, za darovano cvetje, sveče in darove za svete maše. Hvala vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala župniku Alojziju Golobu za lep pogrebni obred, zdravniku dr. Draganu Grujičiču in njegovi ženi Angelci, pogrebni službi Navček in pevcem. Hvala tudi društvoma upokojencev Vodice in Šinkov Turn za poslovljni govor.

Vsi njegovi

*Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar družni nas.
So vezi močnejše. Brez pomena
zanje so razdalje, kraj in čas.
(Mila Kačič)*

ZAHVALA

Ob smrti ata

JOŽETA ŠOLARJA

se njegovi najbližji iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in prijateljem za izrečeno sožalje. Hvala sosedom za pomoč in spremstvo na zadnji poti, g. župniku Tinetu Skoku in g. kaplanu Mateju Rusu za lepo opravljen obred. Hvala pevcem Cerkvenega pevskega zbora in Tonetu Habjanu za žalostinke ter Katarini Peternelj in Mihlu Jelencu za poslovljni govor.

Žena Malka in otroci z družinami
Dražgoše, 9. avgusta 2020

*Našel si svoj mir
v večnosti tišine,
a v naših srcih pustil
si lepe nam spomine.*

ZAHVALA

V 76. letu se je od nas poslovil dragi mož, oče, brat, ata, tast, svak in stric

FRANCI JALEN
iz Tenetiš

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom in vsem, ki ste nam stali ob strani. Hvala vam za izrečena pisna sožalja, darovano cvetje, sveče in maše. Posebna hvala g. Stanetu Logarju za lep govor, g. župniku Balažicu za opravljen pogreb, pogrebni službi Navček, pevcem, gasilcem PGD Kokrica, praporščaku, nosačem ter osebju intenzivnega oddelka Klinike Golnik. Hvala tudi vsem, ki ste ga pospremili na njegovo zadnjo pot.

Žalujoči vsi njegovi

*Kogar imaš rad,
nikoli ne umre.
Le daleč, daleč je.*

ZAHVALA

V 92. letu je za vedno zaspal dragi mož, oče, brat, dedek in pradedek

JANEZ BENEDIK
po domače Primcov Ivan iz Pozirna

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečena sožalja, cvetje, sveče in spremstvo na njegovi zadnji poti. Zahvala gre tudi patru Benediktu Benu Lavrihu, pevcem cerkvenega zbora in spremljavi na violino, za lepo opravljen pogrebni obred, pogrebni službi Akris ter cvetličarki Klavdiji. Zahvaljujemo se tudi zvonarju cerkve na Sv. Mohorju gospodu Janezu Pegamu. Vsem imenovanim in neimenovanim še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči vsi njegovi

*V daljavi slišim pesem,
prihaja klic z gora,
a vetrič žalostno ovija dom,
kjer si bil nekoč doma.*

ZAHVALA

Zapustil nas je dragi mož, oče, deda, brat, tast in svak

MATIJA BAVEC
roj. 1941, iz Kovorja

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem za izrečena sožalja, darovano cvetje, sveče in svete maše. Posebna zahvala Onkološkemu inštitutu Ljubljana, Zdravstvenemu domu Tržič, gospe Nini, patronažni sestri Ani, Planinskemu društvu Tržič, gospodu župniku, Komunalni Tržič, pevcem, trobentaču in praporščakom. Vsem še enkrat hvala.

Žalujoči vsi njegovi

ZAHVALA

V 88. letu starosti nas je zapustil naš dobri mož, dedek, pradedek, tast in stric

LOJZE KALINŠEK ST.

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani. Hvala sodelavcem KGZS, OŠ Mengeš in Brunarice Štern. Posebna zahvala gre negovalnemu osebju Doma starostnikov Taber in zdravniku dr. Makovcu. Hvala tudi gospodu župniku Lucijanu za lepo opravljen pogrebni obred, mežnarju za zvonjenje, pevcem za lepo petje in pogrebniku Jeriču iz Dvorij. Zahvala gre tudi PGD Sp. Brnik - Vopovlje in ostalim gasilcem iz sosredstva ter gospodu Jožetu za lep poslovljni govor. Hvala vsem imenovanim in neimenovanim, ki ste našega očeta s svojo prisotnostjo pospremili na zadnjo pot.

Vsi njegovi

*Kogar imaš rad,
nikoli ne umre,
le daleč, daleč je ...*

ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je zapustila naša draga mama

MARINKA MOLJ
roj. Sajevec, po domače Kimovčeva mama iz Vogelj

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste se poslovili od naše drage mame in jo pospremili na njeni zadnji poti. Hvala za vse tople besede, izrečena sožalja, podarjene sveče in darove za svete maše. Zahvala g. župniku, pogrebni službi Navček, nosačem, pevcem in trobentaču. Čeprav je nad zvezdami, bo spomin nanjo večno v naših srcih.

Vsi njeni
Voglje, avgust 2020

Donacija velikim junakom

Podpora Junakom 3. nadstropja, otrokom, ki so preboleli ali se še borijo z rakom, je izkazalo tudi škofjeloško Športno društvo Koloka. Mesec september je mesec ozaveščanja o otroškem raku.

MAJA BERTONCELJ

Škofja Loka – Rak pri otrocih je redka nenalezljiva bolezen. V Sloveniji za rakom letno zbolijo od sedemdeset do osemdeset otrok. Z zgodnjo diagnostiko in optimalnim zdravljenjem pri nas ozdravi skoraj osemdeset odstotkov otrok z rakom.

Na začetku letošnjega leta je bilo ustanovljeno Društvo Junaki 3. nadstropja, ki združuje starše otrok, zdravljenih na hemato-onkološkem oddelku. Predsednica je Urška Kolenc iz Škofje Loke. Zelo je vesela vse podpore, ki jo društvu namenjujejo tudi v njenem kraju. V petek so v ŠD Koloka organizirali spominsko kolesarsko vožnjo iz Škofje Loke do Naceta v Podbreznici za člana kluba, ki sta izgubila bitko z rakom. Ob tem so se spomnili tudi na Junake 3. nadstropja in dogodek oplemenitili z dobrodelno noto. Zbirali so namreč sredstva prav za Društvo junakov 3. nadstropja. Zbrali so več kot tisoč evrov. Bon je prevzela Kolenčeva, ob njej pa so bili tudi junakinja Mija z družino ter

V ŠD Koloka so spominsko vožnjo do Naceta oplemenitili z dobrodelno akcijo za Društvo Junaki 3. nadstropja. / Foto: Maja Bertoncely

zakonca Valerija in Ivo Čarman, ki sta prav tako velika podpornika Junakov 3. nadstropja. »Na krvodajalski akciji sem spoznala predsednico društva Urško, ki mi je pojasnila, da zbirajo denar za kinetke aparat. Predsednici ŠD Koloka, katerega članica sem, sem predala novico o tem. Je pa tudi že sama razmišljala, na kakšen način bi tudi mi pomagali tem otrokom in njihovim staršem. Skupaj sva prišli na idejo za

dobrodelno akcijo,« je pojasnila Špela Mezek. Predsednica ŠD Koloka Hermina Jelovčan je dodala: »Akcijo smo povezali s svojo spominsko vožnjo, na kateri se zadnji petek v avgustu srečujemo tretje leto. Posvečena je v spomin na naša člana, prijatelja, ki sta izgubila boj z rakom, in tudi v opomin na to, kako srečni smo, da lahko kolesarimo, se gibamo ... Odziv na dobrodelno akcijo je bil zelo dober. Na bonu je sicer napisan znesek 900 evrov, smo pa v zadnjih dneh zbrali še več, tako da je številka že presešla tisoč evrov. Junakom 3. nadstropja iz srca želimo vse najboljše, veliko moči in poguma. Donacija in to, da si danes pripnemo zlate pentlje, je še najmanj, kar lahko naredimo zanje.«

Pred začetkom spominske vožnje, ki so se je udeležili tudi nekateri člani Društva Junaki 3. nadstropja, je zbrane pozdravila mala junakinja Mija, ki je za rakom zbolela konec leta 2019 – pri sedmih letih. Vsem je razdelila zlate pentlje, v znak ozaveščanja o otroškem raku, društvu pa je podarila tudi sliko, ki jo

je narisala sama. Kolokovci so ji poklonili plišastega medvedka z dresom. »Najlepša hvala. Lahko povem, da smo že zbrali dovolj denarja, da bomo oddelku kupili kinetke aparat za razgibanje kolena, ki si ga izposojajo od drugih oddelkov. Stane 4500 evrov. Znesek, ki ste ga zbrali, bo šel za plačevanje stroškov sobivanja z bolnim otrokom v bolnišnici po njegovem šestem letu starosti, ki jih zavarovalnica ne krije,« je zbrane nagovorila Urška Kolenc in dodala, da so bili dan prej na obisku pri škofjeloškem županu Tinetu Radinji in mu prav tako poklonili zlato pentljo, sledila pa sta še dva pohoda v spomin na njeno hčerko Emo, ki je leta 2018 pri dveh letih in štirih mesecih postala najsvetlejša zvezdica na nebu. Žal je izgubila boj s to težko boleznijo. Prvi pohod je bil iz Ljubljane v Škofjo Loko, drugi pa 1. septembra, na obletnico njene smrti, iz Škofje Loke v Ljubljano.

V društvu bodo cel mesec september predstavljali zgodbe nekaterih Junakov in njihovih družin ter ozaveščali o otroškem raku.

Malo junakinjo Mijo so razveselili tudi s plišastim medvedkom, ona pa je vsem razdelila zlate pentlje, simbol ozaveščanja o otroškem raku. Na sliki desno Urška Kolenc, predsednica Društva Junaki 3. nadstropja, in Hermina Jelovčan, levo pa Špela Mezek (obe iz ŠD Koloka).

Huda nesreča v Dolenji vasi

SIMON ŠUBIC

Dolenja vas – Včeraj okoli poldneva se je na cesti med Bukovico in Dolenjo vasjo v občini Železniki zgodila huda prometna nesreča, v kateri sta bila udeležena osebno in motorno vozilo. V nesreči sta dve osebi izgubili življenje, so sporočili iz uprave za zaščito in reševanje. Okoliščine prometne nesreče do oddaje današnjega časopisa v tisk še niso bile znane, saj je policija še

opravljala ogled kraja prometne nesreče.

Kraj prometne nesreče so zavarovali prostovoljni gasilci iz Škofje Loke, ki so na vozilu odklopili akumulator in pomagali reševalcem Nujne medicinske pomoči Škofja Loka. Cesta Škofja Loka–Železniki je bila zaradi prometne nesreče dlje časa zaprta. Obvoz za osebna vozila so uredili po vzporednih lokalnih cestah, za avtobuse in tovorna vozila nad 7,5 ton pa obvoza ni bilo.

V zaprtih javnih prostorih obvezna uporaba mask

SUZANA P. KOVAČIČ,
ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – V Sloveniji so v ponedeljek potrdili 41 okužb z novim koronavirusom, od tega po eno v občinah Tržič in Domžale. Največ okužb, in sicer deset, je bilo v ponedeljek v starostni skupini od 35 do 44 let, devet okužb pa med starimi od 45 do 54 let. V torek so potrdili 55 okužb, od tega po dva primera v Kranju in na Bledu, po enega pa v Medvodah, Trzinu, Škofji Loki in Šenčurju. Ena oseba je v torek umrla, skupaj do zdaj 134. V sredo je bilo med 1653 testiranimi ugotovljenih 53 okužb, od tega po en primer v Kranju, Trzinu, Naklem, Komendi, Radovljici in Žirovnici. Hospitaliziranih je 26 bolnikov s covidom-19, od tega so štirje v intenzivni negi. Aktivnih okužb je skoraj petsto.

Tudi zaradi vse slabšega stanja v naši okolici je vlada včeraj sprejela nov odlok, ki odslej določa obvezno uporabo zaščitnih mask v zaprtih javnih prostorih. Maske niso obvezne le, če se lahko zagotovi primerna varnostna razdalja. Po besedah vladnega govornika Jelka Kacina izjeme veljajo denimo pri športni in rekreativni dejavnosti ter v izobraževalnih ustanovah, kjer pa je še vedno treba upoštevati priporočila NIJZ. V šolah si bodo učenci tako maske še vedno nadeli v skupnih prostorih, pri pouku pa ne bo obvezna. Nov odlok omogoča tudi sankcioniranje kršitev. Kot je dejal Kacin, se bodo inšpektorji nadzorov lotevali v skladu z odločitvami strokovnih skupin. Podrobnosti o tem pa včeraj še niso bile znane.

Jesenske serenade letos nekoliko drugačne

Medvode – Bliža se prvi koncert v sklopu Jesenskih serenad, ki potekajo tudi v občini Medvode. Z Glasbeno mladino ljubljansko namreč sodeluje Javni zavod Sotočje. Letošnje bodo nekoliko drugačne. Organizatorji namreč sporočajo, da so, da bi zagotovili minimalno varnostno razdaljo med ljudmi in upoštevali higienska priporočila Nacionalnega inštituta za javno zdravje, vse koncerte 33. Jesenskih serenad v Medvodah prestavili v večji prostor: v župnijsko cerkev sv. Janeza Krstnika v Presko. Na koncertih bo lahko prisotnih največ petdeset ljudi. V sredo, 9. septembra, bo koncert Ansambla kljunastih flavt Le Phénix, 16. septembra Kvarteta violončel, 23. septembra se bo predstavila zasedba Libertrio, 30. septembra pa Jaka Mihelač (bariton) in Jure Cerkovnik (kitara). Začetek je vsakič ob 20. uri.

Zapora ceste v Bukovici

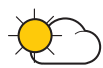
Vodice – Od srede, 2. septembra, do predvidoma 2. oktobra bo zaradi rekonstrukcije in novogradnje prometne in komunalne infrastrukture potekala popolna zapora ceste »proti Zadnikarju« v Bukovici. Voznike prosijo za upoštevanje začasne prometne signalizacije.

vremenska napoved

Ob koncu tedna bo pretežno jasno in postopno nekoliko topleje. Zjutraj bo ponekod po nižinah kratkotrajna megla. V nedeljo proti večeru lahko nastane kakšna ploha ali nevihta.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

9/25 °C

SOBOTA

11/27 °C

NEDELJA

12/26 °C

